

B I U L E T Y N

Spolecznego Komitetu

Odnowy Zabytków Krakowa

Kraków, maj 2004 — Numer 52

SPIS TREŚCI

Od redakcji	3
Posiedzenie SKOZK w Sali Senatorskiej na Wawelu 9 grudnia 2003 r.	4
Referat wiceprzewodniczącego SKOZK – doc. Andrzeja Kurza	4
Referat prezydenta m. Krakowa – prof. Jacka Majchrowskiego	11
Wystąpienie prezydenta RP – Aleksandra Kwaśniewskiego	24
Wystąpienie kardynała Franciszka Macharskiego – Metropolity Krakowskiego	29
Uchwała nr 6/2003 z 9 grudnia 2003 r. w sprawie XXV-lecia działalności Komitetu i programu prac konserwatorskich w Krakowie w latach 2004–2010	30
Postanowienie prezydenta RP o nadaniu orderów i odznaczeń państwowych	32
Sprawozdanie z działalności SKOZK w roku 2003	33
Protokół Komisji Rewizyjnej SKOZK	50
Uchwała nr 3/2004 SKOZK z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w r. 2003 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym	54
Sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 r. ze środków NFRZK	55
Uchwała nr 1/2004 SKOZK z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie informacji o wykonaniu planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 r.	73
Plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na rok 2004 ze środków NFRZK	74
Uchwała nr 2/2004 SKOZK z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2004 r.	87
Uchwała nr 4/2004 SKOZK z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia plenarnego	89
Bieżące uchwały Prezydium SKOZK (nr 8/2003, nr 1, 2, 3/ 2004)	90
Europejskie poczucie wspólnoty – pozyskiwanie z Niemiec pomocy na odnowę zabytków Krakowa – Tadeusz Prokopiuk	94
Wspomnienie o Teresie Stanisławskiej-Adameczewskiej – Leszek Peters	101
Kronika wydarzeń SKOZK – od października 2003 do kwietnia 2004	103
Władze, instytucje i osoby odpowiedzialne za ochronę i odnowę zabytków Krakowa	121
Fotografie po str.	100, 122

**BIURO SPOŁECZNEGO KOMITETU
ODNOWY ZABYTKÓW KRAKOWA**

Redakcja Biuletynu SKOZK:

Andrzej Kurz (redaktor naczelny), Michał Grychowski,
Anna Klasa-Kwiatkowska (sekretarz redakcji), Krystyna Łaciak, Leszek Peters,
Tadeusz Prokopiuk, Andrzej Zagrodnik, Władysław Zalewski, Stanisław Załubski

Wydawca:

Biuro Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, 31-005 Kraków, ul. Bracka 13
tel. 422-69-99, 422-51-66
fax 422-06-77
e-mail: biuro@skozk.krakow.pl

ISSN 0209-2700

Skład komputerowy:

MarDruk, Marcin Herzog
ul. Mazowiecka 25/203, 30-019 Kraków
tel. (0...12) 294-55-75, 0-602-130-104
http: www.mardruk.pl, e-mail: biuro@mardruk.pl

Format B5, nakład 250 egz.

Druk: Drukarnia „Patria”, ul. Borsucza 40, Kraków

Zezwala się na przedruk w całości lub we fragmentach wszelkich publikowanych w Biuletynie materiałów pod warunkiem podania źródła

Od redakcji

Minęło 25 lat nieprzerwanej działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Rok jubileuszowy wykorzystaliśmy na solidne podsumowanie i popularyzację naszego dorobku przy pomocy trwałych wydawnictw, wystaw, konkursów i spotkań z młodzieżą. Sprzyjała nam też prasa i telewizja publiczna.

Zamknęliśmy 25-lecie uroczystą sesją SKOZK w Sali Senatorskiej na Wawelu. Przewodniczyli jej: prof. Tadeusz Chrzanowski i prof. Jan Ostrowski. Prof. Ostrowski – gospodarz Wawelu i wiceprzewodniczący SKOZK powitał obecnego na sesji prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego i podkreślił jego szczególną opiekę nad odnową zabytków Wawelskiego Wzgórza i Archikatedry. Referat podsumowujący 25-lecie wygłosił doc. Andrzej Kurz – wiceprzewodniczący SKOZK a program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 przedstawił prezydent Krakowa, wiceprzewodniczący SKOZK – prof. Jacek Majchrowski. Głos zabrał ks. kardynał Franciszek Macharski. Uroczystą sesję zamknęło wystąpienie prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego. Udekorował on także wysokimi odznaczeniami państwowymi grupę działaczy zasłużonych dla odnowy zabytków.

Pełne materiały z tej sesji: teksty referatów, przemówień i uchwał oraz decyzji prezydenta RP o nadaniu odznaczeń składają się na podstawową część niniejszego Biuletynu. Uzupełniają je sprawozdania z działalności SKOZK w r. 2003 i plany na r. 2004 wraz z odpowiednimi uchwałami, a także artykuł dyr. Tadeusza Prokopiuka o europejskim poczuciu wspólnoty przy odnowie krakowskich zabytków w niedalekiej przeszłości oraz informacje bieżące i artykuł, niestety, już wspomnieniowy o wybitnej krakowiance, członkini SKOZK przez całych lat 25 i członkini kolegium redakcyjnego naszego Biuletynu – red. Teresie Stanisławskiej-Adamczewskiej.

POSIEDZENIE SKOZK w Sali Senatorskiej na Wawelu 9 grudnia 2003 r.

Referat wiceprzewodniczącego Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa – doc. Andrzeja Kurza

Panowie Przewodniczący,
Panie Prezydencie Rzeczypospolitej,
Szanowni Państwo!

Od blisko dwustu lat najcięższe i pełne patriotycznej odpowiedzialności głowy Polaków zajmują się sprawą ochrony narodowego dziedzictwa i jego części najcenniejszej, zabytków politycznej i duchowej stolicy Polski – Krakowa. Warto też przypomnieć, że pomagali w tym Polakom w XIX wieku uczeni z Wiednia i Grazu, Włoch Lanci czy sam Eugene Emmanuel Violett-le-Duc z Paryża. Były w ciągu tych lat dwustu okresy dla Krakowa lepsze i gorsze, np. zupełnego upadku i rujnacji miasta na początku wieku XIX, i jego względnej – zawsze względnej – pomyślności, w tego samego wieku ostatnich dziesięcioleciach. Był okres tzw. upiększania miasta przez wyburzanie ruin (dotknęło to w XIX w. m.in. ponad dwudziestu kościołów i klasztorów, zabrakło bowiem pieniędzy na ich odnowę) i okres niezupełnie odpowiedzialnej, choć intensywnej, budowy nowej substancji miejskiej i przemysłowej w 2. połowie XX w.

Na tym tle czas ostatniego dwudziestopięciolecia jest niewątpliwie okresem niezwykłym: konsekwentnej, wytrwałej, z ogromnym nakładem pieniędzy i światłej myśli prowadzonej odnowy zabytków i przygotowania miasta do nowych wyzwań: wiązania dziedzictwa z przyszłością i dla przyszłości. Dlatego nazywamy ten okres czasem wielkiej odnowy.

Wydarzeniem dla sprawy odnowy zabytków Krakowa przełomowym stało się powołanie w dniu 12.12.1978 r. przez centralne władze Polski – a na wniosek i po długoletnich zabiegach środowisk twórczych i władz Krakowa – Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Był ten rok 1978 nadzwyczaj bogaty w wydarzenia o dalekosiężnym dla Krakowa znaczeniu. W połowie tego roku ważna i mądra, a przede wszystkim pożyteczna organizacja międzynarodowa, afiliowana przy ONZ – UNESCO – powołała swój Komitet Dziedzictwa Światowego, a ten postanowił utworzyć Listę Światowego Dziedzictwa, i zaczął wpisywać na nią najważniejsze dla tego dziedzictwa miejsca, podlegające szczególnej opiece, godne uznania i poznania w całym świecie. I wśród pierwszych dwunastu zabytków światowej rangi znalazło się na Liście historyczne centrum Krakowa wraz z Wawelem i Kazimierzem oraz podkrakowska kopalnia soli w Wieliczce.

W październiku tegoż 1978 r. krakowski kardynał-metropolita, ks. prof. Karol Wojtyła, został powołany na Stolicę Piotrową i od tej pory Kraków – choćby tylko jako kulturowe tło – jest codziennie przedmiotem zainteresowania światowych mediów.

I wreszcie – od 1978 r. Kraków wraz ze Społecznym Komitetem Odnowy Zabytków i jego pierwszym przewodniczącym, prof. Henrykiem Jabłońskim, prowadził uporczywe starania o nadanie sprawie odnowy krakowskich zabytków tytułu zadania narodowego, utrwalonego w akcie prawnym najwyższej rangi. W wyniku wielu zabiegów, w których rolę główną odgrywał zesłany do Krakowa na krótko wybitny polityk, dr Kazimierz Barcikowski, w kwietniu 1985 r. Sejm przyjął ustawę o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, funkcjonującą do dzisiaj i pozwalającą prezydentowi Rzeczypospolitej na szczególną opiekę, także finansową, nad nową krakowskich zabytków, na uczynienie tego dzieła dumną własnością wszystkich Polaków i ważnym argumentem umacniającym naszą pozycję w Europie, poszukującej swych kulturowych korzeni.

Mówił o tym wielokrotnie na krakowskich sesjach i spotkaniach prezydent RP od lat ośmiu, Aleksander Kwaśniewski, za którego prezydentury rozmach i solidność odnowy krakowskich zabytków osiągnęły poziom dotychczas najwyższy. Jeśli opieka tych, którzy stali na czele państwa, nad ciągłością procesu odnowy zabytków Krakowa jest wielką wartością wspomagającą nasze działania, to czas, kiedy Polsce przewodzi prezydent Aleksander Kwaśniewski stał się dla dzieła odnowy najbardziej owocny. Za sprawą Aleksandra Kwaśniewskiego właśnie. A wszyscy tutaj pamiętamy dobrze wiersz Stanisława Wyspiańskiego, zaczynający się od inwokacji: „O kocham Kraków...”

Wspomniane ważne decyzje o ratowaniu zabytków Krakowa, a także całego miasta i jego społeczności, przed narastającą w poprzednich dekadach groźbą ekologicznej katastrofy wyniknęły z długoletnich starć dwóch wyobraźni: tej, która widziała Kraków w rozwojowej harmonii – jako ośrodek nauki, kultury i nowoczesności w gospodarce z tą, dla której wartością wyższą była tylko wielka industrializacja i proletaryzacja miasta. Tej drugiej sprzyjały czynniki polityczne, dominujące w niedawnej przeszłości w Polsce i jej międzynarodowym otoczeniu. Wizja zaś pierwsza zrodziła się w okresie patriotycznego uniesienia lat powojennej odbudowy i rozwoju, a trwając w środowiskach inteligentkich Krakowa, dochodziła do głosu publicznego w okresach politycznej liberalizacji, zwłaszcza po październikowym zwrocie 1956 aż do okresu jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego, a następnie w początkowym okresie dekady lat siedemdziesiątych. Potem zaś znalazła swe szanse w łonie SKOZK, aby stać się dominującą po zmianach ustrojowych 1989 roku i lat następnych.

Z niej wyszły bodźce, które pozwoliły Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa w r. 1990, już w nowym składzie osobowym, przyjąć program ideowy i kierunki działania obowiązujące nas do dzisiaj. Koncentrują one działania Komitetu na historycznych, zabytkowych i kulturowych wartościach

miasta, na jego ogólnokrajowej i międzynarodowej promocji, a przede wszystkim na sprawach odnowy zabytków, powstrzymywania procesów destrukcji oraz – w przypadku zespołów najwyższej wartości zabytkowej – na ich rewaloryzacji.

Pamiętajmy zatem o pierwszych powojennych wysiłkach prof. Adolfa Szyszko-Bohusza nad odnową Wawelu, kontynuowanych potem w ciągu długich dziesięcioleci przez prof. prof. Jerzego Szablowskiego i Alfreda Majewskiego, upór prof. Karola Estreichera w odzyskiwaniu zagrabionych zabytków z ołtarzem Mariackim na czele i jego odnowienie w wawelskich pracowniach pod kierunkiem prof. Mariana Słoneckiego, powołanie w 1950 r. Wydziału Konserwacji Zabytków na Akademii Sztuk Pięknych i jego zasłużonych twórców i nauczycieli, którzy wykształcili do dziś 580 konserwatorów o najwyższych kwalifikacjach. Nie zapominajmy o znaczącej roli utworzonych w Krakowie samodzielnych, wyspecjalizowanych państwowych przedsiębiorstw konserwatorskich na czele z powstałymi w 1951 r. Pracowniami Konserwacji Zabytków, które w okresie świetności zatrudniały do 800 pracowników i działały przez lat 40. Jakże istotna także była i jest rola Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych powołanego w 1974 r., czyli prawie 30 lat temu i wypełniającego do dziś – teraz jako instytucja podległa wojewodzie a najściślej współdziałająca ze SKOZK – zadania inwestorskie w procesie odnowy.

W ciągu lat powojennych wyrosło kilka pokoleń wybitnych i twórczych specjalistów kształconych w krakowskich uczelniach: na Wydziale Konserwacji Zabytków ASP, w Katedrze Historii Sztuki UJ, na Wydziale Architektury Politechniki a w ostatniej dekadzie także w instytutach Akademii Ekonomicznej, Akademii Pedagogicznej i na seminariach Międzynarodowego Centrum Kultury, a zdobywających umiejętności praktyczne w przedsiębiorstwach i instytucjach pracujących na rzecz konserwacji zabytków, ich odnowy i włączania w życie współczesne. Ci ludzie ponoszą gros zasług i odpowiedzialności za odnowę krakowskich zabytków. Środowiskiem, w którym nie cichł głos przestrogi przed niszczeniem zabytków i rodziły się światłe i odważne idee odnowicielskie, były organizacje ludzi związanych z myślą twórczą i działalnością zawodową na polach kultury, sztuki i myśli humanistycznej. Od nich często wychodziła inicjatywa skierowana do instytucji władzy.

Z tych uczelni i przedsiębiorstw, z tych środowisk i organizacji społecznych wywodzili się i z nimi związani są i dzisiaj w swojej większości działacze Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Jeśli przypominamy tak aktywnie w ciągu ostatnich miesięcy dwudziestopięcioletnie po wpisaniu zabytków Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa i powołaniu Społecznego Komitetu Odnowy, to po to, aby uświadomić wszystkim Polakom, których świadczenia – poprzez budżet uchwalany corocznie przez polski parlament – służą dziełu przywracania świetności krakowskim budowlom historycznym i panoramie tego miasta, że ich ofiarność przynosi dobry rezultat: wzbogaca Polskę o siłę piękna i wiedzy o przeszłości, podnosi naszą po-

zycję we współczesnej Europie jako kraju wielkiej historii i wielkiej kultury. A także wielkiej energii kulturalnej współcześnie.

I ani przez chwilę nie zapominamy o naszej krakowskiej wdzięczności całej Polsce i dobrym władzom państwowym za ich stałą opiekę nad krakowskimi zabytkami.

Trudno dokładnie określić, jaką wielkość osiągnęły wszystkie nakłady na odnowę zabytków w ciągu lat dwudziestu pięciu. Można jednak stwierdzić, że dotacje pieniężne w całym dwudziestopięcioleciu wynosiły przeciętnie rocznie ponad 30 milionów dzisiejszych złotych, a poziom najwyższy, ponad 40 milionów złotych, osiągały w niektórych latach prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego. Na łączną wartość nakładów na odnowę składała się przede wszystkim (od 1985 r.) dotacja z budżetu państwowego, ale także środki własne krakowskiej gminy miejskiej, ofiarność sponsorów, Polaków z kraju i zagranicy oraz praca społeczna wielu ochotników. Cały czas także trwały nasze – skuteczne zazwyczaj – starania, aby każdej złotówce budżetowej towarzyszyła druga złotówka wyłożona przez właścicieli i użytkowników zabytkowych budowli.

Równocześnie możemy mówić o zwiększającej się trosce miasta i użytkowników zabytków o ciągłą ich konserwację, o utrzymanie w dobrym stanie i udostępnienie ich piękna krakowianom i turystom. Jednak wysiłek w tym zakresie, a także w dziedzinie stanowienia prawa miejskiego, wspierającego odnowę i ekspozycję zabytków, zabytkowych wnętrz i panoram miasta, był i pozostaje wciąż za mały i odbiega od dobrych doświadczeń niektórych historycznych miast Europy, rozumiejących, jakim skarbem dla współczesności i przyszłości jest posiadanie żywych zespołów zabytkowych. A w ogóle codzienna współpraca Społecznego Komitetu Odnowy z władzami Krakowa przechodziła wiele prób – od zamiarów dyrygowania Komitetem w latach 80., przez zupełne omijanie Komitetu w drugiej połowie lat 90., do życzliwej współpracy i wzajemnego szacunku dzisiaj. I to pomyślnie rokuje na przyszłość.

Mamy świadomość dobrego gospodarowania sumami, którymi SKOZK zarządza. Ok. 85% ogółu nakładów na odnowę pochłonęły zabytki historycznego centrum, Wawelu i Kazimierza, a ok. 15% zabytkowe rezydencje, kościoły i klasztory na obrzeżach Krakowa oraz stare fortyfikacje.

Na sam Wawel przeznaczamy w ostatnich latach ponad 10% ogółu wydatków odnowicielskich. Zabytki sakralne wszystkich wyznań pochłaniają do 40% sum, którymi dysponuje SKOZK, zabytkowe budynki uniwersytetu, wyższych uczelni i szkół wszystkich typów ok. 20%, podobnie cenne budowle przeszłości służące szeroko rozumianym instytucjom kulturalnym. W najbliższym czasie sporą część nakładów zamierzamy przeznaczyć na wspólnie z gminą miejską i innymi sponsorami finansowany remont Rynku Głównego.

Warto także pamiętać, że nie otrzymywaliśmy dotąd na odnowę Krakowa żadnych poważniejszych sum z funduszków międzynarodowych.

Szczegółowe plany i szczegółowe wyniki naszych działań odnowicielskich ogłaszamy systematycznie co roku w informacjach SKOZK i analizujemy na

wiele sposobów. Ogólnie możemy powiedzieć, że w około 200 historycznych obiektach przeprowadziliśmy w ciągu 25 lat prace odnowicielskie na wielką skalę, czyli tzw. remonty generalne, których trwałość powinna liczyć się w wiekach, a w około 1300 obiektach – prace częściowe, ale także o dużej solidności i trwałości. Wszędzie sięgaliśmy po wiedzę i umiejętności zespołów uczonych i specjalistów i możliwie najlepsze jakościowo, a dostępne nam, materiały. Nie ulega wątpliwości, że w ostatnich latach wiemy więcej i potrafimy lepiej, niż w dziesięcioleciach wcześniejszych, dysponujemy też narzędziami i surowcami na światowym poziomie.

Podjmując decyzję o przyznaniu środków na odnowę każdego obiektu stosowaliśmy metodę zespołowej dyskusji, poprzedzonej opiniami najlepszych specjalistów i z podniesionym czołem przyjmujemy odpowiedzialność za nasze postanowienia. Działalność SKOZK była więc zawsze otwarta, podlega społecznej i urzędowej kontroli i krytyce. Duże, ponad stuosobowe, zbierające się regularnie dwa razy w roku i z odpowiedzialnością wypełniające swe działania ustawowe ciało Społecznego Komitetu znalazło i utrwaliło w swym regulaminie i stylu działania sposoby stałej, bardzo systematycznej, i odpowiadającej potrzebom bieżącej pracy swego Prezydium, komisji problemowych i samodzielnej Komisji Rewizyjnej. Prezydium powołuje też dla przygotowania profesjonalnych propozycji i opinii swe robocze zespoły.

W aktywności tych wszystkich organizmów znajduje swe odbicie zasada twórczej kontynuacji, wykorzystywania i wzbogacania wieloletniego dorobku, przy zachowaniu postaw krytycznych i zderzaniu różnorodnych opinii.

Wewnętrzna harmonia pracy Komitetu, jego Prezydium i ciał roboczych rozwija się w atmosferze, którą buduje postawa przewodniczącego Komitetu, wielkość jego wiedzy i autorytetu, otwartości spojrzenia i szlachetności charakteru. Zdajemy sobie sprawę, jak wiele Komitet, jak wiele Kraków i jego zabytki zawdzięczają Tadeuszowi Chrzanowskiemu. Sprawia nam radość, że przez tyle długich lat możemy pracować pod jego kierownictwem. Sam Tadeusz Chrzanowski nam podpowiada, że podtrzymuje go świadomość tego, że może zawsze liczyć nie tylko na skuteczność pomocy ze strony swych zastępców i sekretarzy Komitetu, lecz i na przyjazne wsparcie moralne tak zasłużonego dla spraw odnowy i dla dobrej atmosfery naszej działalności ks. kardynała Franciszka Macharskiego.

A w ogóle Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa ma szczęście nie tylko do swych przewodniczących, lecz i do wysokiej rangi przedstawicieli Kancelarii Prezydenta, którzy, zasiadając w Prezydium Komitetu, należą do jego najaktywniejszych członków i pozostają wierni Krakowowi także wtedy, kiedy zamykają swą działalność zawodową w Warszawie. Wielka jest nasza wdzięczność i trwała koleżeńska przyjaźń i współpraca z człowiekiem tak zasłużonym dla Krakowa jak minister Edward Szymański, od wielu lat wiceprzewodniczący SKOZK i z jego poprzednikami, ministrami Jerzym Breitkopfem i Tadeuszem Kociszewskim.

Z Kancelarią Prezydenta RP związane jest też strukturalnie, liczące zaledwie

kilka osób, Biuro SKOZK. Sprawność Biura, kompetencja i kultura jego pracowników może być uważana za przykładową.

Rzadki w naszym życiu społecznym spokój i harmonia w działalności Społecznego Komitetu, dalekowzroczność i konsekwencja działań odnowicielskich zależy w dużej mierze od życzliwego i światłego stosunku do tej sprawy w najwyższych organach przedstawicielskich naszego państwa, tych które podejmują ostateczne decyzje o kształcie i przeznaczeniu corocznego budżetu państwowego – Sejmu i Senatu RP. Mamy w tej mierze najlepsze dotychczas doświadczenia. Zaangażowanie większości posłów i senatorów Krakowa i Małopolski w kontynuację dzieła odnowy budzi naszą wdzięczność i odpowiada oczekiwaniu społecznemu. Wyrażamy nadzieję, że tak będzie i nadal.

Odnowa zabytków Krakowa jest przedmiotem życzliwego, często też dość żywego zainteresowania mediów w Krakowie i w Polsce. Wyróżnia się tutaj krakowska prasa codzienna. W ciągu ostatnich lat ukształtował się zespół kompetentnych i bardzo aktywnych dziennikarzy, zajmujących się sprawami zabytków i ich miejsca w krajobrazie kulturalnym Krakowa i trafiających do zainteresowań czytelników. Dobrze wywiązuje się ze swojej umowy ze SKOZK telewizja publiczna. Zainteresowanie stacji radiowych i komercyjnych stacji telewizyjnych jest niestety znacznie mniejsze. Cóż, sensacje w naszej pracy mają charakter kulturowy, a nie aferalny.

Szanowni Państwo!

Nie przedstawiam w tym, siłą rzeczy, krótkim wystąpieniu materialnych wyników odnowy i rewaloryzacji, czyli nie mówię o tym ponad tysiącu przywróconych do pierwotnego blasku obiektów, wśród których znajduje się co najmniej setka budowli ważnych, w nie tylko symbolicznym znaczeniu, dla każdego Polaka i dla kształtu kultury europejskiej. Czuję się z tego obowiązku zwolniony, przedkładamy bowiem Państwu i udostępniamy od dziś całemu społeczeństwu grubą książkę, bogato ilustrowaną, autorstwa nieocenionego dr. Bogusława Krasnowolskiego, wiceprzewodniczącego SKOZK pt. *Odnowa zabytków Krakowa: geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia*.

Nie jest ona jedynym wydawnictwem, które opublikowaliśmy w miesiącach przypominających dwudziestopięciolecie wpisania Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa i powołania SKOZK. Okazję jubileuszu wykorzystaliśmy bowiem w Komitecie i jego Komisji Informacji i Inicjatyw do podjęcia, z reguły w trybie pracy społecznej ich autorów, wielu opracowań analitycznych i popularyzujących dzieło odnowy i konserwacji zabytków Krakowa oraz działalność SKOZK.

Opublikowaliśmy m.in. okazały zbiór materiałów programowych i historycznych, mówiących o odnowie zabytków Krakowa od XVIII w. do dnia dzisiejszego; zdokumentowaliśmy 25-letnią działalność SKOZK w opracowanej w Akademii Pedagogicznej obszernej bibliografii „Biuletynu” SKOZK; w bieżących, grubszych niż zazwyczaj, numerach tego „Biuletynu” drukujemy

rozprawy o licznych instytucjach i ich pracownikach, tych na których spoczywał w minionym dwudziestopięcioleciu trud odnowy.

Wydajemy wraz z kierowanym przez prof. Jacka Purchlę Międzynarodowym Centrum Kultury materiały naszych wspólnych, zazwyczaj ciekawych i pożytecznych sesji naukowych.

Muzeum Historyczne m. Krakowa prowadzi działalność konkursową i wystawienniczą (tę ostatnią razem z Akademią Sztuk Pięknych), popularyzującą sprawę i wyniki odnowy zabytków wśród młodzieży szkolnej i akademickiej.

Zajmujące się działalnością konserwatorską oraz ochroną zabytków i środowiska doskonale czasopisma: „Aura” oraz „Renowacje i Zabytki” poświęcają dużo miejsca sprawie dziedzictwa Krakowa i jego kulturowego krajobrazu.

Panie i Panowie!

Zastanawiając się nad 25 latami wielkiej odnowy zabytków Krakowa ani na chwilę nie zapominamy, że są one własnością całej Polski i że w całej Polsce istnieją zabytki i zespoły zabytkowe warte troski i chwały. Chcielibyśmy, aby krakowskie działania i ich wsparcie przez całą Polskę były dla całej Polski właśnie szczególnym przykładem.

Przykładem społecznej inicjatywy, mądrego programu, upartego i odpowiedzialnego działania oraz – co wydaje nam się niezbędne – obywatelskiej współpracy z instytucjami państwa i samorządu, współdziałania z wyższymi uczelniami i ośrodkami nauki, z organizacjami pozarządowymi i wreszcie na końcu, ale nie na końcu ważności, z przedsiębiorstwami i instytucjami rynkowymi.

Przykładem rozwoju myśli o wartościach dziedzictwa i ich niezbędnym związku z wartościami dnia dzisiejszego i jutrzejszego, a także przykładem spokojnego i przez wiele lat trwającego kształtowania zespołów ludzkich ratujących i umacniających dziedzictwo oraz nowocześnie nim zarządzających.

Przykładem starych i nowych związków Polski z całą Europą i jej kulturą oraz budowania godnego naszej przeszłości i teraźniejszości miejsca Polski w Europie i dla pożytku europejskiej wspólnoty.

Referat prezydenta m. Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego

Program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 a współpraca gminy miasta ze Społecznym Komitetem Odnowy Zabytków Krakowa

Konserwacja krakowskich zabytków – to jeden z priorytetów w programie wszechstronnego rozwoju miasta. Najwyższa ranga zabytków Krakowa sprawia, że prowadzone przy nich prace mają wyjątkowe znaczenie nie tylko dla naszego miasta, lecz dla całego kraju i Europy. Fakty sprzed 25 lat – wpis Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa i powołanie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa – świadczą zarówno o międzynarodowym, jak ogólnopolskim uznaniu wyjątkowej pozycji miasta i dziedzictwa jego kultury. Intensywne działania prowadzone od ćwierćwiecza jako kontynuacja przeszło stuletniej tradycji – doprowadziły do zasadniczej zmiany obrazu miasta: zahamowały proces degradacji zespołów zabytkowych Krakowa, który nasilał się od II wojny światowej. Wiele czołowych zabytków naszego miasta zbliża się dziś do stanu odpowiadającego ich kulturowym walorom. Około 200 obiektów i zespołów zabytkowych poddanych kompleksowym pracom konserwatorskim i ponadto około 1300 obiektów, w których remonty konserwatorskie prowadzono w mniejszym zakresie – to wielkości mające zasadnicze znaczenie dla wyglądu krakowskich ulic i placów. Jest to efekt powiązania bogatych środków finansowych, zapewnianych od lat przez Kancelarię Pana Prezydenta Rzeczypospolitej ze skromniejszymi – zgodnie ze skalą możliwości – środkami budżetów miasta i województwa, efekt zgodnej polityki konserwatorskiej, prowadzonej wspólnie przez Małopolskiego Konserwatora Zabytków, Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa i Miejskiego Konserwatora Zabytków. Obraz zaniedbanego, upadającego Krakowa, straszący mieszkańców i przyjezdnych jeszcze przed kilkunastu laty, zmienił się nie do poznania. Jednak dzisiejsze osiągnięcia nie mają charakteru trwałego i ostatecznego: dla ich utrzymania i poszerzenia konieczne są dalsze prace, prowadzone na skalę przynajmniej dorównującą obecnej.

Jak wynika z kalkulacji przeprowadzonych przez Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa – najniezbędniejsze prace remontowo-konserwatorskie w latach 2004–2010 kosztować będą ponad 440 milionów złotych, a więc ponad 60 milionów rocznie. Kontynuacja dotychczasowego zaangażowania ze strony Narodowego Funduszu – rządu 30 mln zł rocznie – winna pozwolić na pozyskanie kolejnych 30 milionów ze środków właścicieli i użytkowników oraz z budżetu miasta Krakowa.

Priorytety przyjęte w dziele konserwacji krakowskich zabytków przez Spo-

łeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa są także priorytetami władz miejskich. Miejsce pierwsze zajmuje tu wzgórze Wawelu – kwintesencja narodowej tradycji i kultury. Kolejną pozycją to historyczne centrum Krakowa w obrębie średniowiecznych fortyfikacji miejskich i dziewiętnastowiecznych Plant z monumentalnymi dziełami architektury sakralnej, szacownym kwartałem uniwersyteckim, zespołem rezydencji kapitulnych przy ul. Kanoniczej, pałacami arystokracji i kamienicami mieszczańskimi. Wybitną pozycję zajmuje Kazimierz – wyjątkowy w skali europejskiej dokument równoległego rozwoju kultur chrześcijańskiej i żydowskiej, ze swymi kościołami i synagogami, klasztorami i żydowskimi cmentarzami. Następną pozycją – to obrzeża średniowiecznego Krakowa, tereny pomiędzy Plantami a tak zwaną drugą obwodnicą, gdzie między dominującą zabudową z doby autonomii galicyjskiej przetrwały znacznie starsze zespoły architektoniczne Kleparza, Wesolej, Garbarów; szczególne miejsce należy się tu nadal zaniedbanemu miastu z doby Oświecenia – Podgórze. Nie wolno nam zapominać o wielu enklawach położonych w dalszej odległości od historycznego centrum: o Zwierzyńcu ze średniowiecznymi zespołami kościelnymi Salwatora, o Woli Justowskiej z willą Decjusza, o kopcach narodowych bohaterów – Tadeusza Kościuszki i Józefa Piłsudskiego, o średniowiecznych opactwach w Tyńcu i Mogile, o podmiejskich zespołach dworskich i pałacowych, tak boleśnie doświadczonych przez powojenną historię.

Na **Wawelu** szczególnie szerokiego zakresu prac o priorytetowym znaczeniu wciąż wymaga **archikatedra św. św. Wacława i Stanisława**. Nakłady na prace konserwatorskie, jakie należy przeprowadzić tu do r. 2010 włącznie, oszacowano na ponad 6 mln zł. W pierwszym etapie – w r. 2004 – najpoważniejszym zadaniem będzie konserwacja kaplicy Zygmuntońskiej. Na lata 2005–2006 przewiduje się konserwację wnętrza gotyckiej kaplicy Mariackiej, która po śmierci Stefana Batorego (1586) stała się grobową kaplicą królewską. Bardzo pilnym zadaniem jest konserwacja **wawelskich fortyfikacji** – począwszy od średniowiecznych, po austriackie z połowy XIX w.; obejmie ono m.in. piętnastowieczną basztę Sandomierską oraz niemal pełny obwód umocnień dziewiętnastowiecznych (poza fragmentami po stronie zachodniej, poddanymi konserwacji w latach ubiegłych). Nowym elementem staną się ogrody renesansowe po wschodniej stronie **zamku królewskiego**, odtworzone w oparciu o ostatnie badania. Udział miasta w kompleksowych pracach na Wawelu – to konserwacja stoków wzgórza, będących własnością komunalną; staną się one oprawą wzgórza i jego zabytków; koszt tego zadania szacuje się na 9,7 mln zł.

Z problematyką konserwatorską Wawelu wiąże się kolejne zadanie, które winno być podjęte przez miasto: uporządkowanie sąsiadujących z otoczeniem Wawelu **bulwarów wiślanych**, monumentalnej kompozycji urbanistycznej realizowanej przed I wojną światową, później zaniedbaną; zespół skwerów powiązany wałami z murami oporowymi wymaga rewaloryzacji jako zabytkowy kompleks zieleni publicznej, stanowiącej oprawę widoków Wawelu.

W **historycznym centrum miasta** dobiegają końca wielkie realizacje kon-

serwatorskie w **zespole ul. Kanoniczej**. Oddanie do użytku Muzeum Narodowemu pałacu biskupa Erazma Ciołka (ul. Kanonicza 17) – co przy wydatkowaniu ok. 6 mln zł nastąpi na przełomie lat 2005/2006 – oznaczać będzie przywrócenie miastu zarówno wybitnego dzieła gotycko-renesansowej architektury, jak najcenniejszej galerii średniowiecznej i nowożytnej sztuki Krakowa wraz z ekspozycją wyników wieloletnich prac konserwatorskich i badawczych. Wkładem miasta w dzieło rewaloryzacji ul. Kanoniczej winno być przywrócenie pierwotnego poziomu terenu w rejonie wylotu ul. Kanoniczej pod Wawelem, niekorzystnie podniesionego w dobie okupacji hitlerowskiej. Zadanie to – wymagające poważnych prac niwelacyjnych, związane z kształtowaniem północnego stoku Wawelu i ekspozycji wzgórza – jest niezbędne dla zapewnienia trwałej ochrony zabudowy przy północnym odcinku ulicy z Domem Długosza na czele.

Mimo poważnego zaawansowania – dalekie od ukończenia są prace w **kwartale uniwersyteckim**. W samym tylko Collegium Maius – gdzie ostatnio ukończono konserwację gotyckich piwnic, udostępniając ich najefektowniejszą część do zwiedzania – potrzebne są jeszcze nakłady rzędu 3,3 mln zł (konserwacja elewacji północnej, remonty dachów, konserwacja niektórych wnętrz). W najbliższym sąsiedztwie winna nastąpić aranżacja t.zw. Ogrodu Profesorskiego (ok. 300.000 zł), gdzie przewiduje się ekspozycję detali kamiennych. W Collegium Minus oprócz remontu elewacji (ok. 600.000 zł) – należałoby przewidzieć ekspozycję komory piwnicznej, będącej pozostałością jednej z najstarszych w Krakowie kamienic mieszczańskich. Bardzo szeroki zakres prac pozostał do wykonania we wczesnoklasycystycznym Collegium Kołłątajowskim. Po ukończeniu prac elewacyjnych – przewidziana jest m.in. sukcesywna konserwacja cennych wnętrz, m.in. dawnych gabinetów fizycznego, mineralogicznego, zoologicznego i anatomicznego, stanowiących wybitny zabytek historii nauki polskiej. Całokształt tych prac – wraz z remontami dachów i elewacji dziedzińcowych – szacuje się na 3,7 mln zł. Jeszcze większych nakładów (ok. 7,3 mln zł) wymagają pozostałe do wykonania prace w głównym gmachu uniwersyteckim, neogotyckim Collegium Novum, obejmujące głównie wnętrza. W nieco późniejszym Collegium Witkowskiego – poza kontynuacją remontów konserwatorskich wnętrz – do wykonania pozostała konserwacja elewacji (łącznie nakłady rzędu 4 mln). Kompleksowy remont konserwatorski – połączony z badaniami – przewidziany jest w gmachu Collegium Broscianum przy ul. Grodzkiej 52, obejmującym barokowe kolegium jezuickie zbudowane w latach 1669–1677 z fundacji biskupa krakowskiego Andrzeja Trzebickiego, rozbudowane w XIX w. jako ówczesna siedziba sądu. Koszty zadania szacowane są na prawie 7,5 mln zł. Prace w siedemnastowiecznym budynku najstarszej w Polsce szkoły średniej – Collegium Nowodworskiego – to przewidywane nakłady rzędu 900 tys. zł. W Arsenale Królewskim (ul. Grodzka 64, dziś Instytut Geografii) prace remontowo-konserwatorskie obejmą zarówno parter, jak dach i elewacje (ok. 3,1 mln zł).

Nadal bardzo poważne są potrzeby konserwatorskie **zespołów sakralnych**

w centrum Krakowa. Dobiega końca kompleksowa konserwacja kościoła Mariackiego (przewidywany koszt: 1,2 mln zł); konserwacji wymagają tu wnętrza niektórych kaplic (m.in. Bonerowskiej) oraz manierystycznego skarbcia i gotyckiej zakrystii wraz z barokowym wyposażeniem. W pobliskim kościele św. Barbary należy kontynuować podjętą już konserwację barokowego wystroju wnętrza wraz z polichromią (wraz z przyległym klasztorem jezuitów koszty rzędu 3,3, mln zł). W kościele św. Krzyża, po ukończeniu konserwacji wnętrza, kluczowym zagadnieniem staje się konserwacja zewnętrznych elewacji, w tym prezbiterium, w którego fakturze z łamanego kamienia wapiennego – podobnie, jak w pobliskiej kamienicy, służącej dziś tutejszemu probostwu – pozostał czytelny ułamek pejzażu architektonicznego Krakowa z przełomu XIII/XIV w. (wraz z odwodnieniem – ok. 850 tys. zł). Wciąż poważnych nakładów finansowych wymaga kościół św. Trójcy z klasztorem Dominikanów (ok. 2,1 mln zł): poza dokończeniem konserwacji ceglanych elewacji – należy m.in. ukończyć pełne konserwacje wnętrz siedemnastowiecznych kaplic Myszkowskich i Lubomirskich oraz przeprowadzić konserwację cennego, gotyckiego portalu głównego kościoła i wczesnogotyckiej ściany dawnego kapitułarza. W kościele Franciszkanów ważnym zadaniem będzie m.in. kompleksowa konserwacja kaplicy błog. Salomei, „starej” (wczesnogotyckiej) i „nowej” zakrystii (z cennym, kompletnym wyposażeniem barokowo-klasycystycznym), zaś w przyległym klasztorze – konserwacja wnętrza dawnej kaplicy św. Eligiusza, z ekspozycją efektów ostatnich badań architektonicznych (łącznie prawie 3 mln zł.). Dla romańskiego kościoła św. Wojciecha szczególne znaczenie ma usunięcie przyczyn zawilgoceń, będące zadaniem gminy; umożliwi to podjęcie prac konserwatorskich przy elewacjach (775 tys. zł). Po wielu latach prac – jest szansa ukończenia w ciągu bieżącej dekady kompleksowej konserwacji dawnego jezuickiego kościoła św. św. Piotra i Pawła. Warunkiem jest dysponowanie środkami rzędu 2,4 mln zł; pozwoli to m.in. na dokończenie konserwacji kaplic oraz przeprowadzenie konserwacji późnobarokowego chóru i autentycznych, późnobarokowych rzeźb dwunastu Apostołów z ogrodzenia przed fasadą kościoła, zastąpionych obecnie kopiami. W kościele Pijarów, po ukończeniu zasadniczego etapu konserwacji wnętrza, najważniejszym zadaniem jest konserwacja rokokowej fasady zaprojektowanej przez Franciszka Placidiego, w sposób charakterystyczny dla barokowej urbanistyki wykorzystującej średniowieczną ulicę św. Jana jako monumentalną oś widokową (ok. 1,2 mln zł.). Pilnego remontu konserwatorskiego wymaga późnobarokowy klasztor Prezentek przy kościele św. Jana (m.in. wymiana więźby i pokrycia dachowego, izolacja przeciwwilgociowa); koszt robót – wraz z odnowieniem ścian i sklepień kościoła (tym ostatnim pracom winny towarzyszyć badania architektoniczne) – przekroczyłyby 1,6 mln. zł. W wielu świątyniach przewidzieć należy konserwacje cennych, kształtowanych w ciągu wieków wystrojów wnętrz. Wymienić tu należy wystroje kościołów św. Marka (ponad pół mln zł), Bernardynek (ponad 1 mln zł), św. Andrzeja (ponad 1 mln zł)

– wraz z pracami w przyległym klasztorze Klarysek), greckokatolickiej cerkwi św. Norberta.

Poważnego zaangażowania ze strony Gminy miasta Krakowa wymagają: Rynek, architektura miejska i mieszczańska, fortyfikacje miejskie oraz Planty.

Pełny koszt rewaloryzacji **Rynku** – centralnego elementu układu urbanistycznego Krakowa Wielkiej Lokacji z 1257 r., będącego najwybitniejszym dziełem ówczesnej urbanistyki europejskiej – szacowany jest na 19 mln zł. Zadanie to, realizowane etapowo do r. 2008, winno objąć pełną wymianę nawierzchni i infrastruktury technicznej wraz z kompleksowymi badaniami – historycznymi, archeologicznymi i architektonicznymi – reliktyw dawnej zabudowy, zachowanych pod dzisiejszą powierzchnią Rynku; relikty te – niezależnie od decyzji w sprawie ich ewentualnej, częściowej ekspozycji, bądź całkowitego przesłonięcia – wymagają nie tylko precyzyjnego udokumentowania, lecz także troskliwej konserwacji jako niezwykle istotny zapis historii. Jest to zatem program, który łączy harmonijnie działania różnych rodzajów: naukowo-badawcze, konserwatorskie i techniczne.

W dziedzinie prac konserwatorskich przy **architekturze miejskiej** na czoło wysuwają się różnorodne zadania związane z Sukiennicami, których piętro od przeszło 120 lat, to jest od czasów prezydentury Józefa Dietla i Mikołaja Zyblkiewicza – użytkuje Muzeum Narodowe: kontynuowanie konserwacji elewacji, prace we wnętrzach oraz przebadanie, konserwacja i ekspozycja gotyckich piwnic – to koszty rzędu 7 mln zł. Jeszcze poważniejsze są potrzeby konserwatorskie pałacu Krzysztofory, świetnej barokowej rezydencji magnackiej z XVII w., adaptującej niemniej okazałe gotyckie kamienice mieszczańskie, o doskonale zachowanych piwnicach. Użytkowanie pałacu przez Muzeum Historyczne m. Krakowa gwarantuje właściwe eksponowanie wszelkich walorów zabytkowej architektury; wymaga to jednak nakładów rzędu 16 mln zł. W gestii tegoż Muzeum znajdują się też Wieża Ratuszowa – symbol samorządu miejskiego średniowiecznego Krakowa (remont konserwatorski piwnic wyburzonego w XIX w. ratusza powiązany z badaniami archeologicznymi szacowany jest na 600 tys. zł), Dom pod Krzyżem przy ul. Szpitalnej 21 mieszczący muzeum krakowskiego teatru (prace remontowe wymagają ok. 280 tys. zł) oraz kamienica Hipolitów przy pl. Mariackim 3, gdzie ostatnio otwarto muzeum wewnątrz mieszczańskich, zaś prace konserwatorskie zostały już zakończone. Zadaniem własnym Gminy m. Krakowa będzie dalsza rewaloryzacja budynku Magistratu, ukształtowanego w dobie autonomii galicyjskiej w oparciu o renesansowy pałac Tarnowskich–Wielopolskich (szacunkowy koszt: 4 mln zł). Ze środków Narodowego Funduszu wspomagane być powinny dalsze prace remontowo-konserwatorskie w budynkach teatrów: Starego (ok. 4,2 mln zł) i Słowackiego (główny gmach: ok. 2,3 mln). Na kontynuowanie prac w siedzibie Polskiej Akademii Umiejętności potrzeba ok. 2,2 mln zł, zaś konserwacja zespołu Muzeum Czartoryskich to koszt ok. 3,3 mln zł.

Najbardziejziej zaniedbanymi dziś zespołami zabytkowymi Krakowa są **dawne**

kamienice mieszczańskie, wypełniające od średniowiecza układ urbanistyczny Wielkiej Lokacji. Korzystny obraz miasta, jaki daje spacer po placach i ulicach, ulega raptownej zmianie od strony podwórz, gdzie dominują zaniedbane elewacje tylne oraz zrujnowane, od lat nie remontowane, często opuszczone oficyny. Pilnej interwencji wymaga też wiele budynków frontowych, łącznie z bogatym wystrojem architektonicznym, malarskim, sztukatorskim. Ten alarmujący stan rzeczy pozostaje w jaskrawej sprzeczności z walorami kulturowymi kamienic, w których murach przetrwał zapis historii od XIII i XIV w. do współczesności. Studia naukowe, rozwijające się dziś dynamicznie w oparciu o szeroka bazę, uzyskaną dzięki badaniom terenowym sprzed około trzydziestu lat, udowodniły wybitną – unikatową w skali krajowej – rangę zabytkową krakowskich kamienic. Większość zabytkowych kamienic w obrębie historycznego centrum miasta jest własnością prywatną, zaś zakres prac, jakie podejmują ich właściciele z reguły nie odpowiada gigantycznym potrzebom; coraz częściej w krajobrazie miasta pojawiają się opuszczone, niszczone z każdym miesiącem budynki. Rozwiązanie tego problemu wymaga regulacji prawnych oraz ściślej współpracy władz miejskich, właścicieli i Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa; wkładem miasta byłyby tu remonty konserwatorskie fasad wielu najcenniejszych kamienic według programu opracowanego przez Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Zaangażowania ze strony Gminy m. Krakowa wymaga też prowadzona staraniem Społecznego Komitetu dalsza konserwacja **fortyfikacji miejskich**, przy czym prace przy odcinku murów po zachodniej stronie bramy Floriańskiej, z basztami Stolarską i Ciesielską – to zadanie, które podjęte zostanie we współpracy i przy współfinansowaniu ze strony Fundacji Książąt Czartoryskich; całokształt pozostałych jeszcze do wykonania prac szacuje się na ok. 540 tys. zł. Odrębnym zagadnieniem jest sfinalizowanie prowadzonej od lat konserwacji Barbakanu (przekazanego w użytkowanie Muzeum Historycznemu) z osuszeniem dolnej partii murów przedbramia, modernizacją fosy i uporządkowaniem otoczenia (blisko 2 mln zł). Z konserwacją fortyfikacji miejskich wiąże się nierozzerwalnie dalsza rewaloryzacja Plant, monumentalnej kompozycji zieleni wprowadzonej w dobie Wolnego Miasta w miejscu likwidowanych wówczas umocnień. Zadanie to jest od lat współfinansowane przez Gminę i Społeczny Komitet; koszt prac w obrębie kolejnych ogrodów wraz z konserwacją pomników szacowany jest na 1,75 mln zł.

Niezwykle istotnym zagadnieniem związanym z rewaloryzacją wewnątrz urbanistycznych w obrębie historycznego centrum Krakowa – jest sukcesywne wprowadzanie staraniem i nakładem Gminy m. Krakowa **wystroju ulic: bruków, oświetlenia, zieleni, małej architektury**. Po latach sporów i dyskusji odnośnie do form tego rodzaju rozwiązań (dwa przeciwstawne stanowiska: 1. nawiązanie do wystroju z doby autonomii galicyjskiej, uzasadnione charakterem większości fasad determinującym cechy stylowe wnętrza; także doświadczenia wielu świetnych miast zachodnioeuropejskich; 2. wprowadzanie form

współczesnych, preferowane przez ogół krakowskiego środowiska architektów – przyjmowane są wersje kompromisowe, z przewagą akcentów „historyzujących”, przy ich współczesnej interpretacji.

Na terenie **Kazimierza** (z jego przedmieściem Stradomiem) – średniowiecznego satelity krakowskiego, któremu założyciel Kazimierz Wielki nadał wraz z prawem miejskim własne imię – prace winny nadal postępować w trzech kierunkach, obejmując sakralne zespoły chrześcijańskie i żydowskie, a ponadto – zabudowę świecką, w tym dawny, zabytkowy kwartał przemysłowy i szczególnie zaniedbane zespoły kamienic.

W zakresie prac w monumentalnych, **chrześcijańskich zespołach sakralnych** – najpoważniej zaawansowane zostały zadania remontowo-konserwatorskie w gotyckim kościele św. Katarzyny i klasztorze Augustianów, do niedawna najbardziej zaniedbanym zespole kościelnym Krakowa. Do ukończenia pozostały ostatnie prace w kościele (grożące zawaleniem krypty) i klasztorze (z kaplicą św. Doroty) oraz konserwacja zabytkowych murów ogrodowych (mur północny – to dawny, czternastowieczny mur obronny miasta Kazimierza) i rewaloryzacja samego, średniowiecznego ogrodu (koszty tych robót ocenia się na 1,75 mln zł, zaś wraz ze wspomnianym murem obronnym i klasztorem Augustianek – na ponad 3,2 mln). Wobec zbliżającego się ukończenia zasadniczego etapu prac w zespole augustiańskim – czołowym zagadnieniem stają się prace w kościele Bożego Ciała i klasztorze Kanoników Regularnych Laterańskich; koszt niezbędnych robót – w których największą i najważniejszą pozycją będzie konserwacja wnętrza kościoła wraz z narastającym od XV do XVIII wieku wyposażeniem (najbogatszym w Krakowie po archikatedrze i kościele Mariackim) – szacuje się na około 5 mln zł. Znaczne są potrzeby konserwatorskie Skąłki, która poprzez tradycję św. Stanisława i Krypty Zasłużonych należy do symbolicznych miejsc w narodowej historii. W kościele konserwacji wymaga całość cennego, późnobarokowego wyposażenia, w klasztorze – należy podjąć remonty konserwatorskie elewacji i wnętrza, zaś w jego otoczeniu – konserwację siedemnastowiecznej, architektoniczno-rzeźbiarskiej kompozycji Sadzawki św. Stanisława. Celowym byłoby też wyeksponowanie pozostałości średniowiecznej zabudowy skałecznego wzgórza, zachowanych po południowo-zachodniej stronie barokowego kościoła. Całość tych prac szacuje się na 3,9 mln zł. W późnobarokowym kościele Trynitarzy (dziś Bonifratrów) należy dokończyć konserwację wnętrza, prac remontowo-konserwatorskich wymaga też barokowy budynek klasztorny; całość robót ocenia się na ok. 1,3 mln zł. Na Stradomiu poważnym zadaniem będzie konserwacja kościoła i klasztoru Bernardynów, która obejmie w pierwszym rzędzie wnętrza świątyni wraz z bogatym, barokowym wyposażeniem; koszt tych prac szacuje się na 3 690 000 zł.

Doniosłe znaczenie mają prowadzone od lat prace konserwatorskie w zespołach zabytkowych kazimierskiego **Miasta Żydowskiego**, kształtowanego w swym urbanistycznym i architektonicznym wyrazie od późnego średniowiecza do schyłku dawnej Rzeczypospolitej, do dziś pozostającego znaczącym –

w skali światowej – elementem dorobku kulturowego żydowskiej diaspory. Ogromnymi, wielomilionowymi i wieloletnimi zadaniami – winny stać się prace prowadzone dotąd w niewielkim zakresie na dwóch cennych cmentarzach: Remu (z XVI w.) i Nowym, założonym w r. 1800 „bratem” cmentarza Rakowickiego. Niezrealizowanym dotąd zadaniem jest konserwacja bożnicy Wysokiej z ok. 1560 r., przewidzianej na mocy porozumienia pomiędzy Gminą Żydowską a Muzeum Historycznym m. Krakowa na poszerzenie ekspozycji muzeum judaistycznego. Nie podjętym dotąd problemem są prace remontowo-konserwatorskie w licznych, dawnych domach modlitwy, rozsianych zarówno na Kazimierzu, jak w innych rejonach Krakowa.

Problem dawnych **kamienic mieszczańskich** rysuje się na terenie Kazimierza podobnie, jak w historycznym centrum Krakowa: wiele kamienic – sięgających swą genezą średniowiecza – oczekuje na remonty i konserwacje.

W znacznie lepszym stanie znajdują się budowle krakowskiego Kazimierza użytkowane przez Muzeum Etnograficzne; niemniej i one wymagają kosztownych prac remontowo-konserwatorskich (ratusz Kazimierza, ok. 1 mln zł; kamienica Bartłomieja Berrecciego, ul. Krakowska 46–600 tys. zł) i inne.

Zaangażowanie finansowe Gminy m. Krakowa dotyczyć będzie nadal zespołu zabytkowej zajezdni tramwajowej, adaptowanej dla Muzeum Inżynierii Miejskiej; całokształt kosztów do r. 2010 szacowany jest na 2,65 mln zł. W dalszej przyszłości podjąć należy prace konserwatorskie i adaptacyjne w pozostałych, sąsiadujących z zajezdnią **dawnych zespołach przemysłowych**: w dawnej elektrowni miejskiej i w gazowni.

Podobnie jak w historycznym centrum Krakowa – także na terenie Kazimierza miasto prowadzić będzie sukcesywne porządkowanie wystroju architektonicznego ulic i placów: wprowadzanie odpowiednich bruków, oświetlenia, małej architektury, zieleni.

Znaczna koncentracja prac przewidywana jest na obrzeżu Plant oraz **pomiędzy Plantami a drugą obwodnicą**. Na terenie **Kleparza**, kolejnego – po Kazimierzu – średniowiecznego krakowskiego „satelity”, przewiduje się realizację poważnych zadań konserwatorskich w kościele św. Floriana: kontynuowania przerwanej – wobec braku środków – konserwacji wymaga tu zarówno architektura, jak bogate wyposażenie wnętrza (koszt prac winien zamknąć się kwotą 1,7 mln zł). W sąsiedztwie – w zespole Wizytek na Biskupim – po ukończeniu zasadniczego etapu prac w kościele – podjąć należy remont konserwatorski bardzo zaniedbanego klasztoru; koszty będą sięgać 2,5 mln zł. W zespole kościoła i klasztoru Karmelitów na Piasku ważnymi zadaniami będą kompleksowe konserwacje kaplicy Matki Boskiej Piaskowej (wczesnobarokowa architektura z bogatym wystrojem architektoniczno-rzeźbiarskim) oraz późnobarokowego zespołu gospodarczego (przewiduje się koszty rzędu 2,9 mln zł). W zespole kościoła i klasztoru Kapucynów przewiduje się kontynuowanie prac remontowo-konserwatorskich architektury i konserwację barokowego wystroju (również ok. 2,9 mln zł). Na Smoleńsku prace remontowo-konserwatorskie winny objąć

dwa zespoły sakralne: barokowy kościół Bożego Miłosierdzia (konserwacja wnętrza wraz z wystrojem: ok. 950 tys. zł) oraz klasztor z kościołem Felicjanek z końca XIX w. (konserwacja elewacji ceglanych: ok. 720 tys. zł).

Wyjątkową pozycję zajmują prace prowadzone i przewidywane na **Wesołej**, zarówno w kształtowanych od średniowiecza po początek XX wieku zespołach sakralnych, jak w rozwijanych od końca XVIII w. po lata międzywojenne XX stulecia kompleksach szpitalnych. Ten zaniedbany do niedawna rejon Krakowa staje się już dzisiaj znaczącą atrakcją turystyczną, zaraz po historycznym centrum i Kazimierzu. Kontynuacji wymagają poważnie już zaawansowane prace remontowe i konserwatorskie w zespole kościoła św. Mikołaja o romańskiej tradycji (remonty zabudowy w otoczeniu kościoła oraz konserwacja kolejnych elementów wyposażenia kościelnego wnętrza – to zadania szacowane na ok. 360 tys. zł). Poważny zakres prac pozostał jeszcze do wykonania w barokowym kościele i klasztorze Karmelitanek; obok remontów konserwatorskich elewacji klasztornych oraz konserwacji kolejnych elementów barokowego wyposażenia kościelnego – poważnym zadaniem będą roboty przy monumentalnym murze otaczającym zespół (ok. 1 mln zł). Ukończenie prac konserwatorskich w ogromnym zespole kościoła i klasztoru Jezuitów – niezwykle interesującej prezentacji sztuki krakowskiej doby Młodej Polski – kosztowałoby ok. 1,2 mln zł; w kwocie tej mieścić się będą głównie remonty elewacji wraz z konserwacją ich architektonicznego wyposażenia. Dalszych prac remontowo-konserwatorskich wymagają cenne zabytki dokumentujące początki nowoczesnej nauki z doby kołłątajowskiej reformy Uniwersytetu: obserwatorium astronomiczne (Collegium Śniadeckich) i ogród botaniczny; koszt wyniósłby ok. 1,5 mln zł. Mimo poważnego stanu zaawansowania robót – dalszych, poważnych nakładów wymagają zespoły zabytkowych klinik i szpitali z XIX i początku XX w. I tak na remonty konserwatorskie użytkowanej przez instytuty Uniwersytetu Jagiellońskiego zabudowy przy ul. Kopernika 7 potrzebne są nakłady w wysokości prawie 1,5 mln zł, prace w szpitalu przy ul. Kopernika 12 winny kosztować ponad 1 mln zł, w zespole klinik ginekologii i położnictwa (ul. Kopernika 25–27) – 2,3 mln zł, w gmachu kliniki okulistyki ul. Kopernika 38 – prawie 1 mln zł, w klinice chirurgicznej (ul. Kopernika 40) – 2,4 mln zł, w budynku Collegium Medicum przy ul. Grzegórzeckiej 12 – ponad 2 mln zł, w klinice neurologii (ul. Botaniczna 3) – 3,3 mln zł.

Stosunkowo skromny charakter miały dotychczasowe działania konserwatorskie w **Podgórzu**, najmłodszym spośród czterech historycznych miast współtworzących dzisiejszy Kraków. Zadaniem wymagającym podjęcia przez władze miejskie jest upamiętnienie największej tragedii w dziejach Krakowa – wymordowania dziesiątków tysięcy Żydów w dobie holocaustu (na terenie Podgórza funkcjonowało w latach 1941–1943 getto oraz obóz zagłady, zwany obozem w Płaszowie): uporządkowania urbanistycznego i architektonicznego wymaga plac Bohaterów Getta i teren obozu. Istotnym, nie rozwiązany dotąd problemem, będzie też konserwacja barokowo-klasycystycznej i klasycystycz-

nej architektury z początkowych okresów istnienia Podgórza. Są to wieloletnie, wielomilionowe zamierzenia projektowe i konserwatorskie. Pozostałe do wykonania prace w ratuszu miasta Podgórza szacowane są na 1,1 mln zł., zaś w neogotyckim kościele parafialnym św. Józefa – na prawie 2,5 mln zł. Ważnym zadaniem winny stać się prace w kościele św. Benedykta na Wzgórzu Lasoty. Poza całościowym remontem konserwatorskim (niezbędne nakłady rzędu 300 tys. zł) – winny one, poprzez nadzór badawczo-archeologiczny – przynieść naukową weryfikację problemu wczesnośredniowiecznej genezy kościoła z wyjaśnieniem sprawy domniemanego, przedromańskiego *palatium*.

Podjęcia i kompleksowego rozwiązania wymaga sprawa **architektury użyteczności publicznej i mieszkalnej z doby autonomii galicyjskiej** – a więc kompleksy urbanistyczne obejmujące setki obiektów, znajdujących się głównie – lecz nie tylko – pomiędzy pierwszą a drugą obwodnicą. Miasto wraz ze Społecznym Komitetem pragnie finansować remonty konserwatorskie budynków szkolnych, kierując się zarówno ich walorami zabytkowymi, jak wartością społeczną: do r. 2010 przewiduje się prace w 20 budynkach szkolnych, wymagające nakładów rzędu 15,5 mln zł. Do priorytetowych zadań dofinansowywanych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa należą prace remontowo-konserwatorskie w zespołach zabytkowych użytkowanych przez krakowskie wyższe uczelnie: Politechnikę Krakowską (dawny pałac królewski w Łobzowie, przebudowany jako austriacka szkoła kadetów; kontynuacja prac – ok. 6,6 mln zł), Akademię Ekonomiczną (gmach d. Fundacji Andrzeja Lubomirskiego przy ul. Rakowickiej; kontynuacja prac – ok. 5,6 mln) oraz Akademię Sztuk Pięknych, Akademię Rolniczą, Akademię Pedagogiczną (zadania o łącznej wartości ok. 7 mln zł).

Nie mniejszą wagę ma współfinansowanie przez Społeczny Komitet prac konserwatorskich w **obiektach muzealnych**. Poza wspomnianymi zadaniami dotyczącymi Muzeum Historycznego (Krzysztofor, Dom pod Krzyżem, Barbakan) i Muzeum Narodowego (pałac Ciołka, Sukiennice) wymieni tu należy kolejne placówki Muzeum Narodowego, położone zarówno w historycznym centrum Krakowa (Dom Jana Matejki, ul. Floriańska 41: 600 tys. zł; kamienica Szolańskich, ul. Szczepańska 11, dokończenie prac: ok. 400 tys. zł), jak poza centrum (pałac Czapskich, ul. Piłsudskiego 10–12: 4,8 mln; kamienica Łozińskich przy tejże ulicy: 2,1 mln; dom Józefa Mehoffera, ul. Krupnicza 26: 830 tys. zł).

Wybitne wartości zabytkowe mają liczne **zespoły zabytkowe poza drugą obwodnicą**, związane z historycznymi, średniowiecznymi układami wiejskimi w otoczeniu Krakowa. Dalszych, znacznych wysiłków wymagają średniowieczne świątynie **Zwierzyńca**: kościół z klasztorem Norbertanek (koszt prac szacowany jest na 2 330 000 zł) i kościół Najśw. Salwatora (ok. 250 tys. zł).

Stałej pielęgnacji – staraniem Miasta – wymaga **Las Wolski**, traktowany nie tylko jako najcenniejszy teren rekreacyjny w granicach miasta, lecz również jako założenie o enklawach parkowych, skomponowanych w okresie międzywo-

jennym, a więc niewątpliwie już zabytkowych. W siedemnastowiecznym, wczesnobarokowym kościele i eremie Kamedułów na Bielanach należy podjąć przerwana, kompleksową konserwację zespołu (do ukończenia całości zadania pozostała tu m.in. część robót konserwatorskich we wnętrzach, północna elewacja kościoła, pełny remont konserwatorski budynku bramnego i oficyny zwanej „Domem Królewskim”; przewiduje się koszty rzędu 2,3 mln zł.). Stałej pielęgnacji ze strony miasta wymaga kopiec Józefa Piłsudskiego, dalszych prac konserwatorskich – przy współfinansowaniu z Narodowego Funduszu – kopiec Tadeusza Kościuszki (koszt niezbędnych, pozostałych jeszcze do wykonania prac wynosi 2,6 mln zł). W zespole willi Justusa Decjusza położonym malowniczo na obrzeżu Lasu Wolskiego – prace winny być zakończone pełną rewaloryzacją renesansowego ogrodu, tworzącego całość z architekturą; jest to wspólne zadanie właściciela – Stowarzyszenia Willa Decjusza i Społecznego Komitetu.

Bardzo szeroki i różnorodny jest zakres prac, pozostałych do wykonania w **zespole kościoła i opactwa Benedyktynów w Tyńcu**. Przewiduje się tu m.in. kompleksową konserwację prezbiterium kościoła, konserwację krużganków klasztornych wraz z malowidłami ściennymi, dokończenie remontu konserwatorskiego tzw. Wielkiej Ruiny, zabezpieczenie konstrukcyjne i konserwację potężnego, czternastowiecznego muru obronnego od strony Wisły. Istotne znaczenie dydaktyczne będzie miało udostępnienie piwnic klasztornych, w których przewidywana jest ekspozycja muzealna, ukazująca m.in. niedostępne dziś dla zwiedzających, romańskie detale architektoniczne i rzeźbiarskie, pochodzące z najstarszego okresu w dziejach opactwa. Całość zadań przewidywanych do realizacji do r. 2010 wymaga nakładów ok. 5,7 mln zł.

Dalsze prace należy prowadzić w modernistycznym zespole Krakowskiego Szpitala Neuropsychiatrycznego w Kobierzynie.

Rewaloryzacja krakowskich zabytków stwarza szanse uratowania wielu zespołów pałacowych i dworskich, znajdujących się na terenach wsi, które znalazły się w granicach miasta. Na szczególną uwagę zasługują działania nowego właściciela barokowego, kompletnie zdewastowanego w dobie Polski Ludowej **pałacu w Kościelnikach**; Społeczny Komitet przewiduje wspieranie tego wieloletniego i wielomilionowego zadania. Na przeciwnym krańcu Krakowa trwają prace remontowo-konserwatorskie w zespole dawnego **dworu Wodzikich w Prokocimiu**, związanego w końcu XIX w. z Erazmem Jerzmanowskim, pozostającego dziś w gestii zakonu Augustianów. Koszty przewidywanych tu robót wynieść mają ok. 1,7 mln zł.

Ważnym zagadnieniem konserwatorskim są **dawne wsie w obrębie Nowej Huty**: ich zabytki i relikty historycznego krajobrazu. W zespole kościoła i opactwa Cystersów w Mogile przewiduje się kontynuację prac, prowadzonych tu od wielu lat. Do r. 2010 winny one objąć m.in. konserwację wnętrza prezbiterium i transeptu (z odkrytymi przed przeszło półwieczem malowidłami Stanisława Samostrzelnika) i konserwację krużganków wraz z malowidłami (przewiduje się możliwość ujawnienia tu nieznannej dekoracji malarskiej z doby Samostrzel-

nika). Koszty, szacowane na ok. 1,6 mln zł, mogą okazać się znacznie wyższe w razie ewentualnych odkryć na krążgankach. W Ruszczy należy kontynuować kompleksowe prace konserwatorskie w gotyckim kościele (szacunkowy koszt: prawie 1 mln zł); winny one objąć dalszą konserwację wyposażenia wnętrza, badania terenowe oraz prowadzoną na ich podstawie konserwację elewacji, wnętrza i krypt. Troską miasta winno być też utrzymanie w odpowiednim stanie „starej” Nowej Huty – jako monumentalnej, niewątpliwie wartościowej kreacji urbanistyczno-architektonicznej.

Odrębnym zagadnieniem jest konserwacja **krakowskich cmentarzy**. Na czoło wysuwają się tu prace prowadzone na cmentarzu Rakowickim staraniem różnych instytucji (Gminy m. Krakowa, Obywatelskiego Komitetu Ratowania Krakowa – od 1981 r. organizatora dorocznych kwest, Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa); ich zakres – wciąż niewystarczający – wymaga znacznego poszerzenia.

Wciąż niewystarczający jest też zakres rewaloryzacji dzieł obronnych austriackiej **twierdzy krakowskiej**, jednego z najwybitniejszych – w skali światowej – dzieł inżynierii wojskowej z 2 połowy XIX w. Współpraca Gminy m. Krakowa i Społecznego Komitetu winna w latach 2004–2010 przynieść dalsze prace w formie Krzesławice, użytym wzorowo przez Młodzieżowy Dom Kultury (dla ukończenia prac potrzeba 400 tys. zł), zakończenie kompleksowego remontu konserwatorskiego w bastionie V fortu Kościuszko (z wykorzystaniem dla Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa jako muzeum Kościuszki), konserwację mostu fortecznego przy al. Waszyngtona (300 tys. zł) oraz rozpoczęcie prac w przynajmniej dwóch dalszych fortach: Lasówka i Borek Fałęcki (po 450 tys. zł). Przewidziane jest też podjęcie prac remontowo-konserwatorskich w dwóch fortach pozostających w gestii Skarbu Państwa: Tonie i Rajsko (po ok. 500 tys. zł). Celowe jest znaczne poszerzenie zakresu działań; zależy to jednak od pozyskania partnerów dysponujących odpowiednimi środkami finansowymi i programami, gdyż całokształt zadania – obejmującego kilkadziesiąt dzieł obronnych – to koszty przekraczające 100 milionów złotych.

Miasto zainteresowane jest utrzymaniem w odpowiednim stanie tysięcy budynków nie kwalifikujących się wprawdzie do wpisania do rejestru zabytków i dofinansowania prac ze środków Narodowego Funduszu, lecz poprzez swój charakter architektoniczny współtworzących krajobraz kulturowy Krakowa i jego poszczególnych enklaw. Obiekty te są staraniem Miejskiego Konserwatora Zabytków rejestrowane, z określeniem stanu zachowania oraz potrzeb remontowo-konserwatorskich.

Koncentracja prac konserwatorskich na najistotniejszych zadaniach wydożyła piękno Krakowa, zatarte przez stagnację i zaniedbania, sięgające korzeniami tragicznych wydarzeń historycznych następujących od r. 1939. Krakowskie zabytki, ukazane w sposób efektowny, na tle uporządkowanych ulic, zieleni i małej architektury – stają się stopniowo magnesem przyciągającym turystów

z całego świata. Jednocześnie fakt użytkowania wielu zabytków przez instytucje o wybitnej roli społecznej – kościoły, szkoły wszystkich szczebli, szpitale, muzea – pozwala na uzyskanie dodatkowych, właśnie społecznych korzyści. Musimy mieć jednak świadomość, że troska o zachowanie i utrzymanie w odpowiednim stanie krakowskich zabytków nigdy nie może się skończyć, bo nigdy nie zlikwidujemy niszczącego działania czasu. Jak długo nie udaje się uzyskać efektywnego, pozapaństwowego mecenatu w dziedzinie ochrony krakowskich zabytków – tak długo środki Narodowego Funduszu, przy wsparciu ze strony budżetu miasta, będą miały znaczenie decydujące.

Wystąpienie Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego

Szanowni Państwo!

Panie Przewodniczący, Eminencjo Księżę Kardynale, Panie Ministrze, Panie Wojewodo, Panie Marszałku, Panie Prezydencie miasta Krakowa, Szanowni członkowie Społecznego Komitetu i Drodzy Zebrani.

Dwadzieścia pięć lat Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa i uznanie jakie Komitet zdobył, a przede wszystkim dorobek, o jakim mogliśmy słyszeć w tych bardzo interesujących wypowiedziach, jest wystarczającą przyczyną, aby tu na Wawelu to święto miało miejsce i żeby Prezydent Rzeczypospolitej był obecny. Chcę za ten już widomy dorobek wszystkim członkom i współpracownikom Komitetu serdecznie podziękować. Jestem przekonany, że podobnie jak ja, a może bardziej jeszcze doceniają ten dorobek mieszkańcy Krakowa i goście, którzy przybywają do tego wyjątkowego miasta, którzy mogą podziwiać niezwykle pomnik dziejów państwa polskiego i polskiej kultury. Wszystkim, którzy złożyli się na dwadzieścia pięć lat działalności Społecznego Komitetu serdecznie dziękuję. Dziś miałem zaszczyt uhonorować wysokimi odznaczeniami to grono osób, które widzimy w tej sali. Proszę odznaczenia potraktować jako nasze podziękowania, podziękowania Polski, podziękowania wszystkich naszych rodaków za to, co Państwo uczynili dla Krakowa, a więc dla Polski, a więc dla nas wszystkich.

Drodzy Państwo!

Przekonanie, że Kraków wymaga specjalnej, narodowej troski, legło przed laty u podstaw decyzji o ratowaniu jego substancji. Pragnąc utrzymać w godnym stanie bezcenne krakowskie pamiątki, postanowiono wówczas o długofalowym, corocznym rezerwowaniu w budżecie państwa środków na ów szczytny cel. Wydatkowanie tych pieniędzy przez specjalnie powołany Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa okazało się rozwiązaniem skutecznym i pomyślnym. Dzięki podjętemu 25 lat temu dziełu, dziś możemy obcować z miastem, które – nie waham się powiedzieć – zostało uratowane od samozniszczenia i od grożącej katastrofy ekologicznej. Z miastem odnowionych i promieniujących pięknem zabytków, które nieprzerwanie ukazują nasz wielowiekowy związek z Europą, poszukującą w swej kulturalnej przeszłości bodźców do tej wielkiej przyszłości, w której również chcemy uczestniczyć.

Tożsamość kulturalna Polski pomaga Europie w poszukiwaniu jej własnej tożsamości. A Polska widzi w Krakowie, w jego stosunku do przeszłości i przyszłości, przykład i ważny argument, który od wieków wyznacza nasze polskie miejsce w Europie. Mówiłem o tym obszernie w maju br. na wspólnej sesji SKOZK i Międzynarodowego Centrum Kultury – w 25. rocznicę wpisania za-

bytków Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa, a było to w przeddzień ogólnonarodowego referendum, w którym Polacy opowiedzieli się za wejściem Polski do Unii Europejskiej.

Przekonani o tym, że trosce o świadectwa przeszłości nie ma końca, pragniemy kontynuować proces odnowy krakowskich zabytków. Mogę tylko podzielić opinie już wyrażone, że w programie na najbliższe lata musimy podjąć zadania niedokończone, zadania niepodjęte, zadania podstawowe, takie choćby jak przywrócenie świetności kilku wawelskim kaplicom – z Zygmuntofską na czele – wawelskim budowiom obronnym i założeniom ogrodowym. Musimy podjąć się renowacji płyty Rynku Głównego, fragmentów murów miejskich, otaczających Kraków fortyfikacji. Musimy podjąć się renowacji pałaców ulicy Kanonicznej, zabytków sakralnych z kościołem Na Skałce i Grobami Zasłużonych, z kościołem św. Barbary, z bożnicą Wysoką. Musimy również podjąć się renowacji zabytkowych budynków uczelni, szkół i instytucji kultury, a także, jak już tutaj wspomniano, szpitali i Pałacu pod Krzysztoforą.

Nie wymieniam wszystkiego, co jest na tej długiej liście. Przyznam szczerze, że kiedy Pan Prezydent Majchrowski wymieniał te kolejne kwoty zwróciłem uwagę księdzu kardynałowi i mojemu ministrowi, że prawdopodobnie w połowie przemówienia prezydenta miasta już zbankrutowaliśmy, ale mam nadzieję, że jednak wspólnymi siłami uda nam się spełnić ten plan do samego końca, do tej ostatniej kropki. Uważam, że są to obowiązki. To są obowiązki i to jest również odrobienie zaniedbań przeszłości, a cieszyć się powinniśmy tym, że tych zaniedbań jest już niewiele w porównaniu z sytuacją, jaka mieliśmy przed ćwierćwieczem.

Jako prezydent, który osiem lat, a więc niemalże jedną trzecią działalności Społecznego Komitetu pełni obowiązki patrona SKOZK, chcę w tym momencie historycznym, przy takiej ceremonii wyrazić swoje podziękowania dla poprzedników na tym polu, prezydentów RP – Panów Wojciecha Jaruzelskiego i Lecha Wałęsy. Wiem, że chcieliśmy wszyscy, tak jak dwadzieścia pięć lat Komitetu minęło, przywrócić świetność krakowskim zabytkom, po to żeby miasto także mogło normalnie się rozwijać. A więc, aby zachowując wartości historycznego dziedzictwa, potrafiło zaspokajać potrzeby teraźniejszości i być gotowym na odpowiedź wobec różnych, często dziś jeszcze nieznanych wyzwań przyszłości. Chcę podziękować wszystkim tym, którzy przez dwadzieścia pięć lat rozumieli tę właśnie filozofię, ten sposób myślenia, a więc tym posłom, tym senatorom, tym politykom, którzy popierali nas w tej idei. Nie mówię o całym Sejmie i Senacie, nie dlatego że bym nie darzył tych instytucji należnym szacunkiem, tylko dlatego, że różnie bywało. Chcę również podziękować tym rządóm, które popierały propozycje budżetowe i wspierały dzieło odnowy krakowskich zabytków, a przede wszystkim chcę podziękować Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa, ponieważ w tej mojej misji, mojej odpowiedzialności, jest to mój najbliższy doradca, współpracownik, a także realizator-wykonawca tych pomysłów, idei, projektów, które wspólnie przedstawiamy.

Rocznica to jest dobry moment, a ja chcę bardzo kultywować również dobry obyczaj, aby przypominać twórców dzieła i oddać im należny szacunek. Bowiem pamięć ludzka jest ulotna, zmieniają się czasy i koniunktury, a przecież powinniśmy pamiętać o tych ludziach, którzy w ciągu dwudziestu pięciu lat bardzo pomogli w stworzeniu tej instytucji, w odnowie zabytków. Nie zgadzam się z opiniami formułowanymi przez niektórych, że należy oceniać kogokolwiek, jego dorobek, jako jednoznacznie negatywny. Uważam to za głęboko niesprawiedliwe, a nawet, odważę się przy kardynale, niechrześcijańskie stanowisko, ponieważ w każdym człowieku jest i dobro, choć jest też i zło, a ludzki dorobek należy oceniać sprawiedliwie i oddać honor temu, co było pozytywne i z czego czerpać możemy do dzisiaj. Dlatego chcę podziękować wszystkim, naprawdę wszystkim, którzy przejęli się ideą odbudowy zabytków Krakowa, w ciągu tych dwudziestu pięciu lat, a wśród nich są wybitni ludzie kultury, nauki, techniki, specjaliści, ludzie oddani temu niezwykłemu zadaniu również w czasach, które były dużo trudniejsze aniżeli współczesne. Dziękuję tym, którzy odważnie poszukiwali wsparcia u przedstawicieli władz lokalnych, ogólnopolskich.

Chcę przede wszystkim podziękować wybitnym przewodniczącym Komitetu, a przypomnę, że przez pierwszych jedenaście lat przewodniczącym SKOZK był profesor Henryk Jabłoński, historyk, działacz społeczny, związany z ruchem socjalistycznym, który był żołnierzem września, ruchu oporu we Francji, po wojnie organizował polską naukę i życie państwowe, był wieloletnim przewodniczącym Rady Państwa i myślę, że gdzie jak gdzie, ale w Krakowie dobra pamięć o tym człowieku powinna zostać zachowana, ze względu na jego niewątpliwe oddanie dla sprawy. Jego następcą, na krótko, w okresie wielkiej zmiany ustrojowej, został Stanisław Lem, światowej sławy pisarz i wielki wizjoner. Chciałbym – było to już powiedziane – ale jako prezydent chcę dobitnie stwierdzić, że wielkie zasługi ma kierujący tym Komitetem od 1991 roku do dziś, a więc najdłużej, przewodniczący pan profesor Tadeusz Chrzanowski – historyk sztuki, pisarz, publicysta, postać renesansowa, człowiek, którego zasług dla Krakowa oraz dla konstruktywnego działania ku pożytkowi polskiej kultury i kształtowaniu obywatelskiej odpowiedzialności za Polskę nie sposób przecenić. I myślę, że profesor Tadeusz Chrzanowski jest tą osobą, która jeżeli dwukrotnie w czasie dzisiejszej ceremonii usłyszy oklaski, to będzie to zasłużone.

Chcę podziękować wszystkim instytucjom samorządowym, urzędom za pomoc, chcę podziękować Jego Eminencji Księdzu Kardynałowi, bo jak wymienialiśmy uwagi przed rozpoczęciem, to ja powiedziałem, że już jedna trzecia działalności SKOZK jest związana z moją prezydenturą, na co kardynał mówi: niech się pan nie przejmuję, bo cała moja posługa biskupia jest związana z tym Komitetem – dwadzieścia pięć lat – a więc niewątpliwie należą się jemu te słowa podziękowań, tak jak dla wszystkich sprzymierzeńców, dla wielkich fachowców, ekspertów, którzy przez lata pomagali nam odkrywać, opisywać, utrzymywać wartości, które tkwią i utkwily w zabytkowej substancji Krakowa, w jego krajobrazie.

Dziękuję tym ludziom, którzy poświęcili przeszłości tak wiele uwagi, których już nie ma i którzy całym swoim życiem służyli Krakowowi i jego historycznemu dziedzictwu: Jerzemu Szablowskiemu i Alfredowi Majewskiemu, Karolowi Estreicherowi i Czesławowi Rzepińskiemu, Januszowi Bogdanowskiemu i Marianowi Korneckiemu i wielu innym, których nie wymieniam, a których zasługi są na pewno godne opisanania.

Dziękuję również tym, którzy potrafią tę przeszłość opisywać i opowiadać o niej i służyć prawdzie: Andrzejowi Kurzowi, którego słowo o dwudziestopięcioleciu słyszeliśmy i wszystkim państwu, którzy pomagali nam, aby ta współpraca harmonijnie rozwijała się i żeby służyła naszemu dobru wspólnemu, czyli Krakowowi.

Nie ma żadnych wątpliwości, że ćwierćwiecze, choć w warunkach życia człowieka jest okresem dość długim, to kiedy mówimy o miastach, o państwach, o ludzkości to zaledwie cząstka, a Kraków jest takim miejscem, które wymaga stałej troski. Dlatego wierzę, że SKOZK będzie działał dalej, że będziemy zdobywać jeszcze więcej sojuszników, sponsorów, tych, którzy się zaangażują w odbudowę zabytków. Ja mogę sobie wyobrazić tę sytuację nawet i tak, choć może to jest zbyt pesymistyczna ocena, że kiedy już zakończymy renowację ostatniej pozycji na liście prezydenta Majchrowskiego, to zaczniemy remontować tę pierwszą, którą zaczęliśmy dwadzieścia pięć lat temu i prawdopodobnie trzeba przyjąć, że tak musi być, inaczej nie da się tego uczynić. Chciałbym żebyśmy właśnie potrafili zbudować ten szczególny front ludzi, którzy wspierają odbudowę Krakowa. Chcę Państwu powiedzieć, że z mojej strony gwarantuję jak najdalej idące wsparcie, a jednocześnie proszę tu obecnych, członków Społecznego Komitetu, wybitnych intelektualistów, działaczy politycznych, samorządowych, posłów żebyśmy pomogli w uratowaniu tych środków, które w budżecie państwa są przewidziane na rok przyszły.

Chcę też powiedzieć, wiem, że w Krakowie to zabrzmiało dobrze, ale w innych miejscach w Polsce niekoniecznie, ale chcę jasno powiedzieć, że kiedy słyszę, dlaczego Kraków uzyskuje te środki skoro miejsc, które potrzebują podobnego wsparcia jest tak wiele, to moja odpowiedź jest bardzo prosta i nawet bym powiedział trochę brutalna, ale myślę, że uczciwa i dlatego powinna być tak szczerze wyrażona: Kraków jest jeden, Kraków jest wyjątkowy i jest w nas, nawet jeżeli nie jesteśmy Krakowianami. A tak się składa, że nie jestem, i nie ma we mnie innych zobowiązań wobec Krakowa, jak to przekonanie, że nawet, jeżeli ktoś się urodził tak jak ja nad morzem Bałtyckim, na północy, to Kraków jest również we mnie. We mnie w sensie duchowości, dumy, w sensie rozumienia historii Polski i historii naszego narodu.

Dlatego apeluję, abyśmy, rozumiejąc wszystkie konieczności, oszczędności, również pamiętali o Krakowie, żeby Parlament podjął decyzje, które będą pomagały kontynuować to dzieło. A jest ono weryfikowalne, możemy bowiem pokazać ten dorobek, wawelskie wzgórze, które odzyskało blask, np. ten dziedzińiec, który mieliśmy honor wspólnie otwierać nie tak dawno. Widzimy jak bar-

dzo wiele miejsc w Krakowie uzyskało nie tylko szansę pokazania się, ale po prostu życia. Bo to, co jest ważne i co różni polską szkołę konserwacji i renowacji od innych to zasada, że u nas nie zajmujemy się wyłącznie fasadami. My zajmujemy się całą substancją, od fundamentów poczynając. Tworzymy coś, czemu dajemy nie tylko ową twarz, którą mogą pokazać turystom, ale dajemy życie. Życie w postaci zdrowych fundamentów i możliwości istnienia przez długie lata.

Dlatego drodzy Państwo za minione 25 lat Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa, wszystkim, którzy w tym gronie byli, którzy w nim są, którzy mają swoje zasługi, chcę w imieniu Rzeczypospolitej serdecznie podziękować. Wierzę, że to dzieło będzie kontynuowane i że Kraków, który jest wielkim miastem Polski, jakże znaczącym miejscem całej Europy, będzie rozwijał się, będzie odnawiał się, będzie promieniował, będzie dawał nam radość, będzie przyczyniał się do mądrej refleksji nad człowiekiem, nad jego rolą w Polsce i w Europie, nad dobrą przyszłością nas wszystkich.

Wystąpienie

Kardynała Franciszka Macharskiego

Metropolity Krakowskiego

Moja myśl sięga Krakowa i wdzięczności, którą stary krakauer czuje i wyraża ją dla wszystkich, którzy się troszczyli o ten Kraków. Jako jeden z krakowian zatem – dziękuję. To jest zwrócone do całej Polski, to jest zwrócone do władz, do władz Rzeczypospolitej. Panie Prezydencie, to jest także do Pana Prezydenta zwrócone.

Ale dziękuję także za ten wspaniały sposób, na który stać Kraków, żeby zatroszczyć się, dostrzec, zorganizować całe środowisko współdziałających ochotniczo. To jest Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa – dwudziestopięciolatek.

Ja kończę, ale SKOZK musi trwać. To nie są sprawy na jedną, dwie kadencje. To są sprawy, które pozostają obowiązkiem, niewątpliwie obowiązkiem Krakowa, ale również obowiązkiem Polski. Bo jeżeli korzenie, jeżeli kultura, jeżeli cywilizacja, to równocześnie, teraz już to wiemy wszyscy, w pewnym starciu z różnymi innymi opiniami – to także chrześcijaństwo. To jest właśnie ten nieustannie dotykalny i namacalny wyraz. Ale nie wszystko poszło w architekturę, malarstwo, rzeźbę. To, co najważniejsze – zostało. To, co najważniejsze – polskie. To, co najważniejsze – chrześcijańskie. Tak więc moja wdzięczność dla tego sposobu, w którym Kraków nie zawiódł, w poczuciu odpowiedzialności – zawiadomić, naprawdę zawiadomić – nie wykonując dyrektyw, ale je tworząc, dodając – zarówno nowe dyrektywy, kierunki i programy, jak i sposób wykonania, odpowiedzialności, konkretnej odpowiedzialności. Na tym polega zasada pomocniczości, która sprawdziła się – panie profesorze Tadeuszu. Sprawdziła się ta zasada pomocniczości, w której następuje wyraźne, ważne i rzeczywiste współdziałanie władz centralnych z tym, co społeczne.

Za to zaufanie dla Krakowa także potrzeba podziękować. A SKOZK-owi za wykorzystanie tej szansy. I za tę uparcie deklarowaną gotowość kontynuowania – bardzo polecam Opatrzności Bożej to, żeby się mogła działalność dalej rozwijać. Dziękuję bardzo.

Uchwała Nr 6/2003

Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa z dnia 9 grudnia 2003 r.

w sprawie XXV-lecia działalności Komitetu i programu prac konserwatorskich w Krakowie w latach 2004-2010

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zebrany na uroczystym posiedzeniu plenarnym w dwudziestą piątą rocznicę powstania Komitetu stwierdza co następuje:

1. Prowadzone od ćwierćwiecza intensywne działania konserwatorskie są kontynuacją przeszło stuletniej tradycji ochrony narodowego dziedzictwa i jego części najcenniejszej, Krakowa – duchowej stolicy Polski.

Wydarzeniem przełomowym był rok 1978, w którym UNESCO wpisało na pierwszą Listę Światowego Dziedzictwa Kultury, wśród pierwszych dwunastu najcenniejszych zabytków światowej rangi, historyczne centrum Krakowa wraz z Wawelem i Kazimierzem. W tym samym roku powstał Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa.

W wyniku wielu zabiegów członków kierownictwa SKOZK Sejm przyjął w dniu 18.04.1985 r. Ustawę o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, obowiązującą do dzisiaj, stwarzającą prawne i ekonomiczne podstawy realizacji procesu odnowy zabytków Krakowa w ścisłym powiązaniu z rozwojem społeczno-gospodarczym miasta i nadającą odnowie zabytków Krakowa ogólnonarodową rangę.

Ważne decyzje o ratowaniu zabytków Krakowa, jakie zapadły w minionym dwudziestopięcioletniu, pozwoliły nie tylko zatrzymać proces destrukcji zabytkowych budowli, ale także zdecydowały o ratowaniu całego miasta i jego społeczności przed narastającą groźbą katastrofy ekologicznej.

Skuteczność podjętych działań potwierdza kompleksowe odnowienie ok. 200 historycznych obiektów i 1300, w których udało się przeprowadzić remonty częściowe.

Nie ulega wątpliwości, że w ostatnich latach wiemy więcej, dysponujemy też urządzeniami i materiałami na światowym poziomie, co dobrze prognozuje dla naszych przyszłych działań wiązania dziedzictwa z przyszłością i dla przyszłości.

2. W III Rzeczypospolitej, działając w nowym składzie, Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa konsekwentnie realizuje program ideowy określony w 1990 r. i zaktualizowany w 2001 r.

W hierarchii zadań naczelną rolę niezmiennie zajmuje Wawel z Zamkiem Królewskim i Archikatedrą, dalej historyczne centrum Krakowa z jego monu-

mentalnymi zespołami sakralnymi, budynkami Uniwersytetu Jagiellońskiego i miejskimi fortyfikacjami.

Zmienia się oblicze do niedawna jeszcze najbardziej zaniedbanej dzielnicy miasta – Kazimierza. Wielu wysiłków wymaga uporządkowanie obszaru miejskiego pomiędzy Plantami a tzw. drugą obwodnicą, zarówno w monumentalnych założeniach użyteczności publicznej, jak i mieszczańskich kamienicach. Opieką konserwatorską zamierzamy w dalszym ciągu obejmować cenne dominanty obrzeży miasta – Tyniec, Mogiłę, Bielany.

Działania Komitetu koncentrują się na historycznych, zabytkowych i kulturowych wartościach naszego miasta, na jego ogólnokrajowej i międzynarodowej promocji. Służyć temu będzie opracowany program działań konserwatorskich na lata 2004–2010. Będziemy go realizować w ścisłej współpracy z władzami miasta, służbami konserwatorskimi, właścicielami zabytkowych obiektów oraz wszystkimi, którym los tego niezwykłego miasta nie jest obojętny.

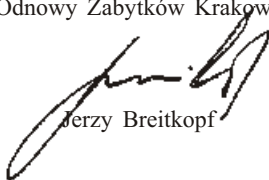
3. Podsumowując 25-lecie wielkiej odnowy zabytków Krakowa ani na moment nie zapominamy, że są one własnością całej Polski. Chcielibyśmy, aby krakowskie działania, i ich wsparcie przez całą Polskę, były przykładem społecznej inicjatywy, mądrego programu, upartego działania oraz obywatelskiej współpracy z instytucjami państwa i samorządu, współdziałania ze środowiskami nauki i kultury oraz organizacjami pozarządowymi i wszystkimi uczestnikami procesu odnowy zabytków.

Wyrażamy głęboką wdzięczność wszystkim Polakom, których świadczenia zarówno indywidualne, jak i poprzez budżet uchwalany corocznie przez polski parlament, służą dziełu przywracania świetności krakowskim budowłom historycznym, zabytkowym wnętrzom i panoramie miasta – za ich ofiarność.

Osiągnięty rezultat wzbogaca Polskę o siłę piękna i wiedzy o przeszłości, podnosi naszą pozycję we współczesnej Europie jako kraju wielkiej historii i wielkiej kultury.

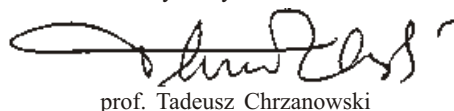
Wdzięczni jesteśmy całej Polsce, polskiemu parlamentowi, polskiemu władzom, a szczególnie Panu Aleksandrowi Kwaśniewskiemu, Prezydentowi RP, a także Jego Kancelarii za ich stałą opiekę nad krakowskim zabytkami.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Kraków – Wawel, 9 grudnia 2003 r.

POSTANOWIENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**z dnia 21 października 2003 r.
o nadaniu orderów i odznaczeń**

Na podstawie art. 138 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450, z 1999 r. Nr 101, poz. 1177 i z 2000 r. Nr 62, poz. 718), odznaczeni zostają za wybitne zasługi w działalności na rzecz rewaloryzacji zabytków Krakowa:

KRZYŻEM KOMANDORSKIM ORDERU ODRODZENIA POLSKI:

Fischinger Andrzej

Gawor Janusz Ludwik

Prokopiuk Tadeusz Antoni

KRZYŻEM OFICERSKIM ORDERU ODRODZENIA POLSKI:

Brykowska Maria Elżbieta

Jurczak Stefan Stanisław

Kleszczyńska Barbara Maria

Krasnowolski Bogusław Józef

Załubski Stanisław Władysław

Zdrada Jerzy Władysław

KRZYŻEM KAWALERSKIM ORDERU ODRODZENIA POLSKI:

Dowgier Henryk Aleksander

Gawłowska Teresa

Łaciak Krystyna Bożena

Nieduszyński Zbigniew Eustachy

Passowicz Waław Ludwik

Płuska Ireneusz

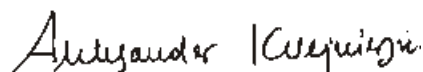
za zasługi w działalności na rzecz rewaloryzacji zabytków Krakowa

ZŁOTYM KRZYŻEM ZASŁUGI:

Hardt Edward

Zań-Ograbek Genowefa

Aleksander Kwaśniewski

Sprawozdanie

z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w roku 2003

I. Sprawy organizacyjne

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa działa w oparciu o:

- Ustawę o Narodowym Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa z dnia 18.04.1985.
- Program i kierunki działania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa (Uchwała nr 8/2001 SKOZK z dnia 4 grudnia 2001)
- Zasady finansowania prac w obiektach zabytkowych Krakowa ze środków NFRZK (Uchwała nr 9/2001 Prezydium SKOZK z dnia 4 grudnia 2001) zatwierdzone przez Wojewodę Małopolskiego.

Aktualny stan Komitetu wynosi 129 członków. Z głębokim żalem pożegnaliśmy w 2003 roku zmarłych członków SKOZK: prof. Teresę Zarębską, prof. Janusza Bogdanowskiego i Teresę Stanisławską-Adamczewską. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski Zarządzeniem nr 1/2003 z dnia 18 sierpnia 2003 powołał trzech nowych zastępców przewodniczącego SKOZK: Jerzego Adamika, Andrzeja Kurza, Jacka Majchrowskiego oraz uzupełnił skład Społecznego Komitetu o 13 nowych członków: o. Marka Augustyna, Romana Bobickiego. Władysława Dudzika, Joannę Daranowską-Łukaszewską, Annę Gawron, Edwarda Kosakowskiego, Annę Oberc, Ireneusza Płuskę, Joachima Russka, Marię Rybarską, Ryszarda Skrzypczaka, Tadeusza Wosia, Genowefę Zań-Ograbek.

1. W roku 2003 przypadła 25 rocznica wpisania Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz 25 rocznica powołania SKOZK. W związku z tym harmonogram i charakter zebrań plenarnych Społecznego Komitetu uległy zmianie. Odbyły się trzy posiedzenia plenarne. Pierwsze obrady SKOZK w 2003 r. miały miejsce **21 stycznia** w sali obrad Urzędu Miasta Krakowa. Na tym roboczym posiedzeniu dokonano podsumowania i oceny działalności roku poprzedniego i przyjęto plan odnowy na rok bieżący.

Uchwały przyjęte 21 stycznia:

Nr 1/2003 w sprawie informacji o wykonaniu planu odnowy zabytków Krakowa w 2002 r.

Nr 2/2003 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2003 r.

Nr 3/2003 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w r. 2002 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym

Nr 4/2003 w sprawie programu działań SKOZK w 2003 r. w związku

z 25. rocznicą wpisania przez UNESCO zabytków Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa oraz 25 rocznicą powołania SKOZK

Nr 5/2003 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia plenarnego.

Następne zebranie plenarne Społecznego Komitetu odbyło się, w poszerzonym składzie, w dniu **24 maja** w siedzibie Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (Rynek Główny 25 – Kamienica „Pod Kruki”). Miało ono charakter sesji – konferencji.

25-lecie wpisania zabytków Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO stało się okazją do zwołania w Krakowie konferencji, której patronował Prezydent RP, Aleksander Kwaśniewski, a organizowali ją: Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa i Międzynarodowe Centrum Kultury. Gośćmi konferencji byli m.in. minister gospodarki i opieki społecznej – prof. Jerzy Hausner, minister kultury – Waldemar Dąbrowski, przedstawiciele korpusu konsularnego oraz UNESCO, Jean Pierre Boyer i Marie Theres Albert. Konferencja stała się ważnym głosem w dniach poprzedzających referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przyczyniły się do tego także znakomite referaty – prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego pt. „Z dziedzictwem Krakowa we wspólnej Europie” i referat programowy prof. Jacka Purchli oraz krótkie, lecz pełne treści wystąpienie prezydenta Krakowa, prof. Jacka Majchrowskiego i sekretarza generalnego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, dr. Tomasza Orłowskiego.

Ostatnie w 2003 r. posiedzenie plenarne SKOZK miało uroczysty charakter i odbyło się, z udziałem prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego, w 25-lecie wielkiej odnowy zabytków Krakowa, **9 grudnia** w Sali Senatorskiej na Wawelu.

Posiedzenie rozpoczęło wręczenie przez Prezydenta RP wysokich odznaczeń państwowych osobom szczególnie zasłużonym na rzecz odnowy zabytków Krakowa. I tak Krzyżem Komandorskim OOP uhonorowani zostali: Andrzej Fischesinger, Janusz Gawor i Tadeusz Prokopiuk; Krzyżem Oficerskim OOP: Maria Brykowska, Stefan Jurczak, Barbara Kleszczyńska, Bogusław Krasnowolski, Stanisław Załubski, Jerzy Zdrada; Krzyżem Kawalerskim OOP: Henryk Dowgier, Teresa Gawłowska, Krystyna Łaciak, Zbigniew Nieduszyński, Wacław Passowicz, Ireneusz Płuska; Złotym Krzyżem Zasługi: Edward Hardt, Genowefa Zań-Ograbek.

Program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 przedstawił prezydent m. Krakowa, prof. Jacek Majchrowski, natomiast referat o działalności Społecznego Komitetu i efektach odnowy zabytków Krakowa w 25-leciu wygłosił zast. przewodniczącego SKOZK, doc. Andrzej Kurz. Głos zabrał również kardynał Franciszek Macharski, Metropolita Krakowski. Na zakończenie obrad wystąpił Prezydent RP, Aleksander Kwaśniewski, który złożył podziękowanie za minione 25 lat Społecznemu Komitetowi, wszystkim, którzy w tym

gronie byli i są, którzy mają swoje zasługi. Zapewnił także o swym dalszym poparciu dla sprawy odnowy zabytków Krakowa.

Uchwała przyjęta 9 grudnia:

Nr 6/2003 w sprawie XXV-lecia działalności Komitetu i programu prac konserwatorskich w Krakowie w latach 2004–2010.

2. Zgodnie z regulaminem SKOZK bieżącą działalność Komitetu prowadziło Prezydium, odbywając 6 posiedzeń roboczych: 21 stycznia, 18 marca, 14 maja, 8 lipca, 14 października, 18 listopada.

Każde z posiedzeń Prezydium SKOZK, prócz podejmowania decyzji w sprawach bieżących, zajmowało się odrębną tematyką wiodącą. I tak, w dniu 21 stycznia było to rozpatrzenie sprawozdań przedkładanych Społecznemu Komitetowi na posiedzeniu plenarnym: sprawozdania z realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za 2002 r. oraz sprawozdania z działalności SKOZK za 2002 rok.

Motywnym przewodnim następnym posiedzeń w 2003 r. było szczegółowe dopracowanie programu odnowy zabytków Krakowa na lata 2004–2010 prezentującego jak najpełniej potrzeby w tej dziedzinie. I tak 18 marca w Pałacu Lari-scha (Wydział Prawa i Administracji UJ – ul. Bracka 12) Prezydium zapoznało się z informacją o realizacji prac remontowo-konserwatorskich w Pałacu Lari-scha i prezentacją efektów oraz potrzeb. Założenia do programu odnowy zabytków Krakowa do roku 2010, realizowanego z udziałem środków NFRZK, przedstawił dr Bogusław Krasnowolski. Program prac remontowo-konserwatorskich do roku 2010 w obiektach zabytkowych Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawił jego prorektor – prof. Karol Musioł.

W dniu 14 maja obrady Prezydium SKOZK, które odbyły się w siedzibie Kurii Metropolitalnej, poświęcone były przede wszystkim projektowi programu prac konserwatorskich w obiektach sakralnych Krakowa na lata 2004–2010, a także analizie realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa za pierwszy kwartał 2003 r.

W Muzeum Historycznym m. Krakowa (Pałac Krzysztofory) Prezydium SKOZK omawiało w dniu 8 lipca Projekt programu prac konserwatorskich w obiektach Gminy Kraków oraz Skarbu Państwa, z udziałem środków NFRZK na lata 2004–2010. Dyrektor ZRZZK złożył także na tym posiedzeniu informację o realizacji planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK w pierwszym półroczu 2003 r. z propozycją korekty planu.

14 października w sali obrad Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyło się kolejne zebranie Prezydium SKOZK. Na początku obrad min. Edward Szymański – podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP – wręczył nominacje nowym zastępcom przewodniczącego oraz nowym członkom SKOZK. W części roboczej tego posiedzenia w dalszym ciągu omawiano i dopracowywano projekt programu prac konserwatorskich w Krakowie z udziałem środków

NFRZK na lata 2004–2010, a następnie dyrektor ZRZZK złożył informacje o realizacji planu za trzy kwartały.

Na ostatnim posiedzeniu Prezydium SKOZK w 2003 r. – 18 listopada w Collegium Novum UJ nadal pracowano nad rejestrem potrzeb konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 (do części opisowej, pt. *Projekt programu prac konserwatorskich w Krakowie* Prezydium nie zgłosiło uwag na poprzednim posiedzeniu), natomiast doc. Andrzej Kurz, zast. przewodniczącego SKOZK, omówił założenia referatu na grudniowe obrady o działalności SKOZK i efektach odnowy zabytków Krakowa w 25-lecie.

Podczas swych posiedzeń Prezydium SKOZK w 2003 r. przyjęło następujące uchwały:

w dniu 18 marca:

Nr 1/2003 w sprawie oceny realizacji prac remontowo-konserwatorskich w Pałacu Larischa oraz propozycji zadań remontowo-konserwatorskich w budynkach zabytkowych Uniwersytetu, łącznie z Collegium Medicum i Szpitalem Uniwersyteckim finansowanych z udziałem środków z NFRZK w latach 2004–2010.

Nr 2/2003 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa ze zwrotnej na bezzwrotną.

w dniu 14 maja:

Nr 3/2003 w sprawie potrzeb remontowo-konserwatorskich w obiektach sakralnych Krakowa w latach 2004–2010 z udziałem środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa

w dniu 8 lipca:

Nr 4/2003 w sprawie projektu programu prac remontowo-konserwatorskich w obiektach Gminy Kraków i Skarbu Państwa w latach 2004–2010 z udziałem środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz powołania zespołu dla opracowania całościowego programu odnowy zabytków Krakowa na lata 2004–2010

Nr 5/2003 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za pierwsze półrocze 2003 r. i niezbędnych korekt planu.

w dniu 14 października:

Nr 6/2003 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2003 r. i niezbędnych korekt planu.

Nr 7/2003 w sprawie odwołania właścicieli d. Pałacu Wodzickich, ul. św. Jana 11, od decyzji Prezydium SKOZK z dnia 18 marca 2003 r.

w dniu 18 listopada:

Nr 8/2003 w sprawie uzupełnienia składów osobowych komisji problemowych SKOZK.

3. Komisje problemowe, a to: Komisja Programowania i Oceny Realizacji, Komisja Finansowa, Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych oraz Komisja Prawno-Organizacyjna pracowały zgodnie z obowiązującym regulaminem Ko-

mitetu i wykazywały się znaczną aktywnością w przygotowywaniu niezbędnych na posiedzenia wniosków, opinii i analiz. Sprawozdania z działalności komisji problemowych SKOZK zawarte zostały w dalszej części tego sprawozdania. Członkowie Komisji Prawno-Organizacyjnej, a zwłaszcza jej przewodniczący, każdorazowo powoływani są w skład komisji uchwał Komitetu, uczestniczą w przygotowaniu projektów uchwał, prezentują te projekty na obradach plenarnych i posiedzeniach Prezydium. Przewodniczący Komisji opiniuje na bieżąco wiele spraw wnoszonych do rozstrzygnięcia przez przewodniczącego SKOZK i przez ZRZZK. Oprócz stałych komisji problemowych Prezydium SKOZK powołuje doraźne zespoły.

Uchwałą Nr 4/2003 Prezydium SKOZK z dnia 8 lipca powołany został zespół dla opracowania całościowego programu odnowy zabytków Krakowa na lata 2004–2010.

Zespół działał w składzie: Bogusław Krasnowolski (przewodniczący), Jerzy Breilkopf, Jan Janczykowski, Genowefa Zań-Ograbek, ks. Józef Nowobilski, Andrzej Kurz, Jerzy Zdrada, Piotr Dobosz, Andrzej Fischinger, Zbigniew Beiersdorf, Tadeusz Murzyn, który w trakcie kilku spotkań opracował ten program i przedłożył go Prezydium, a następnie zebraniu plenarnemu do akceptacji.

Jak co roku, również w 2003 r. pracował zespół do przeglądu wniosków o dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich z NFRZK i dokonania wstępnego wyboru obiektów do planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2004. Zespół pracował pod kierunkiem dr Bogusława Krasnowolskiego w składzie: prof. Tadeusz Chrzanowski, dr Andrzej Fischinger, Jan Janczykowski, Genowefa Zań-Ograbek, Tadeusz Murzyn, Tadeusz Prokopiuk.

4. Zgodnie z Regulaminem SKOZK obsługę organizacyjno-merytoryczną i techniczną obrad plenarnych, posiedzeń Prezydium oraz zespołów i komisji problemowych Komitetu prowadziło Biuro SKOZK. Biuro prawidłowo realizowało także wszystkie inne zadania, które wynikają z Regulaminu Biura i bieżących zaleceń kierownictwa Komitetu.

II. Działalność programowa

Podstawowym działaniem Społecznego Komitetu w ramach działalności programowej jest opracowanie projektu planu rzeczowo-finansowego w zakresie środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Oznacza to dokonanie wyboru zadań, uściślenie zakresów prac oraz podziału środków w oparciu o wnioski zgłoszone przez właścicieli i użytkowników, stanowisko małopolskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków, inicjatywy własne Społecznego Komitetu dotyczące przede wszystkim kontynuacji prac oraz propozycje Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa. Przyjęty przez Społeczny Komitet plan rzeczowo-finansowy na 2003 rok zakładał realizację zadań w 87 obiektach na kwotę 31 066 076 zł, w tym dotacja z budżetu państwa, za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP – 29 900 000 zł.

W lipcu 2003 r. Prezydium SKOZK zapoznało się ze stanem realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa w pierwszym półroczu 2003 r. i pozytywnie zaopiniowało propozycję korekty polegającą na zmniejszeniu dofinansowania w 5 obiektach na kwotę 370 000,- oraz skreśleniu z planu 2 obiektów – wiaduktu przy ul. Lubicz i kamienicy przy ul. Kanoniczej 22 na łączną kwotę 300 000 zł.

Jednocześnie zwiększono dofinansowanie dla 8 obiektów na kwotę 337 024 zł. Z rezerwy Narodowego Funduszu dofinansowano 3 obiekty na kwotę 345 000 zł.

Ponownej oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego dokonano w październiku 2003 r. po upływie trzech kwartałów. Korekta ta polegała na zmniejszeniu limitów w 8 obiektach o kwotę 559 000 zł oraz zwiększeniu w 8 obiektach o kwotę 386 000. Zwiększono limity w ramach 5% na kwotę 173 000 zł. Konsekwentnie stosowano zasadę kontynuacji zadań i dążenia do osiągnięcia końcowych efektów rzeczowych, całościowych i częściowych.

W hierarchii zadań naczelną rolę zajmuje Wawel z zamkiem królewskim i katedrą, następnie historyczne centrum Krakowa z zespołem ulicy Kanoniczej, Bazyliką Mariacką, Sukiennicami, dalej Kazimierz jako obszar przenikania się dwóch kultur chrześcijańskiej i żydowskiej, najcenniejsze obiekty Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz kościoły i zespoły klasztorne o najwyższych wartościach historycznych. Pomocą finansową objęto również pojedyncze zespoły na obrzeżach miasta oraz obiekty, których rewaloryzacji podjęli się właściciele prywatni.

Dla zapewnienia procesowi rewaloryzacji zabytków Krakowa kontynuacji i ciągłości finansowania prac oraz celem zaprezentowania władzom naczelnym, w tym Parlamentowi potrzeb remontowo-konserwatorskich Krakowa powołany został zespół do opracowania programu najpilniejszych potrzeb w zakresie prac remontowo-konserwatorskich na lata 2004–2010. W wyniku pracy tego zespołu powstał program, który uwzględnia potrzeby konserwatorskie w zabytkowych obiektach (Wawel, Uniwersytet Jagielloński i Szpital Uniwersytecki, obiekty sakralne, obiekty Gminy Kraków, obiekty będące własnością Skarbu Państwa i własnością prywatną). Program ten, po akceptacji przez Prezydium SKOZK w dniu 18 XI 2003 r. został zaprezentowany i uchwalony przez plenarne posiedzenie SKOZK w dniu 9 grudnia 2003 r. Będzie on pomocny przy opracowaniu planów odnowy zabytków Krakowa na kolejne lata.

III. Działalność w zakresie oceny realizacji

Realizując regulaminowy obowiązek kontrolowania prac finansowanych z Narodowego Funduszu członkowie komisji Programowania i Oceny Realizacji uczestniczyli w pracach licznych komisji typowania robót, przeglądu realizacji oraz odbiorów końcowych.

Brali też udział w licznych komisjach organizowanych przez ZRZZK, służby konserwatorskie i inwestorów indywidualnych. Dało to możliwość bieżącej kontroli nad przebiegiem procesu inwestycyjnego, możliwość konsultacji i me-

rytorycznych uzasadnień zmian zakresów rzeczowych, o które występowali inwestorzy.

Prowadzone w ciągu ubiegłego roku działania przyniosły znaczny postęp w pracach konserwatorskich.

W zespole budowli Wzgórza Wawelskiego:

dokonano ostatecznego odbioru prac i przekazania do użytkowania baszty Lubranki. Drugim zadaniem w pełni zakończonym w 2003 roku było uporządkowanie architektoniczne elewacji wschodniej Zamku z odtworzeniem renesansowych schodów kamiennych na zachowanych oryginalnych fundamentach. Wykonano ostateczne zagospodarowanie terenu nad stokami północnymi wraz z zabezpieczeniem znajdującego się pod ziemią reliktu architektoniczno-archeologicznego. Realizacja ta jest kolejnym etapem przygotowań do uruchomienia nowej trasy zwiedzania terenu Wzgórza Wawelskiego. Przeprowadzono kompleksową konserwację bastei austriackiej pod Kurzą Stopką wraz z remontem drogi fortecznej pomiędzy basteją a basztą Lubranką. W ramach prac wymieniono izolację sklepień kazamat bastei i konserwację ich wnętrza.

W ramach sukcesywnego remontowania fortyfikacji obwodowych wykonano konserwację dwóch ramion murów kleszczowych – w rejonie Smoczey Jamy. Trwają prace archeologiczne na terenie Ogrodów Królewskich, po których możliwe będzie opracowanie projektu odtworzenia ogrodów.

W Archikatedrze Wawelskiej zakończono rozpoczęte w 2002 roku prace remontowo-konserwatorskie Wieży Srebrnych Dzwonów, obejmujące m.in. wymianę pokrycia dachu. W ramach kontynuacji kompleksowych prac remontowo-konserwatorskich przy elewacjach budynku zwanego Wikarówką zrealizowano zakres prac obejmujący elewację wschodnią wraz z korektą górnej części XIX-wiecznej przybudówki. Kontynuowano kompleksową konserwację wnętrza kaplicy Zygmuntońskiej. Zamontowano nowe konstrukcje stalowe ze szkleniem osłonowym w oknach latarni i tamburu oraz odtworzono i zamontowano szklenie witrażowe. Konserwację kamiennej dekoracji rzeźbiarskiej wykonano w latarni i kopule, natomiast na ukończeniu są prace przy ścianach tarczowych oraz marmurowych nagrobkach Jagiellonów. Podczas wykonywania prac konserwatorskich zrealizowano duży zakres uzupełnień zniszczonych elementów rzeźbiarskiego wystroju kamiennego. Wykonano również konserwację ołtarza w zakresie malarstwa sztalugowego oraz tłoczony blachy srebrnej. Wykonano interwencyjne uzupełniające prace pozłotnicze, dostosowując do nich istniejące rusztowanie.

W Bazylice Mariackiej dokończono konserwację wnętrza kaplicy Kauffmannów w Wieży Dzwonnej. W trakcie prac odsłonięto dwie warstwy polichromii, zacheusze z ok. 1522 roku oraz polichromię dekoracyjną z przełomu XVI/XVII w. W trakcie prac ujawniono również oryginalne XVI w. napisy na partiach ścian pozbawionych polichromii oraz XVI w. klatce schodowej. Odnowiono i częściowo zrekonstruowano wystrój wnętrza kaplicy (ławka i stalle). Zakon-

serwowano dwa obrazy na płótnie, detale kamieniarskie i snycerskie, odtworzono pierwotne przejście z kaplicy do kościoła Mariackiego.

W roku bieżącym dokonano wymiany pokrycia dachowego nad nawą główną Bazyliki (realizacja współfinansowana przez parafię NMP). Poprzedni remont miał miejsce w 1927 r. W trakcie prac poddano konserwacji miedzianą kulę i żelazny krzyż wieńczące dach po stronie wschodniej. Przed zamknięciem w kuli umieszczono pamiątki dokumentujące obecny remont oraz wcześniejsze prace. W trakcie prac dokonano przeglądu kamiennych sterczyn wieńczących skarpy wokół prezbiterium, usuwając powstałe spękania i dokonując niezbędnych wzmocnień.

W klasztorze Franciszkanów prowadzono prace konserwatorskie wystroju pomieszczenia „za kratą” w północno-wschodnim skrzydle krużganków. Konserwacji poddano XIV i XV-wieczne sklepienia oraz ściany pokryte dekoracją renesansową i barokową. W trakcie prac konserwatorskich dokonano odkrycia cennego gotyckiego malowidła. Konserwacją objęto również XVI-wieczny kamienny portal, kamieniarkę okna, balustradę i schody. Ukończono konserwację barokowego epitafium z olejnym portretem biskupa Jerzego Albrechta Denhoffa. Rozpoczęto prace konserwatorskie wystroju wewnątrz kaplicy bł. Salomei.

W zespole dominikańskim kontynuowano prace konserwatorskie przy watach ceglanych i kamiennym detalu architektonicznym północnych elewacji gotyckiego kościoła.

W barokowym kościele św. Piotra i Pawła zakończono konserwację gotyckiego obrazu na desce lipowej z poł. XV w. Matka Boska z Dzieciątkiem ze srebrnym grawerowanym tłem. Po konserwacji ukazana została druga warstwa gotycka o wysokiej klasie artystycznej i wartościach historycznych.

Rozpoczęto prace przy konserwacji i wzmocnieniu konstrukcyjnym chóru muzycznego. Kontynuowano prace w kaplicach: MB Loretańskiej, gdzie zakończono prace przy portalach i detalach kamiennych. Konserwacji poddano ołtarz. Zakończono konserwację detali kamiennych oraz złożonych detali rzeźbiarskich w transepcie.

W kościele św. Barbary rozpoczęto konserwację polichromii sklepienia z 1765 r. autorstwa Franciszka Molitora. Oprócz odsłonięcia polichromii w kościele wykonano również konserwację techniczną stolarki okien zwierciadlanych ze ściany północnej.

Zakończono prace konserwatorskie we wnętrzu romańskiej absydioli w kościele św. Andrzeja, w zespole klasztorным Sióstr Klarysek. W ramach tego rocznych prac odsłonięto romańską posadzkę (pierwotny poziom kościoła) i zakończono konserwację zabezpieczającą cennego malowidła figuralnego z XII w. Wykonano również remont konserwatorski elewacji dziedzińca klasztornego.

W Bazylice oo. Karmelitów „Na Piasku” zakończono prace konserwatorskie w nawie północnej i w części zachodniej. W ramach tych prac wykonano konserwację dekoracji ścian w kaplicach św. Tadeusza Judy, św. Eliasza, św. Józefa oraz konserwację odsłoniętej dekoracji malarskiej z okresu przebudowy doko-

nanej przez Franciszka Mączyńskiego. Wykonane prace zakończyły wieloletnie działania we wnętrzu naw kościoła. Nie obejmowały one wydzielonej architektonicznie kaplicy MB Piaskowej z cennym XV-wiecznym freskiem, w której przeprowadzono jedynie prace badawcze oraz ekspertyzę stanu zachowania wskazującą na potrzebę podjęcia pilnych działań konserwatorskich.

W klasztorze ojców Franciszkanów Reformatów opanowano awarię związaną z wyciekami wody zagrażającą reformackim mumiom. Wykonano izolację zachodniej ściany krypty kościoła i rozpoczęto osuszanie wnętrza. Ustabilizowano poziom wilgotności w krypcie, opanowano także poziom niebezpiecznych mykotoksyn.

W kościele oo. Pijarów zakończono konserwację wnętrza prezbiterium. W 2002 r. zakończono konserwację iluzjonistycznej polichromii, a w roku 2003 konserwację ołtarza. Zakończyły się prace w kaplicy Ukrzyżowania – konserwacji poddano XVIII w. polichromię oraz ołtarz z rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego. Wykonano również badania i renowację krypty pod kaplicą stanowiącą źródło zawilgocenia jej ścian.

W kościele ojców Bernardynów zakończono prace konserwatorskie w kaplicy bł. Szymona z Lipnicy. Odnowiono sarkofag bł. Szymona.

W klasztorze Paulinów na Skałce zakończono, trwający dwa lata, remont konserwatorski schodów i wejścia do barokowego kościoła. Wykonano izolację wokół Krypty Zasłużonych, zmodernizowano system odprowadzania wód opadowych, który m.in. był przyczyną zawilgocenia krypty.

Po dwóch sezonach zakończono prace konserwatorskie w klasztorze Sióstr Karmelitanek bosych na Wesołej, gdzie konserwacji poddano barokowy wystrój zakrystii kościoła św. Teresy. Odślonięto i zakonserwowano boazerię i okładzinę. Dużym odkryciem są malowane miniaturowe pejzaże, które stanowią unikatową w Polsce formę dekoracji nawiązującą do niderlandzkich dekoracji ceramicznych.

W historycznym centrum miasta w obrębie Plant kontynuowano prace w zespole ulicy Kanoniczej, gdzie szczególne znaczenie miała kontynuacja kompleksowej konserwacji gotycko-renańskiego pałacu bpa Erazma Ciołka z początku XVI w. (ul. Kanonicza 17), przeznaczonego dla Muzeum Narodowego na ekspozycję średniowiecznej i nowożytnej sztuki krakowskiej. Wykonano konserwację kamieniarki obramień okiennych i kamieniarki wykusza oraz rekonstrukcję kolumn w arkadach podwórka. Rozpoczęto rekonstrukcję kolumn w sieni głównej. W zakresie prac remontowo-budowlanych: wykonano wymianę dachu oficyny płn., wymianę stropów w budynku frontowym i oficynie płn. Wymieniono stolarkę okienną w pełnym zakresie, wykonano tynki wewnętrzne i częściowy remont elewacji.

Kontynuowano kompleksowy remont XVI w. pałacu Górków przy ul. Kanoniczej 20. Zakończono prace konserwatorskie przy polichromowanym drewnianym stropie i dekoracji ścian w oparciu o zachowanie oryginalne odkrytki w pomieszczeniach I piętra. Prowadzono prace remontowo-budowlane w obsza-

rze pałacowego dziedzińca, wykonano konserwację kamiennych elementów arkadowego krużganka oraz remont elewacji wewnętrznych.

Zakończono konserwatorski remont attyki wschodniej i zachodniej „w krzyżu” Sukiennic. Wykonano wzmocnienie konstrukcyjne struktury attyk ryzalitów środkowych oraz drewnianego dachu za attyką wschodnią, oraz remont elewacji zachodniej.

W istniejącej w latach 1803–1947 cerkwi grekokatolickiej, w kościele p.w. św. Norberta przy ul. Wiślniej 11 zakończono remont dachów. Kontynuowano prace związane z odtworzeniem ściany ikonostasu. Zamontowano elementy drewnianej obudowy wraz z rzeźbioną dekoracją oraz zachowane oryginalne obrazy z pracowni J. Matejki. W 2003 r. wykonano również badanie ścian i sklepień we wnętrzu świątyni.

Dofinansowano również prace prowadzone w innych placówkach muzealnych m.in. Muzeum Archeologicznym przy ul. Senackiej 3, gdzie dokończono roboty konstrukcyjne, i w Muzeum Archidiecezjalnym przy ul. Kanoniczej 19–21, gdzie wykonano konserwację malowideł ściennych w Sali Kominkowej. W pałacu Czapskich, oddziale Muzeum Narodowego, zakończono prace przy izolacji murów i zabezpieczeniu fundamentów.

W Barbakanie prace koncentrowały się w dwóch zakresach. Pierwszy to konserwacja wątków ceglanych, ceglano-kamiennych i kamiennych w obrębie przedbramia bramy Kleparskiej oraz zewnętrznych wątków elewacyjnych w pełnym zakresie. Drugi to prace związane z wewnętrznym dziedzińcem. Wykonano izolację poziomą wewnętrznego dziedzińca pod całą nawierzchnią. W trakcie prac zapewniono drożność kanalizacji odpływowej i opadowej.

Zakończono trwające dwa lata prace remontowo-konserwatorskie obejmujące elewacje baszty Pasamoników, Bramy Floriańskiej oraz łączącego je odcinka murów obronnych. Wymieniono pokrycie dachowe na basztach, zakonserwowano wązki ceglane i kamienne na elewacjach. W kaplicy mieszczącej się na I p. Bramy Floriańskiej odstonięto i zabezpieczono XIX w. polichromię.

Znaczącej pomocy udzielono krakowskim wyższym uczelniom. W zespole budowli uniwersyteckich w Collegium Novum dofinansowano prace konserwatorskie we wnętrzu.

W Collegium Maius zakończono konserwatorski remont gotyckich piwnic, dzięki czemu Muzeum UJ uzyskało nowe powierzchnie ekspozycyjne i magazynowe. W Collegium Witkowskiego oddano po konserwacji amfiteatralną salę im. ks. Tischnera – osiągając bardzo dobry efekt konserwatorski, w Collegium Wróblewskiego przeprowadzono prace odwilgoceniowe w piwnicach. W Pałacu Larischa zakończono konserwatorski remont elewacji dziedzińcowych.

Udzielono pomocy finansowej innym krakowskim wyższym uczelniom. W fundacji księcia Lubomirskiego, monumentalnym gmachu z końca XIX w., będącym aktualnie siedzibą Akademii Ekonomicznej, kontynuowano prace konserwatorskie elewacji z dokończeniem remontu dachu budynku głównego.

Dofinansowano remont konserwatorski budynku Akademii Pedagogicznej przy ul. Mazowieckiej.

W dawnym Pałacu Królewskim na Łobzowie, obecnie siedzibie Politechniki Krakowskiej, kontynuowano prace przy zabytkowych stropach. W zespole XIX-wiecznych klinik Collegium Medicum UJ przy ul. Kopernika, w obiektach o dużym znaczeniu społecznym, kontynuowano prace remontowo-konserwatorskie.

W związany z Kliniką Dermatologii barokowym kościele p.w. Niepokalanej Poczęcia Najświętszej Marii Panny zakończono konserwację marmurowego XVII-wiecznego ołtarza, wykonano konserwację techniczną przy polichromowanych XVIII w. stallach.

Spśród budowli pełniących ważne funkcje społeczne należy zauważyć konserwację elewacji dziedzińcowych w siedzibie Polskiej Akademii Umiejętności przy ul. św. Jana/św. Marka. Kontynuowano prace w budynku Starego Teatru, gdzie wykonano konserwację stalowych bram i stalowej markizy oraz konserwację i rekonstrukcję drewnianej balustrady schodów z warstwą malarską.

W Teatrze im. J. Słowackiego kontynuowano konserwację kamiennych elementów wystroju elewacji. Dofinansowano remont konserwatorski kamienicy „Pod Krukami” przy Rynku Gł. 25, prowadzony na szeroką skalę przez Międzynarodowe Centrum Kultury.

Kontynuowano prace konserwatorskie na cmentarzu Rakowickim, gdzie odnowiono 9 nagrobków i dwie kaplice grobowe: Syroczyńskich i de Laveaux. Konserwacji poddano również 8 najstarszych marmurowych tablic w cmentarnym murze.

Na Kazimierzu w obrębie dawnego Miasta Żydowskiego w Starej Bożnicy z XVI w. zakończono prace konserwatorskie przy ceglano-kamiennych elewacjach. W synagodze Poppera wykonano remont konserwatorski fasady od strony ulic Dajwór i Szerokiej z konserwacją kamieniarki.

Kontynuowano prace na cmentarzu Remuh, gdzie konserwacji poddano 20 cennych XVI–XVIII-wiecznych nagrobków. Również 20 kamiennych nagrobków odnowiono na Nowym Cmentarzu Żydowskim przy ul. Miodowej.

Również na Kazimierzu, w monumentalnym gotyckim zespole kościoła św. Katarzyny i klasztoru Augustianów kontynuowano prace przy konserwacji ceglanych elewacji wraz z konserwacją kamieniarki i witraży. We wnętrzu, w kaplicy św. Doroty kontynuowano konserwację polichromii z 1871 r. i wystroju wnętrza, wykonano renowację posadzki ceramicznej, kamieniarki okiennej, epitafii. Rozpoczęto wymianę pokrycia dachowego w nawie głównej i prezbiterium kościoła św. Katarzyny połączoną z przeglądem i wzmocnieniem więźby dachowej.

W kolejnej wielkiej świątyni gotyckiej Kazimierza – kościele Bożego Ciała kontynuowano konserwację elewacji południowej. Kontynuowano prace konserwatorskie przy barokowych stallach z prezbiterium kościoła. Pod stallą zachował się fragment ceramicznej posadzki z XVI w.

Duże znaczenie miała kontynuacja prac w niezwykle cennych zespołach na obrzeżach Krakowa. W opactwie ojców Benedyktynów w Tyńcu zakończono rozpoczęte w 2002 roku prace konserwatorskie przy studni na dziedzińcu zewnętrznym opactwa.

Zakończono konserwację elewacji gotyckiego kościoła w Ruszczy z poł. XV w., wraz z konserwacją elewacji zakrystii. Konserwacji poddano również witraże m.in. fragment gotyckiego witraża z przedstawieniem postaci św. Grzegorza. Ponadto wykonano izolację murów fundamentowych kościoła i odprowadzenie wód opadowych, ujawniono fragment muru romańskiego z kostki wapiennej, potwierdzającego domniemanie o istnieniu wcześniejszej, romańskiej świątyni.

W dawnej twierdzy Kraków, wybitnym dziele inżynierii wojskowej z drugiej połowy XIX-wieku, kontynuowano prace w forcie Kościuszko (Bastion V). W 2003 r. zakończono i przekazano do użytkowania dwa poziomy Bastionu, taras widokowy oraz pomieszczenia dla Muzeum Kościuszkowskiego. Rozpoczęto prace przy drenażu podstawy kopca Kościuszki.

W 2003 r. finansowego wsparcia (w formie zwrotnej) udzielono kilku prywatnym inwestorom, którzy podjęli wysiłek ratowania zabytkowej substancji, często w stanach awaryjnych.

III. Działalność finansowa

Plan rzeczowo-finansowy na 2003 rok realizowany ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa zatwierdzony przez SKOZK uchwałą nr 2/2003 z 21 stycznia 2003 r. zakładał pozyskanie łącznie w 2003 roku 31 066 076 zł, w tym dotację z Kancelarii Prezydenta RP w wys. 29 900 000 zł oraz uzyskanie wpływów z innych źródeł w wys. 800 tys. zł.

Plan ten został w pełni wykonany, bowiem na koniec 2003 r. na Narodowym Funduszu zgromadzono środki w wys. 31 131 229 zł, w tym dotacja z Kancelarii Prezydenta RP 29 900 000 zł, pozostałe wpływy z innych źródeł 785 636 zł i saldo z 2002 r. 445 663 zł.

Równocześnie Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zobowiązał Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do przestrzegania *Zasad finansowania prac z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa* przyjętych przez Prezydium SKOZK uchwałą nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r., zatwierdzonych przez wojewodę Małopolskiego. Dokument ten określa zasady gospodarowania środkami Narodowego Funduszu zgodnie z przepisami Ustawy o finansach publicznych, Ustawy o zamówieniach publicznych i innymi właściwymi przepisami prawa. Zasady te przewidują m.in. zabezpieczenie prawidłowości wydatkowania środków w budynkach stanowiących własność osób prywatnych poprzez ustanowienie hipoteki Skarbu Państwa oraz wtórną kontrolę SKOZK zapewniającą pełne rozliczenie z wydatkowanymi środkami.

Wydatki planu finansowego, które wyniosły łącznie 30 783 665 zł były pod szczególną kontrolą Komisji Finansowej, która co kwartał analizowała stan za-

awansowania finansowego planu, opiniowała wnioskowane przez Zarząd Rewaloryzacji i innych inwestorów korekty i przedkładane Prezydium SKOZK projekty wymaganych uchwał.

Przyjęty przez Społeczny Komitet plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK zakładał realizację zadań na rok 2003 w 86 obiektach.

Niezbędnych korekt w planie Prezydium SKOZK dokonało uchwałą nr 5/2003 z dnia 8 lipca polegających na zmniejszeniu dofinansowania w 5 obiektach na kwotę 370 000 oraz skreśleniu z planu 2 obiektów – wiaduktu przy ul. Lubicz i kamienicy przy ul. Kanoniczej 22 na łączną kwotę 300 000 zł.

Jednocześnie zwiększono dofinansowanie dla 8 obiektów na kwotę 337 024 zł. Z rezerwy Narodowego Funduszu dofinansowano 3 obiekty na kwotę 345 000 zł.

Ponownej oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego dokonano na posiedzeniu Prezydium SKOZK 14 października 2003 r. po upływie trzech kwartałów. Prezydium przyjęło uchwałę nr 6/2003 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2003 r. i niezbędnych korekt planu. Korekty te polegały na zmniejszeniu limitów w 8 obiektach o kwotę 559 000 zł oraz zwiększeniu w 8 obiektach o kwotę 386 000. Zwiększono limity w ramach 5% na kwotę 173 000 zł.

Wzorem lat ubiegłych, w trosce o zabezpieczenie środków na Narodowy Fundusz przewodniczący SKOZK prof. Tadeusz Chrzanowski wspólnie z prezydentem miasta, Jackiem Majchrowskim i wojewodą małopolskim, Jerzym Adamikiem wystąpili w czerwcu do szefa Kancelarii RP, Jolanty Szymanek Deresz o spowodowanie przyznania w 2004 r. dotacji celowej z budżetu centralnego na NFRZK w wys. 30,5 mln zł., otrzymywanej za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP. Wystąpienie to zawierało również informację o potrzebach i planach konserwatorskich Krakowa na 2004 r. oraz zapewnienie, że Społeczny Komitet podejmie ze swej strony działania zmierzające do zgromadzenia na NFRZK środków pozabudżetowych.

W październiku prof. Tadeusz Chrzanowski wystosował pismo do parlamentarzystów małopolskich z apelem o wsparcie starań Społecznego Komitetu w czasie prac nad budżetem państwa.

W listopadzie i grudniu członkowie kierownictwa SKOZK usilnie zabiegali u parlamentarzystów RP o przyznanie z budżetu państwa dofinansowania na NFRZK w roku 2004 otrzymywanego za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w proponowanej wysokości, tj. 30,5 mln zł. Działania te, wsparte autorytetem Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego i Jego Kancelarii, znalazły szeroki oddźwięk, a także i poparcie lokalnej prasy, radia i TV, dały wynik pozytywny. Sejm, uchwalając 19 grudnia budżet na 2004 rok, przyznał na NFRZK kwotę 30,5 mln zł.

IV. Działalność informacyjna i propagandowa

21 stycznia 2003 r. Społeczny Komitet przyjął Uchwałę Nr 4 zatwierdzającą *Program działań SKOZK w 2003 r. w związku z 25 rocznicą wpisania zabytków Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa oraz 25. rocznicą powołania SKOZK*. W związku z przyjętym Programem Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK spełniała w minionym roku wyjątkowo istotną rolę w zakresie informowania o działalności Komitetu i przebiegu procesu odnowy zabytków Krakowa, inspirowała i organizowała, we współpracy z różnymi instytucjami i środowiskami, imprezy artystyczne, popularno-naukowe, wystawy oraz inicjowała działalność wydawniczą.

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych, jak w każdym roku, dbała o obecność przedstawicieli mediów na posiedzeniach plenarnych, prezydiach, posiedzeniach komisji problemowych SKOZK oraz komisji konserwatorskich i odbioru prac w odnowionych ze środków NFRZK obiektach. Na bieżąco starano się też o ułatwianie kontaktów prasy, radia i telewizji z kierownictwem SKOZK.

W dniu 7 marca 2003 r. Społeczny Komitet podpisał z Telewizją Polską SA *Porozumienie o patronacie medialnym* w roku jubileuszowym 25-lecia wpisania Krakowa przez UNESCO na Listę Światowego Dziedzictwa oraz w 25 rocznicę powołania SKOZK. Strony uznały „za niezbędną promocję działań na rzecz ratowania i odnowy zabytków Krakowa, doceniając również edukacyjną rolę podejmowanych przedsięwzięć”.

W ślad za tym telewizja publiczna (a zwłaszcza ośrodek regionalny w Krakowie) kilkakrotnie wyemitowała w 2003 r. programy zrealizowane z inicjatywy SKOZK, obrazujące problematykę odnowy zabytków Krakowa, m.in. nową audycję red. Izabeli Pieczary „*Odnowiony Kraków*”, przypomniła wcześniej wyprodukowane cykle red. Aleksandry Mączki oraz cykl filmów red. Czuldy: *Gotyk, Renesans, Barok* z udziałem przewodniczącego SKOZK, prof. Tadeusza Chrzanowskiego.

Istnieje grupa krakowskich dziennikarzy bardzo dobrze zorientowanych w problematyce odnowy zabytków Krakowa, a kilkoro z nich jest członkami Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych.

Na szczególne uznanie zasługuje fakt żywego zainteresowania się i zaangażowania, zwłaszcza dziennikarzy telewizyjnych i prasowych, oraz informowania na bieżąco opinii publicznej w czasie batalii o przyznanie przez Sejm środków finansowych na odnowę Krakowa.

Realizując zadania wynikające z uchwały w sprawie *Programu...* zorganizowano wiele ważnych imprez, m.in. 23 maja, w przeddzień sesji „Dziedzictwo: Kraków – Polska – Europa”, z inicjatywy SKOZK Filharmonia Krakowska im. K. Szymanowskiego przygotowała dla członków Komitetu i zaproszonych gości w bazylice Mariackiej koncert „Stworzenie świata” Josepha Haydna.

24 maja 2003 r. w Międzynarodowym Centrum Kultury odbyła się pod pa-

tronatem i z udziałem prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego konferencja pt.: „Dziedzictwo: Kraków – Polska – Europa” zorganizowana przez SKOZK, MCK i Urząd Miasta Krakowa, poświęcona 25. rocznicy wpisania historycznego centrum Krakowa i kopalni soli w Wieliczce na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz roli Krakowa we współczesnej, jednoczącej się Europie.

W kwietniu i maju, przed czerwcowym referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, odbyły się spotkania przewodniczącego Komisji, Andrzeja Kurza z młodzieżą w kilku liceach ogólnokształcących i Zespole Szkół Ekonomicznych, a więc szkołach, które korzystają z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków, nt. „*Z dziedzictwem Krakowa w Europie*”.

Komisja zorganizowała w 2003 r. cykl spotkań członków SKOZK i konserwatorów z przewodnikami miejskimi: 28 kwietnia w siedzibie Biura SKOZK, 24 listopada w katedrze wawelskiej i 15 grudnia klasztorze oo. Augustianów, zapoznając ich z działalnością SKOZK, historią i problemami ratowania zabytków Krakowa. Cykl spotkań się ze znacznym zainteresowaniem i będzie kontynuowany.

Przedstawiciele SKOZK wzięli udział 12 maja 2003 r. w finale konkursu dla młodzieży licealnej, zorganizowanego przez Muzeum Historyczne m. Krakowa pod hasłem „*Czy znasz Kraków? Nie od razu Kraków odnowiono*”. Młodzież przygotowywała się m.in. z publikacji wydanej przez SKOZK „*Odnowa zabytków Krakowa – Materiały i dokumenty z działalności SKOZK i procesu odnowy zabytkowej architektury miasta*”.

SKOZK był także współorganizatorem ciekawej wystawy w Muzeum Historycznym m. Krakowa „*Kraków w odnowie – konserwacja i restauracja dziedzictwa architektoniczno-urbanistycznego w latach 1815–2003*”, otwartej 10 czerwca.

W omawianym okresie ukazało się kilka ważnych publikacji wydanych przez SKOZK lub przy współpracy Komitetu:

– „*Materiały i dokumenty z działalności Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa i procesu odnowy zabytkowej architektury miasta dla potrzeb konkursu historycznego „Czy znasz Kraków? Nie od razu Kraków odnowiono” organizowanego dla uczniów liceów z Krakowa i powiatu ziemskiego krakowskiego w roku szkolnym 2003 przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa pod patronatem Rady Miasta Krakowa przygotowane przez Biuro SKOZK w 25-lecie działalności SKOZK oraz w 25. rocznicę wpisania przez UNESCO zabytkowego centrum Krakowa i Kazimierza na Listę Światowego Dziedzictwa*”.

– album „*Odnowa zabytków Krakowa – geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia*” z tekstem dr. Bogusława Krasnowolskiego, ilustrowany ponad 320 zdjęciami, dokumentujący działalność Komitetu a przede wszystkim efekty 25-letniej odnowy zabytków Krakowa

– we współpracy z Międzynarodowym Centrum Kultury wspólna publikacja „*Dziedzictwo: Kraków – Polska – Europa*” – pokłosie wspólnej sesji w MCK 24 maja br.

– we współpracy z p. prof. Haliną Kosętką z Akademii Pedagogicznej w Krakowie *Bibliografia adnotowana „Biuletynu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa” za lata 2003–1978.*

– *Biuletyn* nr 50/2003, zawierający dokumentację bieżącej pracy SKOZK

– jubileuszowy *Biuletyn* nr 51/2003 wydany z okazji 25-lecia Społecznego Komitetu, gdzie zamieszczono interesujące artykuły nt. instytucji i przedsięwzięć, które przyczyniły się do procesu odnowy zabytków Krakowa w 25-leciu.

– *Dokumenty SKOZK, zawierające Program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 i Pilne potrzeby konserwatorskie w zespołach zabytkowych Krakowa na lata 2004–2010*

Jak co roku wydaliśmy dwustronny kalendarz ścienny. Autorem projektu jest artysta plastyk Ryszard Melliwa. Fotografie na rok 2004 z lotu ptaka wzgórza wawelskiego i kościoła na Skałce wykonał Waław Laba. Na kalendarzu znajduje się logo SKOZK oraz aktualny numer konta Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, a także wizerunek skarbonki SKOZK.

Trwa współpraca z czasopismem „Renowacje i Zabytki”, które m.in. zamieszcza materiały dotyczące odnowy zabytków Krakowa – kronikę wydarzeń SKOZK, artykuły nt. rewaloryzacji Krakowa, sprawozdania i plany odnowy zabytków.

Także kwartalnik „Aura” bogato zaprezentował w roku jubileuszowym efekty prac konserwatorskich uzyskane w minionym 25-leciu.

Na koniec każdego kwartału jest redagowany, drukowany, a następnie rozsyłany wszystkim członkom SKOZK oraz dziennikarzom serwis informacji z działalności SKOZK.

Strona internetowa SKOZK (www.skoz.krakow.pl) jest na bieżąco uaktualniana.

Komisja Informacji i Inicjatyw Społecznych odbywa również wyjazdowe posiedzenia robocze. Np. 17 czerwca w opactwie Benedyktynów w Tyńcu, gdzie zebrani zapoznali się z efektami odnowy i konserwacji zespołu kościelno-klasztornego, dalszymi potrzebami w tym względzie oraz obejrzel wystawę „Tyńiec, osada i klasztor, ludzie i wydarzenia w dokumentach i starej fotografii”.

Uwagi końcowe

Rok 2003, z racji 25-lecia wpisania Krakowa przez UNESCO na *Listę Światowego Dziedzictwa* i 25-lecia powołania Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, wymagał wzmożonej aktywności członków Komitetu, a zwłaszcza jego Prezydium. Poza pełną i rytmiczną realizacją planu odnowy zabytków Krakowa na 2003 rok, najważniejszym osiągnięciem Komitetu było wypracowanie, wspólnie z prezydentem m. Krakowa, Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Zarządem Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, *Programu prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010*, jako doku-

mentu niezbędnego do dalszego planowania pracy, a także jako argumentu w staraniach o coroczne środki na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

Komitet podsumował też 25-lecie swojej działalności i uzyskane w tym czasie efekty prac konserwatorskich, dając temu wyraz w referacie doc. Andrzeja Kurza, zastępcy przewodniczącego Komitetu, podczas obrad plenarnych w dniu 9 grudnia 2003 r.

Szczególnie bogata i zauważalna w tym czasie była działalność inspirująca i propagująca Komitetu. Przyjęty w styczniu 2003 r. program tej działalności został w całości wykonany. Na podkreślenie zasługuje sesja „Dziedzictwo: Kraków – Polska – Europa” zorganizowana przez Społeczny Komitet i Międzynarodowe Centrum Kultury 24 maja 2003 r., a spośród wydawnictw album *Odnowa zabytków Krakowa – geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia* autorstwa dr Bogusława Krasnowolskiego.

O randze i docenianiu działalności Komitetu w 2003 r. świadczy dwukrotna obecność Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego, w najważniejszych dla SKOZK wydarzeniach roku.

W minionym roku poprawiły się relacje Komitetu z prezydentem m. Krakowa i jego służbami, co jeszcze lepiej wróży krakowskim zabytkom.

W 2003 roku Prezydium Komitetu bardziej kolegialnie kierowało pracami Komitetu, co wynikało ze stanu zdrowia naszego przewodniczącego.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa składa podziękowanie Parlamentowi RP za przyznane środki na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, które pozwoliły kontynuować proces odnowy zabytków i uzyskać w roku 2003 znaczące efekty.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa kieruje serdeczne podziękowanie do Pana Aleksandra Kwaśniewskiego, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Jego Kancelarii za szczególnie efektywne sprawowanie patronatu nad odnową zabytków Krakowa i działalnością Komitetu.

Zastępca Przewodniczącego SKOZK

dr Bogusław Krasnowolski

Kraków, 27 stycznia 2004 r.

Protokół

z posiedzenia Komisji Rewizyjnej SKOZK

Komisja Rewizyjna Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w składzie: Stanisław Karczmarczyk, Jerzy Mikułowski Pomorski, ks. Józef Nowobilski, Józef Nykel, Andrzej Wyżykowski na swym posiedzeniu w dniu 10 lutego 2004 przedstawia następującą opinię:

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa realizował swoje zadania polegające na finansowaniu, współfinansowaniu, oraz nadzorze nad prawidłowością wydatkowania środków poprzez prace Prezydium, swych komisji oraz pracowników.

Rok 2003 był wyjątkowym w dotychczasowej pracy Komitetu.

W tym roku z okazji 25. rocznicy wpisania Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO oraz 25. rocznicy powołania Społecznego Komitetu zorganizowano posiedzenie plenarne Komitetu o charakterze konferencji, na którym dokonano oceny prac nad rewaloryzacją zabytków Krakowa i wydobycia ich znaczenia dla poszerzającej się Europy.

Na posiedzeniu plenarnym w grudniu z udziałem prezydenta RP, Pana Aleksandra Kwaśniewskiego, prezydent miasta, Pan Profesor Jacek Majchrowski, przedstawił założenia programu prac konserwatorskich na lata 2004–2010, ukazując stan potrzeb miasta, oraz założeń kształtowania jego wizerunku.

Prezydent RP wręczył wysokie odznaczenia 17 osobom zasłużonym w dziele rewaloryzacji.

Powołano też 13 nowych członków Komitetu i w obecnym składzie liczy on 129 osób. Powołano trzech nowych zastępców przewodniczącego, powierzając te funkcje wojewodzie małopolskiemu, prezydentowi miasta oraz przewodniczącemu Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych.

Przyjęty przez Prezydium Komitetu w dniu 14 października rejestr potrzeb konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 ukazuje rozmiar i charakter tych potrzeb, które wykraczają poza obecne możliwości finansowe Komitetu. Miało to istotne znaczenia dla uświadomienia członkom Komitetu, a także polskiej opinii publicznej rozmiaru pilnych potrzeb konserwatorskich i rewaloryzacyjnych miasta.

Było to szczególnie istotne ze względu na niebezpieczeństwo zmniejszenia wysokości funduszy z budżetu Kancelarii Prezydenta RP przekazywanych na cele rewaloryzacji Krakowa. Dzięki staraniom władz Komitetu, prezydenta miasta, wojewody małopolskiego, krakowskich parlamentarzystów, oraz wsparciu autorytetu Prezydenta RP udało się zapobiec temu ograniczeniu i ostatecznie decyzją Sejmu z dnia 19 grudnia budżet na rok 2004 przyznał Narodowemu Fun-

duszowi Rewaloryzacji Zabytków Krakowa potrzebną dla realizacji zadań Komitetu sumę 30,5 miliona złotych.

Było to poważne osiągnięcie Komitetu, za które wszystkim zaangażowanym w to zadanie osobom należą się gorące podziękowania.

Do planu na rok 2003 wpłynęło do Komitetu 175 wniosków na pomoc przekraczających, podobnie jak w roku ubiegłym, trzykrotnie planowane wpływy.

W roku 2003 Komitet przeprowadził całą serię analiz potrzeb i realizacji prac w obiektach sakralnych miasta (posiedzenie 14 maja), obiektach Gminy Kraków (14 października) oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego (posiedzenie 18 marca). W rezultacie Komitet mógł przygotować wieloletni plan rewaloryzacji, który jest poważnym jego osiągnięciem w roku 2003.

W roku 2003 realizowano prace w 86 obiektach zabytkowych.

W roku tym realizowano 155 zadań szczegółowych w obiektach prowadzonych z funduszy Komitetu i 31 tam, gdzie Zarząd Rewaloryzacji Zabytków występował jako inwestor zastępczy. W pierwszej grupie zakończono 42 prace szczegółowe, w tym 17 prac określono jak efekt końcowy. W drugiej zakończono 6 prac, w tym 2 określa się jako efekt końcowy. Obrazuje to dążenie w 2003 roku do zamykania zadań i koncentracji prac.

Najważniejsze prace prowadzono w Pałacu Erazma Ciołka (3 000 000 zł), Zespole Budowli Wzgórza Wawelskiego (łącznie nakłady 2 355 000 zł), Pałacu Górków (2 000 000 zł), Archikatedrze na Wawelu (1 414 000 zł), Collegium Maius UJ (1 037 000 zł), Bazylice Mariackiej (880 000 zł), Kopcu Kościuszki (819 000 zł), Fundacji Aleksandra Lubomirskiego AE (799 000 zł), Zespole klasztorным Kanoników Regularnych Lateraneńskich (749 000 zł), Zespole klasztorным oo. Augustianów (739 000 zł), Pałacu Królewskim na Łobzowie PK (629 000 zł), Kościele Św. Piotra i Pawła (609 000 zł), Collegium Novum UJ (700 000 zł), Gmachu Urzędu Wojewódzkiego (525 000 zł), Zespole klasztorным oo. Franciszkanów (504 000 zł), Pałacu Pusłowskich UJ (499 000 zł), Zespole klasztorным oo. Benedyktynów w Tyńcu (449 000 zł), Barbakanie (451 000 zł), Starej Bożnicy (402 000 zł), Zespole klasztorным oo. Pijarów, (368 000 zł), Kościele św. Norberta (364 000 zł), Collegium Medicum UJ (323 000 zł), Teatrze Starym (311 000 zł), Kościele św. Barbary (301 000 zł), Collegium Witkowskiego UJ (300 000 zł), Sukiennicach (243 000 zł) i Akademii Pedagogicznej (200 000 zł).

Ważne prace zakończone to: prace elewacyjne przy baszcie Lubrance na Wawelu, konserwacja Bastei pod Kurzą Stopką, prace konserwatorskie w Wieży Srebrnych Dzwonów, w Bazylice Mariackiej wymiana pokrycia dachowego oraz konserwacja kaplicy św. Pawła, remont konserwatorski w korytarzach Zespołu Klasztorного oo. Franciszkanów, zakończenie prac konserwatorskich w piwnicach Collegium Maius.

Zwraca uwagę na nieznaczną pomoc SKOZK dla budynków należących do osób fizycznych.

Łącznie ze środków Komitetu wydatkowano **30 783 665** złotych, a udział

właścicieli wyniósł 16 309 000 zł, co oznacza, że jedna złotówka wydana z Funduszu generowała tylko **52 grosze**. Jest to poważne zmniejszenie udziału właścicieli, poniżej poziomu z roku 1999.

W ramach inwestorstwa zastępczego wydano na zabytki Krakowa 8 560 284 złote, czyli na rewaloryzację zabytków Krakowa wydano w roku 2003 – 55 652 949 złotych z tego ze środków spoza Społecznego Funduszu 24 869 284 złote, czyli, że na jedną złotówkę ze Społecznego Funduszu przypadało **80 groszy**, to również poniżej średniej z roku 1999.

Jest to spadek niepokojący, wskazujący na zubożenie właścicieli.

Podobnie jak w latach poprzednich Prezydium dokonywało na swych posiedzeniach drobnych korekt planu na rok 2003.

Komisje i organy Komitetu prowadziły intensywnie swoje prace, dbając o właściwą alokację środków, jakość wykonania oraz pozyskiwanie środków.

Na uwagę zasługują :

- wydanie szeregu wartościowych i pięknych publikacji ukazujących przebieg rewaloryzacji i efekty prac
- działalność Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych w zakresie propagowania wyników prac Komitetu, a zwłaszcza utrzymywanie kontaktów z młodzieżą, oraz przewodnikami po Krakowie
- podpisanie porozumienia z Telewizją Polską SA o patronacie medialnym
- działalność Filharmonii Krakowskiej im. K. Szymanowskiego na rzecz Komitetu
- zalecania skierowane do Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych, by przestrzegano Zasad finansowania prac z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków, jako dowód dbałości o prawidłowość realizacji polityki finansowej.

Komisja Rewizyjna uważa prowadzoną politykę za **prawidłową** i podkreśla szczególnie aktywną działalność Prezydium i komisji Komitetu w roku 2003.

Komisja Rewizyjna opiniuje przedłożony plan na rok **2004**.

Według przedstawionego projektu przewidywane dochody kształtować się będą na wysokości **31 247 634** złotych.

Przewidziano do wykonania prace w **95** obiektach, łącznie 146 zadań szczegółowych, na których 23 będzie zakończeniem prac, ale żadna nie zasługuje na to, by ją uznać za efekt końcowy.

Plan przewiduje kontynuację dawnych zadań i kilka nowych projektów, w tym płyty Rynku Głównego.

Najpoważniejsze zadania to prace w: zespole budowli wzgórza wawelskiego (2 830 000 zł), Pałacu Górków (1 580 000 zł), Pałacu Erazma Ciołka (2 500 000 zł), płycie Rynku Głównego (1 000 000 zł), d. Pałacu Królewskim w Łobzowie (700 000 zł), Fundacji Aleksandra Lubomirskiego – Akademia Ekonomiczna (568 000 zł), gmachu Urzędu Wojewódzkiego (500 000 zł), Kopcu Kościuszki (1 000 000 zł), Pałacu Pusłowskich UJ (500 000 zł), Collegium Novum UJ (600 000 zł), Barbakanie (585 000 zł), Archikatedrze na Wawelu (1 390 000 zł),

zespole klasztornym Kanoników Laterańskich (830 000 zł), kościele śś. Piotra i Pawła (660 000 zł), Kościele św. Krzyża (613 000 zł), zespole klasztornym Franciszkanów (572 000 zł), zespole klasztornym „Na Skałce” (500 000 zł), zespole klasztornym Augustianów (673 000 zł).

Zwraca uwagę pewne rozproszenie innych zadań. Na 41 obiektów przeznaczono środki poniżej 200 000 złotych.

Spośród 95 tylko 3 mają charakter dotacji zwrotnych udzielonych osobom prywatnym.

Komisja Rewizyjna z zadowoleniem wita koncentrację środków na poszczególne zadania, co prowadzi do szybkiego zakończenia prac, lecz zdaje sobie sprawę, że okresowo występuje potrzeba uwzględnienia w znacznej liczbie nowych obiektów w planie.

Konkludując swoje uwagi Komisja Rewizyjna uważa politykę Komitetu za **prawidłową**, ocenia rok 2003 za udany i występuje do Walnego Zgromadzenia o udzielenie Prezydium i komisjom problemowym Komitetu **absolutorium**.

Kraków, 10 lutego 2004.

Członkowie Komisji Rewizyjnej SKOZK:

/-/ Stanisław Karczmarczyk

/-/ Jerzy Mikułowski Pomorski

/-/ ks. Józef Nowobilski

/-/ Józef Nykiel

/-/ Andrzej Wyżykowski

Uchwała Nr 3/2004

**Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 17 lutego 2004 r.**

**w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w r. 2003
oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym.**

§ 1

Zebranie Plenarne Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa zatwierdza sprawozdanie Prezydium SKOZK z działalności Komitetu w roku 2003, będące załącznikiem niniejszej Uchwały.

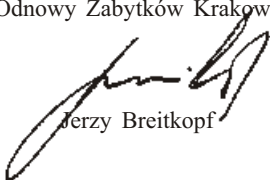
§ 2

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej (§ 8 pkt. 4 Regulaminu SKOZK), udziela absolutorium Prezydium i komisjom problemowym Komitetu za 2003 r.

§ 3

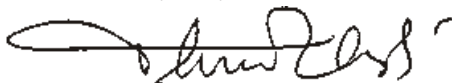
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2003 rok	Plan po korektach	Wykonanie w 2003 r.	% wykonania (5:4)
I.	Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa	31 066 076	30 745 663	31 131 663	101,3
1.	Dochoły, z tego:				
	– saldo z 2002 roku	366 076*	445 663	445 663	100,0
	– dotacja z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta Państwa	29 900 000	29 900 000	29 900 000	100,0
	– pozostałe wpływy z różnych źródeł	800 000	400 000	785 636	196,4
2.	Wydatki:				
	– remonty obiektów zabytkowych	31 066 076	30 745 663	30 783 665	100,1
3.	Stan środków na dzień 31.12.2003	–	–	347 634	–
II.	Środki inwestorów powierzone ZRZZK wg umów o IZ				
1.	Dochoły:				
	– Wydatki:				
			9 032 523	8 224 327	91,1
			9 032 523	8 560 284	94,8
					96,4
III.	RAZEM:				
	– Dochoły		39 778 186	39 355 626	98,9
	– Wydatki		40 098 599	39 343 949	98,1
IV.	Ilość obiektów rewaloryzowanych: 93 w tym z NFRZK 86				

* Uwaga: kwota ta nie obejmuje zobowiązań umownych z 2002 r. w wysokości 79 587

 DYREKTOR
 mgr inż. Tadeusz Murzyn

Zarząd Rewaloryzacji
Zespołów Zabytkowych Krakowa
31-005 Kraków, ul. Bracka 13

**Informacja o realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za rok 2003
ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa**

Lp.	Wyszczególnienie	Limit na rok 2003 po aktualizacji (w zł)	Wykonanie za rok 2003 (w zł)	% wykonania (4:3)	Zakres rzeczowy prac	Nakłady finansowe właścicieli (w zł) w inwestorstwie:	
						ZRZZK	własnym*
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	2 280 000	2 355 000,00	103,3	<ul style="list-style-type: none"> - zakończono prace elewacyjne przy Baszcie Lubrance wraz z odtworzeniem historycznej formy dachu - wykonano I etap prac konserwatorskich przy Baszcie Sandomierskiej w oparciu o opracowany projekt - wykonano prace konserwatorskie przy 2 ramionach fortyfikacji kleszczowych - zakończono prace związane z zagospodarowaniem terenu przy pfn. elewacji (w ramach przygotowania nowej trasy turystycznej) - zakończono konserwację Bastei pod Kurzą Stopką wraz z remontem historycznej drogi pomiędzy Basteją a Basztą Lubranką - wykonano badanie geologiczne terenu Ogródów Królewskich 	125 062	1 751 287

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
					<ul style="list-style-type: none"> - rozpoczęto prace naprawcze szkarpy przy elewacji pld. Zamku - wykonano badania architektoniczne bud. nr 7 - wykonano remont dachu bud. nr 8 		
2.	Archikatedra na Wawelu	1 350 000	1 414 964,48	104,8	<ul style="list-style-type: none"> - wykonano prace konserwatorskie w kopule Kaplicy Zygmuntowskiej oraz konserwatorski remont okien - wykonano prace konserwatorskie przy elewacji zach. Wikarówki - zakończono kompleksowe prace konserwatorskie w Wieży Srebrnych Dzwonów łącznie z wymianą pokrycia dachu 	-	370 000
3.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	880 000	880 000,39	100,0	<ul style="list-style-type: none"> - zakończenie konserwacji kaplicy św. Pawła wraz z opracowaniem dokumentacji dot. ołtarza Michała Łancza 	289 791	-
4.	Mury obronne i Brama Floriańska	250 000	255 513,98	102,2	<ul style="list-style-type: none"> - wykonano remont dachu – efekt 	289 791	-
5.	Barbakan	455 000	451 797,77	99,3	<ul style="list-style-type: none"> - zakończono prace przy wsch. odcinku murów obejmującym elewację baszty Pasamorników i Bramy Floriańskiej - wykonano konserwację pn.-wsch. części elewacji zewnętrznych - wykonano izolację poziomą oraz nawierzchnię dziedzińca 	-	-
6.	Sukiennice	270 000	243 212,67	90,1	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie – wykonano prace zabezpieczające attyk oraz dachu nad wsch. ryzalitem środkowym 	44 993	81 601
7.	Fort Kościuszko – Bastion V	250 000	249 990,17	100,0	<ul style="list-style-type: none"> - zakończono i oddano do użytkowania taras wraz z kawiarnią i I p. dla potrzeb muzeum – efekt 	-	73 000

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
8.	Kościół Piotra i Pawła ul. Grodzka 54	610 000	609 999,52	100,0	– kontynuacja prac w kaplicach i transepcie oraz wykonano konserwację obrazu M.B. Piekarskiej – rozpoczęcie prac przy chórze muzycznym	–	5 200
9.	Zespół klasztorny Dominikanów ul. Stolarska 12	450 000	441 427,19	98,1	– kontynuacja prac konserwatorskich elewacji ptn.	–	856 000
10.	Zespół klasztorny Franciszkanów Pl. Wszystkich Świętych 5	505 000	504 949,27	100,0	– zakończono remont konserwatorski w korytarzach klasztornych I p. – efekt – kontynuacja prac w krużgankach – zakończenie prac konserwatorskich epitafium biskupa Denhoffa i kontynuacja prac konserwatorskich „za kratą” – rozpoczęcie prac konserwatorskich w Kaplicy bł. Salomei – usunięto awarię krypty przed wejściem do kościoła	–	225 000
11.	Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	130 000	118 067,55	90,8	– wykonano izolację pionową i poziomą ściany zach. kościoła – wykonano przełożenie instalacji wod.-kan. w kryptach kościoła – wykonano inwentaryzację krypt kościoła – rozpoczęto prace badawcze zawilgocenia i mykologiczne krypt	–	–
12.	Zespół klasztorny Pijarów ul. Pijarska 2–4	370 000	368 466,26	99,6	– zakończenie prac konserwatorskich w prezbiterium i Kaplicy Ukrzyżowania – efekt	–	5 740

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
13.	Zespół klasztorny Kar- melitów „Na Piasku” – ul. Kar- melicka 19	80 000	79 316,00	99,1	– zakończono prace przy dekoracjach ścian w nawie pn. i części zach. bazyliki – wykonano ekspertyzę konserwatorską stanu zachowania XV w. fresku z przedstawie- niem M.B. Piaskowej oraz badania sonda- żowe ścian i wyposażenia kaplicy	–	250 000
14.	Zespół klasztorny Augu- stianów ul. Augustiańska 7	740 000	739 999,70	100,0	– kontynuacja konserwacji wnętrza kaplicy św. Doroty oraz elewacji prezbiterium – rozpoczęto konserwację rzeźby Chrystusa z Łuku Tęczy – rozpoczęto remont pokrycia dachu kościoła	–	50 000
15.	Zespół pałacowo-parko- wy Jerzmanowskich Kraków-Bieżanów, ul. Górników	80 000	80 000,00	100,0	– opracowano ekspertyzę stanu zachowania oraz program prac konserwatorskich Wieży Ciśnień wraz z rozpoczęciem prac zabez- pieczających	–	120 000
16.	Kościół św. Andrzeja Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	200 000	200 000,00	100,0	– zakończono prace konserwatorskie w ro- mńskiej absydzie – wykonano remont konserwatorski elewacji zabudowań klasztornych – rozpoczęto konserwację zabytkowych drzwi wejściowych do klasztoru	–	225 000
17.	Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	750 000	749 981,99	100,0	– zakończono konserwację zabytkowych stali po stronie pld. – zakończono prace konserwatorskie elewacji pld. prezbiterium	–	148 500

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
18.	Zespół klasztorny Paulinów „Na Skalce” ul. Skalczna 15	465 000	476 767,74	102,5	– zakończono kompleksowy remont budowlano-konserwatorski schodów wejściowych z zabezpieczeniem przeciwwilgociowym krypty – rozpoczęto prace remontowo-konserwatorskie przy sadzawce św. Stanisława – wykonano konserwację portalu wejściowego do klasztoru – wykonano inwentaryzację fotograficzną wnętrza kościoła i prace badawcze we wnętrzu biblioteki klasztornej	–	460 000
19.	Zespół klasztorny Wizytek ul. Krowoderska 16	90 000	89 360,04	99,3	– zakończono remont dachów najstarszych zabudowań klasztornych	–	20 000
20.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu	450 000	449 795,30	100,0	– zakończono kompleksowe prace konserwatorskie studni – zakończono prace zabezpieczające konserwatorskie przy murze zewnętrznym od strony Wisły – rozpoczęto konserwację grupy rzeźb z Łuku Tęczowego kościoła	–	45 000
21.	Kościół św. Krzyża pl. Św. Ducha 2	330 000	329 994,48	100,0	– rozpoczęto prace związane z odwodnieniem kościoła – wykonano I etap remontu elewacji kościoła w zakresie pld. elewacji nawy – wykonano badania historyczne kościoła i rozpoczęto sukcesywne prace badawcze w zakresie architektury	–	15 000
22.	Kościół św. Barbary Mały Rynek 8	300 000	301 868,00	100,6	– rozpoczęcie prac polichromii sklepienia	–	110 000

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
23.	Zespół klasztorny Kar- melitanek Bosych ul. Kopernika 44	250 000	239 295,28	95,7	– zakończono kompleksowe prace konserwa- torskie zakrystii kościoła	–	35 000
24.	Cmentarz Remuh	180 000	180 000,00	100,0	– kontynuacja remontu muru cmentarza – konserwacja nagrobków wg typowań	–	32 700
25.	„Kamienica Dziekańska” ul. Kanonicza 21	81 862	81 862,00	100,0	– wykonano konserwację polichromii Sali Kominkowej	–	80 000
26.	a) d. Pałac Erazma Ciołka ul. Kanonicza 17	3 000 000	3 000 038,99	100,0	– kontynuacja kompleksowego remontu kon- serwatorskiego; – prace budowlane; wykonano konstrukcję klatki schodowej, szybu windy, wymiana stropów, wymiana stolarki okiennej, wyko- nano elewację od strony przedszkola i podwórca II – zakończono remonty dachów – wykonano projekt zamienny dla całego obiektu – wykonano projekt polichromii ściennych – wykonano konserwację i rekonstrukcję ka- mieniarńki – wykonano konstrukcję muru ogrodzeniowe- go	82 545	119 023
27.	b) Wyższe Seminarium Duchowne ul. Podzamcze 8 d. Pałac Górków ul. Kanonicza 24	2 000 000	2 000 008,00	100,0	– kontynuacja kompleksowego remontu kon- serwatorskiego pałacu : – prace budowlane wykończeniowe w oficy- nach i części budynku frontowego – wykonano prace instalacyjne wraz z przyłączami zewnętrznymi – wymieniono stolarkę okien i drzwi	–	–

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
					<ul style="list-style-type: none"> – wykonano podłogi i posadzki – wykonano i uruchomiono kotłownię gazową – wykonano konserwację z odtworzeniem brakujących elementów kamieniarki I p. – zakończono prace konserwatorskie przy stropie polichromowanym i dekoracji ściennej w pomieszczeniach I p. oficyny pfn. oraz rozpoczęto prace przy dekoracjach ścian I p. budynku frontowego – rozpoczęto prace przy zabytkowych belkach stropowych – przygotowano część budynku do przekazania i użytkowania obiektu przez WUOZ – wykonano remont elewacji tyłnej budynku 		
28.	d. Pałac prymasowski ul. Grodzka 65 Urząd Skarbowy	48 806	48 806,11	100,0			
29.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	50 000	50 911,46	101,8	– zakończono prace konstrukcyjne	–	82 755
30.	Kamienica ul. Bracka 13	200 000	206 868,18	103,4	– I etap prac remontowo-budowlanych wewnątrz – wymiana świetlików	–	50 000
31.	Collegium Novum – UJ ul. Gołębia 24	700 000	700 000,00	100,0	– zakończono remont konserwatorski sal nr 52 i 30 z rekonstrukcją polichromii	634 193	367 360
32.	Collegium Maius – UJ ul. Jagiellońska 15	1 100 000	1 037 182,07	94,3	– zakończono remont konserwatorski piwnic i przekazano do użytkowania – efekt	150 258	690 292
33.	Collegium Witkowskiego – UJ, ul. Gołębia 13	300 000	300 000,04	100,0	– zakończono remont kompleksowy auli im. ks. J. Tischnera wraz z zapleczem – efekt	370 148	216 702

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
34.	Collegium Wroblewskiego ul. Olszewskiego 2	249 200	249 194,86	100,0	– wykonano ekspertyzę geologiczną – rozpoczęto prace osuszające piwnic	–	14 000
35.	Collegium Medicum – UJ Instytut Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	310 000	323 596,75	104,4	– wykonano remont konserwatorski elewacji wsch. oraz zabezpieczono attykę	–	351 798
36.	Collegium Medicum – UJ Klinika Nefrologii ul. Kopernika 15	267 000	266 124,94	99,7	– dokończono remont elewacji – efekt – dokończono izolację pionową budynku oraz odnowiono aulę	134 040	194 393
37.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie Klinika Psychiatrii ul. Kopernika 21a	200 000	209 996,21	105,0	– dokończono remont konserwatorski elewacji budynku – efekt	–	20 695
38.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii ul. Kopernika 17	150 000	157 499,63	105,0	– dofinansowano remont wnętrza części skrzydła wsch.	1 332 782	237 201
39.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	150 000	157 499,72	105,0	– rozpoczęto renowację i rekonstrukcję stolarki okiennej	–	1 865 675
40.	Klinika Okulistyki ul. Kopernika 38	150 000	149 997,50	100,0	– rozpoczęto remont elewacji i wykonano konserwację stolarki	–	33 762
41.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	186 000	185 424,49	99,7	– wykonano remont dachu nad aulą i wymiennono stolarkę okienną	–	403 840

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
42.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	200 000	183 128,74	91,6	- wykonano i zakończono izolację fundamentów budynku - wykonano konserwację bramy wejściowej - zakończono roboty elewacyjne od podwórca	-	-
43.	Pałac Larischa – UJ Pl. Wszystkich Świętych 6	250 800	249 999,68	99,7	- wykonano I etap prac w zakresie renowacji stolarki okiennej wraz z projektem	-	2 594 000
44.	Pałac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	500 000	499 999,39	100,0	- wykonano badania architektoniczne piwnic - wykonano I etap remontu i przekazano część budynku do eksploatacji użytkownikowi	148 625	88 675
45.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	200 000	202 896,40	101,4	- kontynuacja prac we wnętrzu prezbiterium wraz z renowacją ścian i sklepienia	-	-
46.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	600 000	629 822,00	105,0	- kontynuacja prac wykończeniowych II p. segmentu S-3, R-3, S-4 - dokonano prace przy stropach belkowych na II p. w części wsch. budynku	1 090 307 -	-
47.	Fundacja Aleksandra Łu- bomirskiego ul. Rakowicka 27	800 000	799 999,05	100,0	- kontynuowano remont elewacji bud. głównego - dofinansowanie rozpoczętego remontu kom- pleksowego domku ogrodnika	83 134	147 618
48.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	300 000	311 415,21	103,8	- prace konserwatorskie głównego wejścia do teatru - roboty rekonstrukcyjne drewnianego wy- stroju klatki schodowej wraz z boazerią	-	842 763
49.	Teatr im. J. Słowackiego Bud. administracji teatru przy pl. św. Ducha 4	100 000	99 057,15	99,1	- wykonano II etap remontu dachu - wykonano ekspertyzę stolarki okiennej, sta- tyki budynku wraz z podkładem syt.-wys.	-	-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
50.	Kompleks budynków Straży Pożarnej ul. Westerplatte 19	100 000	105 000,00	105,0	– rozpoczęcie wzmocnienia konstrukcyjnego oficyny lewej – dofinansowanie	–	–
51.	„Kamienica pod Krukami” Rynek Główny 25 Międzynarodowe Centrum Kultury	300 000	299 999,88	100,0	– dofinansowanie; – zakończono remont konserwatorski zabyt-kowych piwnic – efekt – dokończenie remontu I p.	951 802	107 201
52.	I LO im. B. Nowodwor-skiego Pl. Na Groblach 9	180 000	180 033,40	100,0	– wykonano wymianę stolarki okiennej od strony ul. Straszewskiego	–	47 000
53.	V LO im. A. Witkow-skiego ul. Studencka 12	430 000	438 240,15	101,9	– kontynuacja remontu elewacji zewnętrz-nych skrzydła wsch. budynku	–	15 000
54.	Zespół klasztorny Ber-nardynów ul. Bernardyńska 2	300 000	285 847,75	95,3	– zakończono prace konserwatorsko-remonto-we elewacji zewnętrznych płn. skrzydła klasztoru – wykonano prace badawczo-geotechniczne dot. pęknięć ścian od strony płd. kościoła – wykonano kompleksowe prace konserwa-torskie w kaplicy bł. Szymona	–	350 000
55.	Zespół klasztorny Alber-tynek ul. Woronicza 10	200 000	209 487,88	104,7	– zakończono remont dachu oraz stolarki w kolejnym obiekcie	–	76 000
56.	Dom Krakowska 47 – CARITAS	200 000	209 959,54	105,0	– dofinansowanie remontu kompleksowego; – kontynuacja prac w zakresie remontu czę-ści piwnic, rekonstrukcji stolarki, izolacji pionowej budynku – założenie płotków przeciwiśniegowych	–	260 000

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
57.	Kościół św. Grzegorza Wilk. Kraków-Ruszcza	205 000	205 123,03	100,1	– zakończono konserwację elewacji kościoła i nowej zakrystii – efekt – wykonano inwentaryzację fotograficzną wewnątrz – wykonano odwodnienie otoczenia kościoła wraz z wyprzedzającymi badaniami archeologicznymi	–	35 000
58.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – ul. Basztowa 22	500 000	525 000,58	105,0	– dofinansowanie: – zakończono remont parteru – rozpoczęto remont III p.	411 279	340 000
59.	d. Zajezdnia Tramwajowa ul. św. Wawrzyńca 15/17	100 000	99 606,59	99,6	– kontynuacja remontu pomieszczeń muzeum – hala „D”	–	199 792
60.	Polska Akademia Umiejętności ul. Sławkowska 17	200 000	200 000,00	100,0	– dofinansowano prace konstrukcyjno-budowlane dziedzina „B”	–	394 750
61.	Dom Akademicki ul. Lea 27–29	100 000	100 013,00	100,0	– dofinansowanie rekonstrukcji stolarki okiennej zgodnie z umową	99 709	125 000
62.	Cmentarz Rakowicki	100 000	98 800,20	98,8	– konserwacja nagrobków wg typowania oraz 8 najstarszych tablic epitafijnych z muru cmentarza	–	–
63.	Kościół Greko-Katolicki św. Norberta ul. Wiślna 11	350 000	364 699,90	104,2	– wykonano kolejny etap rekonstrukcji Ikonostasu (zamontowano część parterową) – zakończono remont dachu kościoła i przybudówek	–	37 000
64.	Szpital Bonifratrów ul. Trynatarska 11	272 264	272 263,99	100,0	– zakończono remont dachu budynku głównego – efekt	–	519 000

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
65.	Szeroka 35 Komenda Miejska Policji	160 000	159 079,99	99,4	– opracowano projekt stolarki – wykonano remont konserwatorski elewacji z odtworzeniem stolarki - efekt	–	–
66.	Cmentarz Żydowski ul. Miodowa 55	50 000	49 466,60	98,9	– wykonano konserwację nagrobków wg typowań	–	53 300
67.	Zespół klasztorny Dominikanek „Na Gródku” – ul. Miłkołajska 21	115 000	114 128,12	99,2	– wykonano II etap remontu dachów nad budynkami klasztornymi	–	60 000
68.	Fort 49 „Krzesławice” ul. Architektów	100 000	100 000,00	100,0	– wykonanie remontu adaptacyjnego lewej strony koszar w pomieszczeniach 1/1–1/13	–	135 200
69.	Kopiec Kosciuszki	800 000	819 416,30	102,4	– rozpoczęto wykonanie дренаżu podstawy kopca	538 064	–
70.	Stara Bożnica ul. Szeroka 24	400 000	402 318,39	100,6	– zakończono prace konserwatorskie przy elewacjach oraz muru obronnego od ul. Dajwór – efekt	–	–
71.	Synagoga Popera ul. Szeroka 16	97 092	97 113,34	100,0	– wykonano remont elewacji wraz z wymianą pokrycia dachowego – efekt – wymiana okien w sali modłów	–	–
72.	Pałac Czapskich ul. Piłsudskiego 10–12	70 000	66 226,00	94,6	– dokonano odwilgocenie murów i zabezpieczenie fundamentów – efekt	–	7 811
73.	Dwór „Rydłówka” Kraków-Bronowice ul. Wł. Tetmajera 28 – Muzeum	20 000	19 978,29	99,9	– remont konserwatorski stolarki okiennej	–	8 000
74.	Kamienica św. Jana 12 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa	82 000	79 525,23	97,0	– zakończono remont konserwatorski piwnic – efekt	–	–

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
75.	d. Willa „Biały Domek” ul. Lubicz 21 Komenda Wojewódzka Policji	11 000	10 248,00	93,2	– wykonano remont tarasu	–	–
76.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	165 000	166 009,47	100,6	– wykonano remont dachu – efekt – rozpoczęto I etap wymiany stolarki w oparciu o wykonany projekt	82 300	–
77.	Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	200 000	209 531,75	104,8	– dokończono remont dachu – efekt – rozpoczęto renowację stolarki okiennej – wykonano remont sali gimnastycznej	50 000	14 386
78.	d. Pałac Decjusza, Kraków – Wola Justowska	100 000	100 993,94	101,0	– wykonano remont tarasu – efekt	–	8 800
79.	Opactwo Cystersów w Mogile	150 000	150 000,00	40,0	– rozpoczęto remont konserwatorski elewacji wirydarza	–	80 000
80.	XX LO Im. L. Staffa ul. Szlak 5	130 000	136 500,58	105,0	– wykonano remont elewacji frontowej bez portalu – zamontowano płotki przeciwnieogone	–	1 191
81.	Akademia Pedagogiczna ul. Mazowiecka 43	200 000	200 000,00	100,0	– dofinansowanie remontu kompleksowego – roboty budowlane – etap I	272 036	–
82.	d. Pałac Wielopolskich Urząd Miasta Krakowa pl. Wszystkich Świętych 3/4	100 000	101 624,36	101,6	– dofinansowanie remontu elewacji dziedzińca głównego	176 577	108 422
83.	Kamienica al. Słowackiego 7	50 000	39 235,37	78,5	– zakończono konserwację kopuły witrażowej – efekt – wykonano prace badawczo-odkrywkowe polichromii klatki schodowej – opracowano opinię dot. zawilgocenia budynku frontowego – wykonano prace zabezpieczające przeciwwilgociowe w piwnicach	–	17 014

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
84.	Zespół pałacowo-parkowy Kraków-Kościelniki ul. Dybowskięego 2 Iwo Nowina-Konopka	150 000	150 000,00	100,0	– dofinansowano prace budowlane w zakresie fundamentów i stropów	–	–
85.	Kamienica Szolayskich pl. Szczepański 9/ ul. Szczepańska 11 Muzeum Narodowe	20 000	20 000,00	100,0	– wykonano kotwienie ścian zgodnie z projektem	–	616 250
86.	Zespół klasztorny Kar-melitanek Bosych ul. Łobzowska 40	15 000	14 338,00	95,6	– usunięcie awarii rynien i rur spustowych w budynkach klasztoru	–	13 000
	Pozostałe wydatki	-	10 487,54				
	I. Wydatki:	30 531 024	30 721 393,51	100,6		7 167 522	16 908 697
	Rezerwa NFRZK z przeznaczeniem do korygowania w ramach 5% planowanych limitów	135 052					
	Razem I:	30 666 076	30 721 393,51	100,2			
	II. Razem zobowiązania umowne z 2002 r.	79 587	62 271,68				
	Ogółem I + II:	30 745 663	30 783 665,19	100,1		7 167 522	16 908 697

* Uwaga: Podana przez właścicieli wysokość poniesionych nakładów nie jest możliwa do zweryfikowania przez ZRZZK

Kraków 13.01.2003 r.

 DYREKTOR
 mgr inż. Tadeusz Murzyn

Informacja o realizacji zadań w inwestorstwie zastępczym ZRZZK za rok 2003

Lp.	Wyszczególnienie	Umowa o inwestorstwo zastępcze (w zł)	Wykonanie za rok 2003 (w zł)	% wykonania (4 : 3)	Zakres rzeczowy prac
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Kopiec Kościuszki	538 065	538 064,52	100,0	– wykonano stabilizację szkarp Kopca wraz z odwodnieniem
2.	Basztowa 22	446 527	411 279,14	92,1	– zakończono remont parteru – rozpoczęto remont III p.
3.	Rakowicka 27 Fundacja Aleksandra Lubomirskiego Akademia Ekonomiczna	83 134	83 134,00	100,0	– wykonano projekt remontu domu ogrodnika oraz prace realizacyjne w zakresie iniekcji
4.	Straszewskiego 21/22 Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna	232 678	232 677,55	100,0	– zakończono prace budowlano-wykończeniowe wraz z izolacją akustyczną w bud. nr 5 – efekt
5.	d. Pałacyk – ul. Karmelicka 41 Akademia Pedagogiczna	626 254	585 917,84	93,6	– adaptacja pomieszczenia piwnicznego dla potrzeb gastronomicznych – mała architektura wraz z zagospodarowaniem podwórca
6.	Rajska 1–3 Wojewódzka Biblioteka Publiczna	160 000	159 408,16	99,6	– remont części pokrycia dachu oraz dokończenie remontu piwnic
7.	Rynek Główny 25 „Kamienica pod Krukami”	982 000	951 802,00	96,9	– zakończono remont piwnic i I p.
8.	Teatr im. J. Słowackiego Pl. Św. Ducha 1	79 665	79 644,79	100,0	– zakończono ostatni etap prac osuszających – efekt

1.	2.	3.	4.	5.	6.
9.	Kopernika 15 Collegium Medicum UJ – Klinika Nefrologii Chorób Metabolicznych ul. Gołębia 24	134 040	134 039,51	100,0	– dokończenie remontu prawego skrzydła II p.
10.	Collegium Novum UJ ul. Gołębia 24	635 000	634 193,00	99,9	– remont wnętrz sali nr 52 i 30, zakup i montaż urządzeń klimatyzacyjnych
11.	I i II Klinika Kardiologii ul. Kopernika 17	1 491 240	1 332 782,24	89,4	– remont części skrzydła wschodniego
12.	Mury obronne i Brama Floriańska	100 000	99 876,76	99,9	– opracowanie dokumentacji technicznej remontu murów – finansowano remont murów
13.	Pałac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	148 625	148 624,81	100,0	– remont instalacji wewnętrznych
14.	Collegium Witkowskiego UJ ul. Gołębia 13	378 500	370 148,12	97,8	– remont i wyposażenie auli
15.	Sukiennice	45 000	44 992,74	100,0	– zabezpieczenie attyk i niezbędne projekty
16.	Collegium Manus UJ ul. Jagiellońska 15	150 741	150 257,93	99,7	– dostarczenie i montaż klimatyzacji i wentylacji piwnic – dostarczenie wyposażenia sanitariatów
17.	Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	50 000	50 000,00	100,0	– finansowanie remontu dachu
18.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	125 062	125 061,67	100,0	– wykonano instalacje w w drodze historycznej pomiędzy Basztą pod Kurzą Stopką a basztą Lubranką – remont dachu bud. nr 8

1.	2.	3.	4.	5.	6.
19.	Okraglak – Plac Nowy	54 000	53 248,85	98,6	– zakończono wymianę okien aluminiowych hali sprzedaży
20.	Podchorążych 1 Politechnika Krakowska	1 120 000	1 090 306,88	97,3	– roboty instalacyjno-klimatyzacyjne oraz elektryczne wraz z elementami wykończenia II p. segm. S-3, R-3, S-4
21.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	289 791	289 790,53	100,0	– remont pokrycia dachu
22.	Lea 27–29 Akademia Sztuk Pięknych	99 792	99 708,92	99,9	– wymiana stropów pomiędzy I a II p.
23.	Mazowiecka 43 Akademia Pedagogiczna	438 897	272 035,69	62,0	– remont kompleksowy – I etap prac budowlanych
24.	d. Pałac Wielopolskich Plac Wszystkich Świętych 3/4 Urząd Miasta Krakowa	176 800	176 576,60	99,9	– remont elewacji dziedzińca głównego
25.	Opera Krakowska ul. Lubicz 48	201 264	201 263,73	100,0	– wykonano roboty rozbiórkowe – efekt
26.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	82 300	82 300,31	100,0	– wykonano I etap prac izolacyjnych
27.	Kanonieža 17 d. Pałac Erazma Ciołka	82 545	82 545,00	100,0	– wykonano projekty w zakresie aranżacji wnętrz i dodatkowych sanitariatów
28.	Długa 1 Wydawnictwo Literackie	80 603	80 602,94	100,0	– rozpoczęto remont wymiany pokrycia dachu
	Razem:	9 032 523	8 560 284,23	94,8	

Kraków, dnia 13.01.2004 r.

DYREKTOR

mgr inż. Tadeusz Murzyn

Uchwała Nr 1/2004

**Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 17 lutego 2004 r.**

**w sprawie informacji o wykonaniu planu odnowy zabytków Krakowa
w 2003 r.**

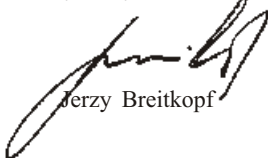
§ 1.

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, na podstawie § 12 ust.1 pkt. b Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium, przyjmuje informację o realizacji w roku 2003 planu odnowy zabytków Krakowa i zatwierdza sprawozdanie z wydatkowania środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w 2003 r. Sprawozdanie stanowi załącznik niniejszej uchwały.

§ 2.

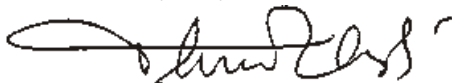
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Zarząd Rewaloryzacji
Zespołów Zabytkowych Krakowa
31-005 Kraków, ul. Bracka 13

Plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na rok 2004 ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Kraków

Przewidywane dochody:

	w złotych
A. Środki finansowe z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta RP	30 500 000
B. Środki społeczne oraz spłata zadłużen hipotecznych	400 000
C. Stan środków na dzień 1 stycznia 2004 r.	347 634
R a z e m:	31 247 634

Przewidywane wydatki

Lp.	Obiekt	Wpis do rejestru zabytków	Własność Administracja	Rodzaj refundacji kosztów	Limit w zł	Zakres rzeczowy
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zespół Budowli Wzgórza Wawelskiego	A-7	SP	bezwrotna	2 283 480	– konserwacja baszty Sandomierskiej – dokończenie projektu Ogrodów Królewskich – rozpoczęcie zagospodarowania tarasów wokół zamku – kontynuacja konserwacji murów kleszczowych – rozpoczęcie konserwacji murów obwodowych

1	2	3	4	5	6	7
						<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie posiadki w rezerwiecie tzw. Św. Gereona – wykonanie projektu technicznego budynku nr 7 i rozpoczęcie remontu – prace uzupełniające w krużgankach – zakończenie prac naprawczych przy skarpie elewacji pld.
2.	d. Pałac Górków ul. Kanonicza 24	A-155	SP	bezwrotna	1 580 000	<ul style="list-style-type: none"> – dokończenie remontu kapitałowego obiektu – prace konserwatorskie – remont dziedzińca
3.	a) d. Pałac Erazma Ciołka ul. Kanonicza 17 b) Wyższe Seminarium Duchowne ul. Podzamcze 8	A-151 A-1076	SP/Muzeum Narodowe kościelna	bezwrotna bezwrotna	2 601 533 2 500 000 101 533	<ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja kompleksowego remontu konserwatorskiego pałacu – rekonstrukcja muru granicznego przylegającego do ul. Kanoniczej 17 – dokończenie
4.	Kamienica Łozińskich Muzeum Narodowe ul. Piłsudskiego 14	A-1111	SP/Muzeum Narodowe	bezwrotna	150 000	– dofinansowanie remontu I p.
5.	Muzeum Archeologiczne ul. Senacka 3	A-90	SP/Muzeum Archeologiczne	bezwrotna	150 000	<ul style="list-style-type: none"> – wzmocnienie posadowienia obiektu – rozpoczęcie restauracji stolarki okiennej
6.	Narodowy Stary Teatr im. H. Modrzejewskiej ul. Jagiellońska 1	A-118	SP	bezwrotna	300 000	<ul style="list-style-type: none"> – konserwacja foyer I p. – wzmocnienie stropów nad sceną

1	2	3	4	5	6	7
7.	Teatr im. J. Słowackiego bud. administracji teatru przy pl. św. Ducha 4	A-184	SP	bezzwrotna	213 000	– dokończenie remontu dachu – wzmocnienie fundamentów
8.	„Opera Krakowska” w Krakowie ul. św. Tomasza 37	A-1123	SP/„Opera Krakowska”	bezzwrotna	200 000	– dofinansowanie remontu obiektu
9.	d. Pałac Królewski na Łobzowie Politechnika Krakowska ul. Podchorążych 1	A-645	SP/Politechnika Krakowska	bezzwrotna	700 000	– dofinansowanie remontu kompleksowego – wykonanie badań i projektu elewacji
10.	Fundacja Aleksandra Lubomirskiego ul. Rakowicka 27 Akademia Ekonomiczna	A-103	SP/Akademia Ekonomiczna	bezzwrotna	568 000	– kontynuacja remontu elewacji – remont kompleksowy Domku Ogrodnika – rozpoczęcie remontu konserwatorskiego sali gimnastycznej – rozpoczęcie remontu wnętrza gmachu głównego I p.
11.	Akademia Pedagogiczna ul. Mazowiecka 43	A- 1058	SP/Akademia Pedagogiczna	bezzwrotna	300 000	– dokończenie remontu kompleksowego budynku B – dofinansowanie
12.	Plac Matejki 13 Akademia Sztuk Pięknych	A-104	SP/ASP	bezzwrotna	170 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego elewacji
13.	Polska Akademia Umiejętności ul. Sławkowska 17	A-103	PAU	bezzwrotna	100 000	– dofinansowanie odtworzenia muru granicznego posadowionego na palach
14.	Kamienica – ul. Bracka 13	A-370	SP/ZRRZK/SKO ZK/Jachniak Do- rota	bezzwrotna	200 000	– remont wnętrza obiektu – remont elewacji frontowej

1	2	3	4	5	6	7
15.	Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – ul. Basztowa 22	A-1007	SP/Małopolski Urząd Wojewódzki	bezzwrotna	500 000	– dofinansowanie remontu wnętrza budynku – rozpoczęcie remontu elewacji tylnej – remont elewacji
16.	d. Pałac Tyszkiewiczów ul. Garbarska 1/ Asnyka	A-323	samorządowa/Wojewódzki Ośrodek Metodyczny	bezzwrotna	200 000	
17.	Kompleks budynków Straży Pożarnej ul. Westerplatte 19	A-572	SP/Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej	bezzwrotna	100 000	– kontynuacja prac zabezpieczenia konstrukcyjnego fundamentów oficyny
18.	Szeroka 35 Komenda Miejska Policji	A-522	SP/Komenda Miejska Policji	bezzwrotna	200 000	– rozpoczęcie remontu konserwatorskiego wnętrza budynku
19.	Kopiec Kościuszki	A-954	SP	bezzwrotna	1 000 000	– zakończenie prac odwodnienia-wych podstawy kopca
20.	Collegium Novum – UJ ul. Gołębia 24	A-315	SP/UJ	bezzwrotna	600 000	– dofinansowanie remontu wnętrza
21.	Collegium Witkowskiego – UJ ul. Gołębia 13	A-755	SP/UJ	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja remontu kompleksowego
22.	Collegium Maius – UJ ul. Jagiellońska 15	A-11	SP/UJ	bezzwrotna	320 000	– kompleksowa konserwacja lektoriiów Ptolemeusza i tzw. "Ceramiki" (polichromia, stolarka) – dokończenie prac remontowo-budowlanych w obrębie ogrodu profesorskiego
23.	Pałac Pusłowskich ul. Westerplatte 10	A-128	UJ	bezzwrotna	300 000	– dofinansowanie remontu konserwatorskiego pałacu
24.	Collegium Wróblewskiego ul. Oliszewskiego 2	A-312	SP/UJ	bezzwrotna	298 871	– kontynuacja izolacji fundamentów i konserwacja sklepień w piwnicach

1	2	3	4	5	6	7
25.	Pałac Larischa – UJ Pl. Wszystkich Świętych 6	A-130	SP/UJ	bezzwrotna	97 000	– dokończenie renowacji stolarki okiennej – rozpoczęcie remontu elewacji
26.	Theatrum Anatomicum ul. Kopernika 12	A-856	SP/UJ	bezzwrotna	200 000	– kontynuacja remontu elewacji wraz z rekonstrukcją stolarki – remont konserwatorski auli
27.	Collegium Medicum – UJ Instytut Ginekologii i Położnictwa ul. Kopernika 23	A-1001	SP/UJ/Collegium Medicum	bezzwrotna	300 000	– kontynuacja remontu elewacji
28.	Klinika Okulistyki ul. Kopernika 38	A-1115	SP/Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	162 000	– remont dachu
29.	I Klinika Chirurgii ul. Kopernika 40	A-1118	SP	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie remontu elewacji wraz z rekonstrukcją stolarki
30.	Collegium Medicum – UJ Klinika Metaboliki ul. Kopernika 15	A-1014	SP/UJ/Collegium Medicum	bezzwrotna	150 000	– dofinansowanie remontu wnętrza - skrzydło zach.
31.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie I i II Klinika Kardiologii ul. Kopernika 17	A-1078	SP/Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	150 000	– dokończenie remontu elewacji i schodów oraz dofinansowanie remontu wnętrza
32.	Budynek poklasztorny ul. Kopernika 19	A-1006	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	200 000	– remont dachu
33.	Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w zespole szpitalnym św. Łazarza ul. Kopernika 19	A-78	SP/Collegium Medicum/UJ	bezzwrotna	220 000	– kontynuacja prac przy konserwacji prezbiterium – prace konstrukcyjne odciążenia sklepienia
34.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie II Klinika Chirurgii ul. Kopernika 21	A-1005	Szpital Uniwersytecki	bezzwrotna	280 000	– zakończenie restauracji i konserwacji stolarki – wymiana stolarki drzwiowej oraz okien metalowych

1	2	3	4	5	6	7
35.	Szpital Uniwersytecki w Krakowie- Klinika Psychiatrii ul. Kopernika 21a	A-1072	SP/Szpital Uni- wersytecki	bezwrotna	50 000	- dofinansowanie remontu wnętrza obiektu
36.	Archikatedra na Wawelu	A-7	kościelna	bezwrotna	1 390 000	- zakończenie prac remonto- wo-konserwatorskich kaplicy Zygmuntońskiej - zakończenie prac przy elewa- cjach Wikarówki
37.	Bazylika Mariacka Rynek Główny 3	A-3	kościelna	bezwrotna	400 000	- konserwacja ołtarza i polichro- mii w kaplicy M.B. Loretańskiej oraz w kaplicy Przemienienia Pańskiego - wymiana pokrycia dachowego pomiędzy wieżami
38.	Kościół św. Barbary Mały Rynek 8	A-23	kościelna	bezwrotna	400 000	- kontynuacja prac przy polichro- mii - badania stanu zachowania ołta- rzy
39.	Kościół św. Andrzeja Zespół klasztorny Klarysek ul. Grodzka 56	A-26	kościelna	bezwrotna	146 550	- ocieplenie sklepienia wraz z pracami wzmacniającymi struk- turę sklepienia i ścian - kontynuacja konserwacji kom- pletu drzwi wejściowych do klasztoru - konserwacja ambony i chóru
40.	Kościół św. Piotra i Pawła ul. Grodzka 54	A-4	kościelna	bezwrotna	660 000	- zakończenie prac konserwator- skich w kaplicach bocznych - kontynuacja prac konserwator- skich chóru

1	2	3	4	5	6	7
41.	Zespół klasztorny Franciszkanów Pl. Wszystkich Świętych 5	A-22	kościelna	bezzwrotna	572 000	– konserwacja kaplicy Bł. Salomei – dokończenie prac w krużgankach (za tzw. kratą)
42.	Zespół klasztorny Dominikanów ul. Stolarska 12	A-21	kościelna	bezzwrotna	330 000	– zakończenie prac przy elewacjach – rozpoczęcie konserwacji kaplicy Myszkowski
43.	Zespół klasztorny Pijarów ul. Pijarska 2-4	A-30	kościelna	bezzwrotna	200 000	– konserwacja zakrystii
44.	Zespół klasztorny Franciszkanów-Reformatów ul. Reformacka 4	A-87	kościelna	bezzwrotna	200 000	– likwidacja źródeł zawilgożenia – badania historyczno-architektoniczne
45.	Kościół św. Krzyża Pl. Św. Ducha 2	A-15	kościelna	bezzwrotna	613 000	– kontynuacja prac przy elewacjach kościoła wraz z odwodnieniem terenu wokół kościoła
46.	Zespół klasztorny Dominikanek „Na Gródku” – ul. Mikołajska 21	A-81	kościelna	bezzwrotna	200 000	– dokończenie remontu dachów nad budynkami klasztornymi
47.	Zespół klasztorny Bernardynów ul. Bernardyńska 2	A-18	kościelna	bezzwrotna	300 000	– rozpoczęcie kompleksowego remontu wnętrza kościoła z pracami badawczymi i inwentaryzacją – remont elewacji kaplicy św. Anny i prezbiterium kościoła
48.	Zespół klasztorny Paulinów „Na Skalce” ul. Skaleczna 15	A-29	kościelna	bezzwrotna	500 000	– prace remontowo-konserwatorskie przy sadzawce – prace remontowo-konserwatorskie w zespole biblioteczno-muzealnym wraz z dokumentacją projektową

1	2	3	4	5	6	7
49.	Zespół klasztorny Augustinianów ul. Augustyńska 7	A-5	kościelna	bezzwrotna	673 000	<ul style="list-style-type: none"> - zakończenie remontu dachu - zakończenie konserwacji wnętrza kaplicy św. Doroty - zakończenie prac przy elewacjach prezbiterium - zakończenie konserwacji rzeźby Łuku Tęczy - rozpoczęcie prac związanych z posadzką kościoła - PT
50.	Zgromadzenie Sióstr św. Augustyna ul. Skaleczna 12	A-984	kościelna	bezzwrotna	50 000	<ul style="list-style-type: none"> - remont elewacji szkoły podstawowej – ul. Skaleczna 10
51.	Zespół klasztorny Kanoników Regularnych Laterańskich na Kazimierzu ul. Bożego Ciała 26	A-24	kościelna	bezzwrotna	830 000	<ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja konserwacji elewacji pld. kościoła - kontynuacja konserwacji zabytkowych stali - prace badawcze i konserwatorskie zachowanych malowideł za stallami
52.	Szpital Bonifratrów ul. Trynitarska 11	A- 577	kościelna/Konwent Ojców Bonifratrów	bezzwrotna	150 000	<ul style="list-style-type: none"> - remont wieży wraz z konserwacją elementów kamiennych (I etap prac elewacyjnych)
53.	Zespół klasztorny Karmelitów „Na Piasku” ul. Karmelicka 19	A-84	kościelna	bezzwrotna	300 000	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoczęcie konserwacji kaplicy M.B. Piaskowej – wnętrze + elewacja
54.	Bazylika św. Floriana ul. Warszawska 1B	A-74	kościelna	bezzwrotna	200 000	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoczęcie prac konserwatorskich w prezbiterium
55.	Zespół klasztorny Wizytek ul. Krowoderska 16	A-88	kościelna	bezzwrotna	150 000	<ul style="list-style-type: none"> - zakończenie remontu dachów budynków klasztornych

1	2	3	4	5	6	7
56.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych ul. Łobzowska 40	A-304	kościelna	bezzwrotna	50 000	- usunięcie awarii rynien i rur spustowych
57.	Zespół klasztorny Karmelitanek Bosych – ul. Kopernika 44	A-25	kościelna	bezzwrotna	50 000	- rozpoczęcie konserwacji drugiej zakrystii
58.	Kościół Najśw. Salwatora ul. Bł. Bronisławy	A-14	kościelna	bezzwrotna	100 000	- remont konserwatorski elewacji
59.	Zespół klasztorny Benedyktynów w Tyńcu	A-33	kościelna	bezzwrotna	248 200	- konserwacja reliktu architektonicznego w pn. części dziedzińca - zakończenie konserwacji rzeźb z Łuku Tęczowego - rozpoczęcie remontu dziedzińca zewnętrznego - prace projektowo-przygotowawcze do remontu muru wzdłuż podjazdu
60.	Klasztor OO.Kamedułów ul. Konarowa 1	A-6	kościelna	bezzwrotna	150 000	- dokończenie remontu elewacji - elewacja pfn kościoła
61.	Opactwo Cystersów w Mogile	A-20	kościelna	bezzwrotna	150 000	- remont konserwatorski wryda- rza
62.	Kościół św. Grzegorza Wlk Kraków-Ruszcza	A-75	kościelna	bezzwrotna	150 000	- rozpoczęcie prac konserwatorskich we wnętrzu
63.	Zespół klasztorny Albertynek ul. Woronicza 10	A-618	kościelna	bezzwrotna	200 000	- zakończenie remontu dachów zabudowań klasztornych - restauracja stolarki okiennej
64.	Dom ul. Krakowska 47 – CARITAS	A-236	kościelna	bezzwrotna	139 000	- roboty budowlano-konstrukcyjne (dofinansowanie), rekonstrukcja stolarki

1	2	3	4	5	6	7
						– kontynuacja remontu piwnic i izolacji pionowych
65.	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek ul. Starowiślna 9	A-681	kościelna	bezzwrotna	50 000	– prace elewacyjne bud. Starowiślna 3/5
66.	Zespół pałacowo-parkowy Jerzmanowskich Kraków-Bieżanów, ul. Górników	A-639	kościelna/Księża Augustianie	bezzwrotna	260 000	– remont Wieży Ciśnień
67.	„Kamienica Dziekańska” ul. Kanonicza 21	A-559	Kuria Metropolitalna/Muzeum Archidiecezjalne	bezzwrotna	100 000	– rozpoczęcie remontu dachu pałacu
68.	Kanonicza 13	A-47	kościelna	bezzwrotna	50 000	– konserwacja polichromii w sali I p.
69.	Gołębia 6	A-630	kościelna Ojcowie Kameduli	bezzwrotna	80 000	– remont konserwatorski fasady
70.	Filharmonia Krakowska ul. Zwierzyniecka 1	A-706	Kuria Metropolitalna	bezzwrotna	200 000	– zabezpieczenie oficyny - awaria
71.	Cmentarz Remuh	A-33	Kongregacja Wyznania Mojżeszowego	bezzwrotna	122 000	– dokończenie restauracji stolarki okiennej na elewacji frontowej
72.	Cmentarz Żydowski	A- 1101	Gmina Wyznaniowa Żydowska	bezzwrotna	100 000	– rozpoczęcie remontu elewacji frontowej i rozpoczęcie restauracji stolarki okiennej od podwórca
73.	Synagoga Popera ul. Szeroka 16	A-305	Gmina Wyznaniowa Żydowska/Staromiejskie Centrum Kultury Młodzieży	bezzwrotna	25 000	– zakończenie prac przy murze cmentarza
						– konserwacja nagrobków wg typowania
						– remont wnętrza sali modlitw

1	2	3	4	5	6	7
74.	Stara Bożnica ul. Szeroka 24	A-34	Kongregacja Wy- znania Mojżesz- owego/Muzeum Historyczne m.Krakowa	bezwrotna	80 000	– konserwacja okien w sali głów- nej
75.	Kościół Greko-Katolicki św. Norberta ul. Wiślna 11	A-85	kościelna/Kuria Metropolitalna w Przemysłu	bezwrotna	250 000	– zakończenie konserwacji lkon- stasu – restauracja stolarki okiennej w zakrystii
76.	Płyta Rynku Głównego	A-1	samorządowa	bezwrotna	1 000 000	– restauracja płyty rynku – dofi- nansowanie – prace remontowo-konserwator- skie w podziemiach kościoła św. Wojciecha
77.	Sukiennice	A-10	Gmina Kraków	bezwrotna	200 000	– dofinansowanie remontu elewa- cji zachodniej
78.	Barbakan	A-8	Gmina Kraków	bezwrotna	585 000	– dokończenie konserwacji elewa- cji ceglanych – rozpoczęcie prac związanych z otoczeniem – dofinansowanie
79.	Mury obronne i Brama Floriańska Mury obronne Fundacja XX Czartoryskich w Kra- kowie	A-8 A-8	Gmina Kraków Fundacja XX Czartoryskich	bezwrotna zwrotna	100 000 200 000	– konserwacja polichromii i wnę- trza bramy – konserwacja murów obronnych po zachodniej stronie bramy Floriańskiej
80.	Pałac Krzysztofy Rynek Główny 35	A-42	Gmina Kra- ków/Muzeum Hi- storyczne	bezwrotna	100 000	– konserwacja sali Fontany

1	2	3	4	5	6	7
81.	d. Zajezdnia Tramwajowa ul. św. Wawrzyńca 15/17	A-680	Gmina Kraków/MPK i KTOZT	bezwrotna	100 000	- dofinansowanie remontu pomieszczeń muzeum
82.	d. Pałac Wielopolskich Urząd Miasta Krakowa pl. Wszystkich Świętych 3/4	A-129	Gmina Kraków	bezwrotna	230 000	- remont elewacji podwórca
83.	Planty Krakowskie	A-576	Gmina Kraków	bezwrotna	100 000	- dofinansowanie restauracji Ogrodu Barbakan
84.	Cmentarz Rakowicki	A-584	Gmina Kraków	bezwrotna	100 000	- restauracja nagrobków wg typowania
85.	Fort Kościuszko – Bastion V	A-308	Gmina Kraków/TMHIZK	bezwrotna	250 000	- kontynuacja remontu kompleksowego Bastionu
86.	Fort 49 „Krzyszlawice” ul. Architektów	A-830	Gmina Kraków/Młodzieżowy Dom Kultury	bezwrotna	100 000	- dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich
87.	Szkoła pl. Na Groblach 9	A-583	Gmina Kraków/LO im. B. Nowodworskiego	bezwrotna	100 000	- kontynuacja restauracji stolarki okiennej
88.	Szkoła ul. Studencka 12	A-1012	Gmina Kraków/LO im. A. Witkowskiego	bezwrotna	360 000	- kontynuacja remontu elewacji wraz ze stolarką
89.	Budynek szkolny ul. Szlak 5	A-977	Gmina Kraków/XX LO im. L. Staffa	bezwrotna	100 000	- konserwacja portalu kamiennego - renowacja detalu elewacji
90.	Bernardyńska 7 Gimnazjum nr 1	A-1125	Gmina Kraków	bezwrotna	250 000	- remont fasady
91.	Zespół Szkół Ekonomicznych ul. Kapucyńska 2	A-1117	Gmina Kraków	bezwrotna	300 000	- konserwacja stolarki okiennej (kontynuacja z 2003 r.)

1	2	3	4	5	6	7
92.	Floriańska 25 Muzeum Farmacji	A-561	Gmina Kraków	bezwrotna	70 000	– remont konserwatorski elewacji – konserwacja detalu wnętrza
93.	Kamienica al. Słowackiego 7	A-997	prywatna	zwrotna	100 000	– konserwacja klatki schodowej (polichromia, balustrada, kamie- niarka) – izolacja ściany frontowej – remont wnętrza
94.	Dwór „Rydówka” Kraków-Bronowice ul. Wł. Tetmajera 28 – Muzeum	A-33	prywatna	bezwrotna	40 000	– remont wnętrza
95.	Zespół pałacowo-parkowy Kraków ul. Dybowskiego 2 Iwo Nowina-Konopka	A-676	prywatna	zwrotna	100 000	– dofinansowanie remontu obiektu
Razem:					30 747 634	
Rezerwa NFRZK:					500 000	
Ogółem:					31 247 634	

Kraków, 28.01.2004 r.

mgr inż. Andrzej Jędrzejczakowski

Zastępca Przewodniczącego
Spółecznego Komitetu
Odsłowy Zabytków Krakowa
dr Bogusław Krasnowolski

DYREKTOR
mgr inż. Tadeusz Murzyn

Uchwała Nr 2/2004

Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

z dnia 17 lutego 2004 r.

**w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa
w 2004 r.**

§ 1

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa na podstawie § 12 ust. 1 pkt b), pkt. c) Regulaminu SKOZK, na wniosek Prezydium, zatwierdza plan rzeczowo-finansowy odnowy zabytków Krakowa na 2004 rok realizowany ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na łączną kwotę 31247634 zł, uwzględniającą saldo z roku 2003 w wys. 347 634 zł.

Plan stanowi załącznik niniejszej uchwały.

§ 2

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zaleca Zarządowi Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, aby realizacja planu, o którym mowa w § 1, była zgodna z zasadami finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, przyjętymi przez Prezydium SKOZK Uchwałą Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r. i zatwierdzonymi przez Wojewodę Małopolskiego.

§ 3

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa upoważnia dyrektora Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do korygowania maksymalnie do 5% limitu planowanych środków na danym obiekcie objętym planem odnowy zabytków Krakowa ze środków NFRZK, pod warunkiem zbilansowania przekroczeń z niewykorzystanymi środkami na obiektach. Zbilansowanie zwiększeń nie może przekroczyć planowanych wpływów na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa w roku 2004.

§ 4

Spółeczny Komitet upoważnia przewodniczącego Komitetu do zmian zakresu rzeczowego zadań ujętych w planie rzeczowo-finansowym odnowy zabytków Krakowa w ramach przyznanych środków dla danego obiektu, po zasięgnięciu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji oraz Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

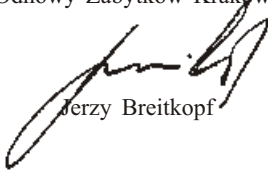
§ 5

Spółeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa zobowiązuje Prezydium SKOZK do przeprowadzania w 2004 r. kwartalnej oceny realizacji planu, o którym mowa w § 1 i upoważnia do dokonania niezbędnych korekt.

§ 6

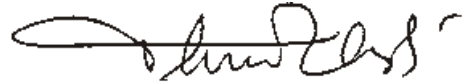
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Uchwała Nr 4/2004

**Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytkow Krakowa
z dnia 17 lutego 2004 r.**

**w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia
plenarnego**

§ 1.

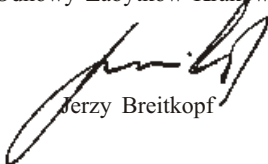
1. Zebranie Plenarne SKOZK zobowiązuje Prezydium Komitetu do rozpatrzenia wszystkich zgłoszonych podczas dzisiejszego posiedzenia propozycji wniosków oraz nadania im właściwego biegu.

2. Jednocześnie Komitet zobowiązuje Prezydium do złożenia najbliższemu Zebraniu Plenarnemu sprawozdania ze sposobu załatwienia zgłoszonych propozycji i wniosków.

§ 2.

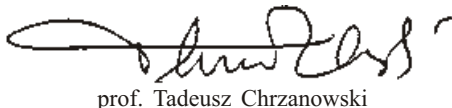
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Spółecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

BIEŻĄCE UCHWAŁY PREZYDIUM SKOZK

Uchwała Nr 8/2003

**Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 18 listopada 2003 r.
w sprawie uzupełnienia składów osobowych
komisji problemowych SKOZK**

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12, ust. 2, pkt. g) Regulaminu SKOZK, uzupełnia składy komisji problemowych SKOZK.

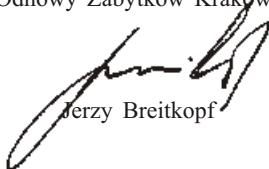
Komisję Programowania i Oceny Realizacji o następujące osoby: Władysława Dudzika, Edwarda Kosakowskiego, Ireneusza Płuskę, Joachima Ruską, Ryszarda Skrzypczaka, Tadeusza Wosia, Genowefę Zań-Ograbek.

Komisję Informacji i Inicjatyw Społecznych o następujące osoby: Annę Gawron, Annę Oberc.

§ 2.

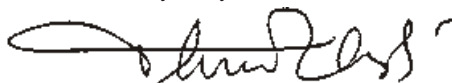
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Uchwała Nr 1/2004

**Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 27 stycznia 2004 r.**

**w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia zebraniu
plenarnemu na posiedzeniu 17 lutego 2004 r.**

§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt. b) i e) Regulaminu SKOZK oraz Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków NFRZK (Uchwała Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001 r.), po wysłuchaniu propozycji ZRZZK oraz opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Finansowej i Komisji Prawno-Organizacyjnej oraz sprawozdania zastępcy przewodniczącego SKOZK i po przeprowadzonej dyskusji

postanawia przyjąć:

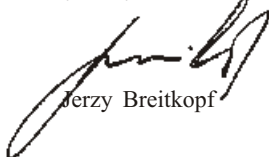
- projekt sprawozdania z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 r. finansowanego ze środków NFRZK,
- projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2004 r. finansowany ze środków NFRZK, który uzyskał akceptację Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z zastrzeżeniem o przesunięciu kwoty 500 tys. zł z poz. 76 projektu planu (płyta Rynku Głównego) do rezerwy,
- projekt sprawozdania z działalności SKOZK za 2003 rok,

i przedłożyć je zebraniu plenarnemu. Projekty ww. dokumentów stanowią załącznik do nin. Uchwały.

§ 2.

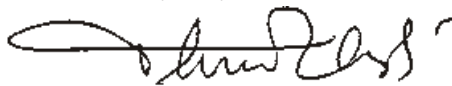
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Uchwała Nr 2/2004

**Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 27 stycznia 2004 r.**

**w sprawie uruchomienia środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji
Zabytków Krakowa oraz rozpoczęcia procedur w obiektach objętych
projektem planu rzeczowo-finansowego z NFRZK na rok 2004**

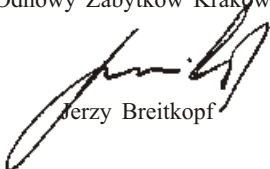
§ 1.

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa zezwala Zarządowi Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa do czasu uchwalenia przez zebranie plenarne Komitetu planu odnowy zabytków Krakowa na rok 2004 na podjęcie działań w zakresie uruchamiania środków na zadania kontynuowane oraz rozpoczynanie procedur w obiektach nowo wprowadzanych do projektu planu.

§ 2.

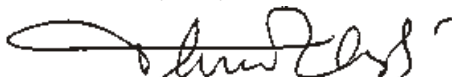
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Uchwała Nr 3/2004

**Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa
z dnia 27 stycznia 2004 r. w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji
z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa ze zwrotnej
na bezzwrotną**

§ 1

Prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, działając na podstawie § 12 ust. 2 pkt. b) Regulaminu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oraz Zasad Finansowania prac w obiektach zabytkowych ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (Uchwała Nr 9/2001 z dnia 4 grudnia 2001), po przeanalizowaniu wniosków osób zainteresowanych, po wysłuchaniu opinii Komisji Programowania i Oceny Realizacji, Komisji Prawno-Organizacyjnej i Komisji Finansowej SKOZK, postanawia:

1. Zmienić charakter dotacji ze zwrotnej na bezzwrotną dla następujących obiektów:

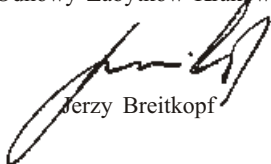
- Sukiennice kwota dotacji 200 tys. zł
- Szpital Zakonu Bonifratrów, ul. Trynitaraska 11 kwota dotacji 150 tys. zł
- Dworek Rydlówka, ul. Tetmajera 28 kwota dotacji 40 tys. zł

2. Nie zmieniać charakteru dotacji ze zwrotnej na bezzwrotną dla obiektu: Mury Obronne w odcinku wnioskowanym przez Fundację XX. Czartoryskich w Krakowie – kwota dotacji 200 tys. zł.

§ 2

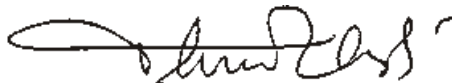
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Generalny
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

Jerzy Breitkopf

Przewodniczący
Społecznego Komitetu
Odnowy Zabytków Krakowa

prof. Tadeusz Chrzanowski

Europejskie poczucie wspólnoty

(Pozyskiwanie z Niemiec pomocy na odnowę zabytków Krakowa)

Odnowa zabytków Krakowa w swoich rozmiarach i stopniu skomplikowania była zadaniem ogromnym, wymagającym zaangażowania nie tylko Polaków z kraju i zagranicy, ale także osób, instytucji i organizacji innych państw. Najistotniejszym było pozyskanie pomocy finansowej, materiałowej i sprzętowej. Zaczynać jednak trzeba było od propagowania idei ochrony i odnowy zabytkowej architektury Krakowa, od ukazania potrzeb, od nieustannego przekonywania do uczestnictwa i pomocy w realizacji programów powstrzymywania degradacji substancji zabytkowej i przywracania jej do użytku, do współczesnych rozwojowych funkcji i potrzeb miasta.

Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa od początku swojego istnienia poprzez Komisję Propagandy kierowaną przez Zbigniewa Reguckiego i Komisję Inicjatyw Społecznych kierowaną przez Apolinarego Kozuba, a potem Jana Krejczę, przy pomocy Biura kierowanego przez Zdzisława Knapika, a potem Tadeusza Prokopiuka, przygotował na użytek krajowy i zagraniczny wiele materiałów informacyjnych zachęcających i wręcz wzywających o pomoc: apele, wystawy, wydawnictwa, filmy itp.

Przy pomocy władz politycznych i administracyjnych Krakowa, redakcji prasy, radia i TV potrzebą przyjscia Krakowowi z pomocą zainteresowane zostały środowiska społeczno-gospodarcze. Ambicją tych środowisk, ich instytucji, organizacji i osób było podjęcie z Komitetem współpracy i zorganizowanie nie tylko doraźnej, ale w miarę stałej pomocy. Ożywiło się zdecydowanie środowisko realizatorów odnowy zabytków Krakowa: historycy sztuki, architekci, konserwatorzy i ludzie innych zawodów mających wpływ na przywracanie piękna, funkcji i użyteczności, ale także na ożywienie rynku pracy i rynku materiałowego. Kraków stał się poligonem dla badań naukowych, prac projektowych i wykonawstwa z zastosowaniem nowoczesnej organizacji pracy, techniki i technologii.

Odnawiana zabytkowa architektura wraz z dziełami sztuki stała się na nowo źródłem natchnienia dla współczesnych artystów, zwłaszcza plastyków, ale też ludzi pióra, przynosząc nowy plon artystyczny i rozwój talentów. Urokowi zabytkowego miasta, pasji uczestnictwa w odnowie skarbów narodowej kultury i ratowania światowego dziedzictwa uległo wielu artystów Krakowa, Polski i innych krajów, w tym licznie z RFN.

W tym przeglądzie wspomnę tylko artystów i animatorów kultury z Niemiec,

którzy, współpracując przez wiele lat z Komitetem, wnieśli znaczny wkład w odnowę krakowskich zabytków.

Niezwykle ciekawą postacią okazał się **Alf Welski**, urodzony 14 marca 1926 r. w Mülheim/Ruhr, na stałe zamieszkały w Bad Oyenhausen. Jest malarzem, grafikiem i rysownikiem, pracował jako nauczyciel wychowania plastycznego w kilku szkołach, w tym jako profesor w Wyższej Szkole Plastycznej w Bielefeld. Interesował się życiem społeczno-politycznym, był radnym miasta Bad Oyenhausen, przewodniczył Związkowi Zawodowemu Artystów Plastyków w okręgu Ostwestfalen-Lippe. Swój bogaty dorobek artystyczny prezentował na kilkudziesięciu wystawach indywidualnych, wielu wystawach zbiorowych. Wiele jego prac znajduje się w zbiorach publicznych. Dostrzegli go krakowscy graficy Andrzej Pietsch, Ryszard Otręba, Witold Skulicz organizatorzy Biennale Grafiki i rzeźbiarz Stefan Papp, którzy mieli kontakty z wieloma artystami, profesorami wyższych szkół zawodowych w Bielefeld i Münster.

Pierwszy raz spotkałem Alfa Welskiego w październiku 1982 r. Przyjechał on do Krakowa w składzie delegacji miasta Bergkamen. Kraków ze swoją zabytkową architekturą i sztuką od pierwszego spotkania zafascynował go.

Przez kilka lat Alf Welski był częstym gościem Komitetu, Akademii Sztuk Pięknych i zaprzyjaźnionych artystów. Nie rozstawał się ze szkicownikiem. Tu w Krakowie i w Bad Oyenhausen powstała seria rysunków i grafik, ukazująca Kraków z jego wspaniałym dziedzictwem i współczesnym życiem Krakowian. W latach 1983 i 1984 i uzupełniony w latach 1987–1989 powstał urzekający portret miasta zrodzony z pasji i emocjonalnego związku artysty z zabytkami i mieszkańcami miasta. Całą kolekcję, liczącą 53 prace, artysta zatytułował „Impresje krakowskie”. Najpierw kolekcję tę pokazał na wystawie w maju 1984 r. w Bielefeld, w ten sposób przybliżając mieszkańcom rodzinnych stron tysiącletni Kraków, ośrodek światowego dziedzictwa, miejsce otwartego stylu życia i serdecznych stosunków między ludźmi. Chodziło mu także o wzbudzenie sympatii dla Krakowa i zapoczątkowanie akcji pomocy na rzecz odnowy krakowskich zabytków. W marcu i kwietniu 1985 r. „Impresje krakowskie” zagościły w Pałacu Sztuki w Krakowie. Organizatorami tej wystawy, oprócz Komitetu, było Muzeum Historyczne Miasta Krakowa kierowane przez Andrzeja Szczygła i Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych z jego ówczesnym prezesem, znakomitym historykiem sztuki, aktywnym członkiem Komitetu – Ignacym Trybowskim. Obu wystawom towarzyszyły bogate barwne katalogi. Duszą kontaktów z Alfem Welskim, jego przewodnikiem po Krakowie był Roman Kotyba z Biura Komitetu, sekretarz Komisji Propagandy.

Kilka prac z kolekcji, za zgodą artysty, Komitet wydał w nakładzie po 100 sztuk do rozprowadzenia, głównie poprzez aukcje, z przeznaczeniem zarobionych środków na konto odnowy.

Alf Welski nieustannie poszukiwał innych źródeł pozyskiwania środków dla Krakowa. Na 60. rocznicę swoich urodzin 14 marca 1986 r. zaprosił 250 przyjaciół i znajomych, informując jednocześnie, by zamiast tradycyjnego kwiatka

goście przygotowani byli do datku na odnowę zabytków Krakowa, której on patronuje, do specjalnej skarbonki przywiezionej na tą uroczystość z Krakowa. Kilka tygodni później z satysfakcją przeliczał z pracownikami Biura Komitetu zawartość skarbonki i wpłacał na konto dewizowe odnowy zabytków.

Najważniejszym czynem Alfa Welskiego dla Krakowa było przekazanie całej kolekcji „Impresje krakowskie” liczącej 53 rysunki. W 1988 r. w Sali Fontany Muzeum Historycznego Miasta Krakowa akt darowizny w imieniu Miasta i SKOZK odebrali Jan Nowak – wiceprezydent m. Krakowa i Apolinary Kozub – przewodniczący Rady Narodowej m. Krakowa i jednocześnie sekretarz Komitetu. Kolekcja została zdeponowana w Muzeum Historycznym m. Krakowa z przeznaczeniem wykorzystania jej do celów informacyjnych, wydawniczych i wystawienniczych z zastrzeżeniem, że uzyskany z tej działalności dochód przekazywany będzie na Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Jest to jeden z bardziej znaczących i szlachetnych gestów artysty spoza Polski.

W 1989 r. Komitet jedną z prac Alfa Welskiego wykorzystał do wydania plakatu pt. „Chrońmy Światowe Dziedzictwo Kultury” w nakładzie 9 tys. egzemplarzy w języku polskim, niemieckim i angielskim.

W 1998 r. Komitet na swoje 20-lecie zaprosił Alfa Welskiego, by w Sali Poselskiej na Wawelu podziękować Mu za wieloletnią współpracę i pomoc. W przeddzień tych uroczystości, 23 listopada, w odnowionej Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej przy ul. Rajskiej 1, kierowanej od lat przez prof. Jacka Wojciechowskiego, jeszcze raz można było oglądać wiele rysunków Alfa Welskiego na wystawie pt. „Artyści dla zabytków Krakowa” zorganizowanej przez Komitet, Bibliotekę Wojewódzką i sekcję rzeźbiarzy Polskiego Związku Artystów Plastyków. Na tej wystawie znalazły się również małe formy rzeźbiarskie będące plonem konkursów z lat 1980–1986 organizowanych przy pomocy Wydziału Rzeźby ASP kierowanego przez prof. Stefana Borzęckiego i jego ówczesnych młodych rzeźbiarzy, dzisiaj znanych artystów i profesorów, Czesława Dźwigaja i Jerzego Nowakowskiego.

Przygoda Alfa Welskiego z krakowskimi zabytkami trwała prawie 20 lat, zapewne miała wpływ na rozwój talentu i osobowości artysty, natomiast w dużym stopniu przyczyniła się do propagowania w Niemczech wzniosłej idei ochrony i odnowy zabytków Krakowa i pozyskiwania pomocy materialnej.

Drugim artystą z Niemiec, dla którego Kraków stał się miejscem kontaktów i twórczości, był (bo od kilku lat już nie żyje) **Günter Drebusz**, urodzony w 1925 r. w Witten profesor rysunku i teorii projektowania w Wyższej Szkole Zawodowej w Münster. Autor wielu rysunków, doskonały pedagog, poeta, organizator kontaktów profesorów i studentów z Münster z ASP w Krakowie. Brał udział w wielu wystawach zbiorowych w miastach Europy, a także Stanach Zjednoczonych. Miał 53 wystawy indywidualne, w tym w Polsce. Był autorem licznych publikacji teoretycznych i krytycznych o sztuce, wydał książkę *Architektura Przemysłu*.

Po wielu pobytach w Krakowie, we współpracy z prof. Romanem Banaszewskim z ASP, Tomaszem Łopuszyńskim z KAW, Stefanem Pappem, Romanem Kotyrbą wyszedł z inicjatywą wydania teki wybranych swoich grafik i wierszy. W 1988 r. zaprezentowano na wystawie w Krajowej Agencji Wydawniczej wartość tej teki wydanej w nakładzie 1000 egz. Wówczas Günter Drebusz oświadczył, że teka jest jego darem na odnowę zabytków Krakowa i przekazuje ją Komitetowi wraz z prawami wydawniczymi z zastrzeżeniem, że dochód ze sprzedaży zasili konto funduszu odnowy.

O tym, jak Günter Drebusz widział rolę i rangę zabytkowego Krakowa w kulturze Europy, jakie miał doń uznanie i jak się czuł zobowiązanym do pomocy w ochronie światowego dziedzictwa, świadczy niżej cytowany fragment jego wypowiedzi zamieszczony we wstępie do teki w tłumaczeniu Stefana Pappa:

... Tu można się nauczyć, jak powinno wyglądać miasto dla ludzi. W jego murach człowiek czuje się dobrze, odpoczywa chłonąc piękno jego fasad. Tu splatają się w harmonijną całość mieszkanie, praca, nauka, poznanie i natchnienie.

Kraków nie jest tworem jednostki, jego powstanie nie jest związane z gestem władzy. Miasto jest dziełem wspólnoty, jest scalonym dziełem sztuki, które powstało z umiejętności, poczucia odpowiedzialności i miłości. I choć jest Kraków niezaprzeczalnie jednym z centrów polskiego życia duchowego, stał się jednocześnie w głębszym sensie własnością całej Europy. Już w średniowieczu przybywali tu z wielu krajów rzemieślnicy, kupcy, artyści, uczeni i duchowni wnosząc wspólnie z mieszkańcami swój wkład w kształtowanie miasta. W Krakowie można, na polskim przykładzie, poznać do czego kiedyś Europa była zdolna. Z tego właśnie doświadczenia wypływa zobowiązanie na dzisiaj. Wobec tego miasta, które – jak wszystkie stare miasta – zagrożone jest zniszczeniem i zanieczyszczeniem, musi się potwierdzić europejskie poczucie wspólnoty. Bowiem odnowa jest ogromnym – także materialnie – zadaniem, w realizacji którego inne kraje Europy nie mogą Polski pozostawić osamotnionej. Wezwanie do udzielenia pomocy adresowane jest nie tylko do instytucji i organizacji, ale także do jednostek, które mogą wnieść swój wkład w odnowę Krakowa. Dla mnie, jako artysty, taką możliwością pomocy stało się przekazanie praw wydawniczych tej teki Społecznemu Komitetowi Odnowy Zabytków Krakowa. Dochód ze sprzedaży nakładu przeznaczony jest w całości na konserwację zabytków miasta, z którym czuję się bardzo silnie związany.

Kraków, jego władze, instytucje i organizacje społeczne w czasie działania Komitetu rozwijały współpracę z wieloma miastami partnerskimi. Komitet dbał o to, by do programów współpracy miast włączyć temat „odnowa zabytków Krakowa”. Wzorowym wręcz przykładem bogactwa i skuteczności form współpracy jest Norymberga. Od początku lat 80. w Norymberdze organizowane były kiermasze świąteczne i wystawy połączone ze sprzedażą dzieł sztuki współczesnej, wyrobów rzemiosła artystycznego i sztuki ludowej z przeznacze-

niem części dochodów na konto dewizowe odnowy Krakowa, np. 20 listopada 1982 r. na kiermaszu sztuki krakowskiej w Norymberdze wystawiono prace głównie grafików pozyskane od 250 artystów, uczestników Biennale Grafiki w Krakowie. Dochód w wysokości 26146 DM zasilił konto dewizowe odnowy zabytków Krakowa.

Władze Norymbergi lat 80. w osobach nadburmistrza dr A. Urschlechtera, kierownika urzędu ds. prasy i informacji, dr Norberta Neudeckera, kierownika wydziału kultury tamtejszego urzędu Otto von Dewitza, sprzyjały w tworzeniu warunków organizacyjnych i ekonomicznych współpracy. Dr N. Neudecker zaangażował do zbiórki środków nawet swoją żonę Monikę. Współpraca ta schodziła w dół do instytucji, organizacji i osób, zwłaszcza artystów. Z odpowiednimi instytucjami i organizacjami w Norymberdze współpracowały krakowskie teatry: Stary Teatr, teatr STU, Cricot 2 Tadeusza Kantora, teatr Groteska, instytucje muzyczne: Akademia Muzyczna w Krakowie, Capella Cracoviensis, chór Akademicki, zespoły jazzowe, kapele ludowe, muzea i galerie: Muzeum Historyczne m. Krakowa, Muzeum Etnograficzne, ASP, TPSP, Biuro Biennale Grafiki, Biuro Wystaw Artystycznych, spółdzielnie „Cepelia” i „Millenium” i wiele innych.

Instytucje, organizacje i artyści indywidualnie: malarze, graficy, rzeźbiarze znaleźli w Norymberdze doskonałe miejsce prezentacji i sprzedaży swoich prac, mianowicie w galerii IN ZABO prowadzonej przez wiele lat przez **Dizzy Nürnbergera** z małżonką. Przez kilka lat do dyspozycji krakowskich plastyków, zwłaszcza grafików, stawał swoją powierzchnię **Heiko Koenicke** – właściciel Towarzystwa Targów i Wystaw „Consumenta” w Norymberdze. Np. od 1 do 9 listopada 1986 r. we Frankenshalle, w jednym z 11 nowoczesnych pawilonów wystawowych Norymbergi zorganizowana została wystawa prac grafików niemieckich i polskich pod nazwą „Consument ART 86”. Niezastąpiona w tych kontaktach była Janina Górka-Czarnecka, ówczesny dyrektor Biura Wystaw Artystycznych w Krakowie, a później kierownik galerii ASP i właścicielka galerii Artemis.

Z terenu Niemiec nie brakło indywidualnych sponsorów odnowy zabytków Krakowa. Np. 19 kwietnia 1980 r. **prof. Peter Ludwig** z Akwizgranu – prezes rady nadzorczej spółki akcyjnej Leonard Monheim przekazał 50 tys. DM na konto dewizowe odnowy Krakowa. Do tego gestu inspirował P. Ludwiga dyrektor ZPC „Wawel” z Krakowa. 21 kwietnia 1980 r. w Pałacu Sztuki TPSP w Krakowie otwarto wystawę 347 grafik Pabla Picassa z prywatnej kolekcji Irene i Petera Ludwigów. Wystawie towarzyszył katalog wydany sumptem I. i P. Ludwigów w nakładzie 10 tys. egz. Oczywiście dochód z jego sprzedaży, zgodnie z wolą ofiarodawców, został przekazany na konto odnowy Krakowa.

Ciekawą, długo trwającą, efektywną w wymiarze ekonomicznym inicjatywą na terenie Niemiec był Bergkameński Komitet Pomocy w Odnowie Krakowskich Zabytków. Twórcą tego obywatelskiego gremium był **Dieter Treck** – poeta, kierownik wydziału kultury w urzędzie 50-tysięcznego miasta Bergkamen.

Przekonał on ówczesnego burmistrza Bergkamen – **Heinricha Kooka** i późniejszego **Heinza Funkego** – do patronowania tej inicjatywie, której poparcia udzielały władze, przedsiębiorcy i artyści. Bergkameński Komitet Pomocy przyjął trzy kierunki działania:

- zdobywania dla Krakowa środków finansowych i materiałów,
- udostępnianie konserwatorom w Krakowie nowoczesnych technik i technologii,
- propagowanie wśród obywateli RFN zrozumienia konieczności zachowania skarbów kultury europejskiej i udzielania im pomocy.

Pracownicy Biura Komitetu, a szczególnie Roman Kotyrba i Zbigniew Szczur wyposażali D. Trecka w niezbędne materiały informacyjne o Krakowie, np. wystawę fotograficzną „Kraków – światowe dziedzictwo kultury”, która była eksponowana także w innych miastach. Wspólnie z D. Treckiem Biuro, przy pomocy wielu instytucji, realizowało wymianę dziennikarzy, organizowało w Bergkamen wiele imprez kulturalnych, wycieczek członków Bergkameńskiego Komitetu Pomocy, sympozjum z udziałem krakowskich i niemieckich specjalistów na temat „Współczesne materiały i technologie dla rewaloryzacji zabytków Krakowa”. W 1985 r. wydano wspólnie barwny folder Kraków-Bergkamen w nakładzie 5 tys. egz.

Pozyskane dla Krakowa środki Bergkameński Komitet przekazał na konto dewizowe odnowy, natomiast pozyskane materiały najczęściej dostarczały do Krakowa kolejne delegacje, np. 12 października 1982 r. **Frank Wilke** w towarzystwie D. Trecka i innych osób przywiózł 134 kg farb i pigmentów niezbędnych do konserwacji malowideł. Do 1985 r. pomoc z Komitetu z Bergkamen wyceniona została na 70 tys. DM.

W 1986 r. Bergkameński Komitet poprosił o wytypowanie jednego obiektu zabytkowego, na którym chce skoncentrować następne dary. Komitet wytypował reprezentacyjną kamienicę przy ul. Kanoniczej 1, przeznaczoną na siedzibę Wydziału Architektury PK. Kilkuletnia pomoc Bergkamen w odnowie tej kamienicy wyniosła 60 tys. DM. Różnorodność form kontaktów oraz ich trwanie i efektywność pomocy stawia Bergkamen na czele miast z zagranicy wspomagających proces rewaloryzacji Krakowa.

W Niemczech, także i w innych miastach powoływano struktury organizacyjne pomagające w odnowie zabytków. Tak było, choć krócej i w skromniejszym zakresie w Bielefeld, gdzie prof. **Piotr Sałustowicz** z żoną powołali do życia Towarzystwo Niemiecko-Polskie, tak też było w Koeln, w którym **dr Andreas Remin** założył Towarzystwo Przyjaciół Krakowa.

Wzrost zapotrzebowania na dewizy pod koniec lat 80. wywołał jeszcze jedną inicjatywę. We Wrocławiu rezydował **Marian Waśkiewicz** – przedstawiciel firmy Woellener-Werke z Ludwigschafen zajmujący się w Polsce dystrybucją produktów w części przydatnych do prac konserwatorskich. Mógł dostarczyć każdą ilość materiałów i urządzeń tylko za dewizy. Przedstawiciele tej firmy wiedzieli, że zakłady chemiczne w Alwernii, kierowane wówczas przez dyr. Kazimierza

Boronia produkują kwas fosforowy używany do konserwacji żywności. Zaproponowali transakcję handlową polegającą na dostarczeniu Krakowowi niezbędnych materiałów i urządzeń za równowartość dostarczanego do Ludwigschafen kwasu fosforowego, z zapłatą przez Komitet w złotówkach Zakładom Chemicznym w Alwerni.

Po uzyskaniu wymaganych zezwoleń i podpisaniu umów ta forma współpracy funkcjonowała w 1988 i 1989 r., a więc w końcowym okresie systemu nakazowo-rozdzielczego. Ważną rolę w tym przedsięwzięciu odegrał Wojciech Hydzik, ówczesny dyrektor Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa.

Inspiracja do kontaktów zagranicznych wychodziła z Komitetu od jego najbardziej aktywnych członków. Poważne zadania przypadały dla Biura Komitetu kierowanego przez Zdzisława Knapika, a od 1985 r. Tadeusza Prokopiuka. Bezpośrednio za realizację tej współpracy odpowiedzialni byli Roman Kotyrba i Zbigniew Szczur. Inni pracownicy Biura też wspomagali te zadania: Antoni Rusek, Marek Siwiec, Krystyna Łaciak, Teresa Gawłowska, Jolanta Dżugan-Bart, Anna Klasa-Kwiatkowska. Przedsięwzięciom tym towarzyszył sprzyjający klimat we władzach Krakowa. Niezwykłą aktywność wykazywały wydziały Urzędu Miasta Krakowa: Wydział Kultury, Wydział Ochrony Zabytków oraz nadzorujący je wiceprezydenci – Jan Nowak, Barbara Guzik i Marek Paszucha. Chęć i gotowość uczestnictwa w tym dziele koordynowanym przez Komitet, wyrażało wiele instytucji, organizacji i osób z dziedziny kultury, nauki, oświaty, turystyki, a także gospodarki.

Artystów i organizatorów różnych dziedzin życia z Krakowa interesował w Niemczech wolny świat. Poznawali tam mechanizmy wolnorynkowe, nie spodziewając się, a może licząc na to, że przyjdzie im niebawem dostosować się w kraju do tych reguł.

Niemieckie miasta w latach 80. to był chłonny rynek zbytu dla produkcji artystycznej i różnych dziedzin sztuki, zwłaszcza plastyków i muzyków, trzeba przyznać, że umiejętnie ze strony Krakowa wykorzystywany. Oczywiście, że korzystali na tych kontaktach zarówno prestiżowo jak i ekonomicznie sami artyści, czy też organizatorzy prezentacji innych dziedzin życia, ale zawsze część zysku przekazywali na odnowę zabytków Krakowa.

Komitet otrzymywał pomoc z innych państw, ale w RFN, zwłaszcza w środowisku gospodarki i kultury Komitet znalazł najpełniejszy odzew do partnerskiej współpracy, w najbardziej zróżnicowanych formach i treściach oraz najpełniejszym efekcie ekonomicznym.

Tekst ten ma charakter przyczynkarski. Staralem się w nim także pokazać wiele osób, dla ich upamiętnienia i dania satysfakcji, bowiem to konkretne postaci realizują wielkie idee. Z Krakowian wybrałem tylko tych, którzy w mojej ocenie współpracę z Niemcami realizowali długo i ze znaczącym skutkiem.

Kraków, 20 lutego 2004 r.

Wspomnienie o Teresie Stanisławskiej-Adamczewskiej (1924–2003)

16 grudnia 2003 r. zmarła red. Teresa Stanisławska.

Pochodziła z Wielkopolski, lecz dość wcześnie związała się z Krakowem. Tu też stała się osobą znaną i powszechnie cenioną, przede wszystkim jako długoletni szef popołudniówki „Echo Krakowa”. Wiele dobrego zrobiła dla miasta i jego mieszkańców.

Pierwsze kroki w zawodzie dziennikarskim stawiała w Poznaniu. Po przeniesieniu się do Krakowa została zastępcą redaktora naczelnego „Gazety Krakowskiej”, by po kilku latach objąć kierownictwo „Echa Krakowa”. Pod jej rządami pismo zdobyło serca krakowian, potrafiła bowiem nadać mu lekką, przyjazną czytelnikowi formę nie rezygnując z wartościowych treści. Na łamach popołudniówki swe teksty drukowali ludzie o nazwiskach nie wymagających rekomendacji: Sławomir Mrozek, Ludwik Flaszen czy Piotr Skrzynecki. Jednocześnie Stanisławska stwarzała warunki sprzyjające rozwojowi młodych talentów. Miała nosa do ich wyławiania. Pod jej czujnym okiem arkana zawodu poznawali znani później nie tylko z łamów prasy krakowskiej: Andrzej Urbańczyk, Elżbieta Grzegorzczak, Tadeusz Nyczek, Zbigniew Święch, Jerzy Piekarczyk, Ewa Smęder, a także fotoreporterka Jadwiga Rubiś.

Wbrew stereotypowi, który rządzi większością popołudniówek, Teresa Stanisławska potrafiła nadać „Echu Krakowa” charakter pisma żywo zainteresowanego kulturą i historią Krakowa oraz problemami jego mieszkańców. „Echo” regularnie drukowało recenzje z wystaw artystycznych i spektakli teatralnych, szeroko otworzyło swe łamy dla Piwnicy pod Baranami. Dużo uwagi poświęcało też przeszłości miasta. Drukowało publikacje zarówno na temat najbardziej znanych zabytków, jak i wartościowych obiektów, o których milczały bedekery. Pismu zawsze bliska była idea rewaloryzacji Krakowa. Stanisławska organizowała też liczne akcje społeczne – by wspomnieć choćby fundowanie książeczek mieszkaniowych dla sierot z domów dziecka, budowę Domu Spokojnej Staro-

ści, organizowanie konkursów na najładniejszy budynek Krakowa i najlepszą książkę o mieście.

„Echem Krakowa” kierowała od 1955 r. do zawieszenia pisma w stanie wojennym w grudniu 1981 r. Spędzić ćwierć wieku za biurkiem redaktora naczelnego gazety codziennej – zachowując przy tym sympatię czytelników i szacunek zespołu redakcyjnego – to była w tamtym czasie wielka sztuka. Stanisławska odeszła na przedwczesną emeryturę zmuszona do tego przez zdarzenia, na które nie miała wpływu. Jednak nadal pozostała osobą bardzo aktywną. Teraz mogła więcej sama pisać. Razem z mężem – zmarłym w 1997 r. cenionym dziennikarzem i pisarzem Janem Adamczewskim – wykonała prawdziwie mrówczą pracę, zbierając informacje o wszystkich patronach krakowskich ulic. W efekcie w 2000 r. ukazała się ich wspólna książka *Kraków, ulica imienia...* z radością powitana przez miłośników miasta.

Poza redagowaniem i pisaniem Teresa Stanisławska udzielała się także w licznych organizacjach społecznych. Znano ją m.in. w Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Towarzystwie Przyjaciół Muzeum Narodowego, Stowarzyszeniu Twórców i Działaczy Kultury „Kuźnica”, Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii „Cor Aegrum”. Dobrze znaliśmy ją też w Społecznym Komitecie Odnowy Zabytków Krakowa, gdzie do ostatnich lat życia, mimo pogłębiających się problemów ze zdrowiem, uczestniczyła w pracach Komisji Informacji i w kolegium redakcyjnym Biuletynu SKOZK. Jej mądrych rad wspartych na wieloletnim doświadczeniu będzie nam teraz bardzo brakowało.

Kronika wydarzeń

Spółecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

od października 2003 r. do marca 2004 r.

09.10. 2003 odbyło się posiedzenie Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK. Komisja przyjęła do akceptującej wiadomości zreferowaną przez dyr. ZRZZK, Tadeusza Murzyna *Informację o realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2003 r.* Zaawansowanie rzeczowe planu po dziewięciu miesiącach wynosi 75%, a zaawansowanie finansowe 67%.

Następnie Komisja po dyskusji postanowiła utrzymać swoją wcześniejszą decyzję dot. dofinansowania zwrotnego dla Pałacu Wodzickich, ul. św. Jana 11.

* * *

10.10. odbyło się posiedzenie Komisji Finansowej SKOZK. Komisja zaaprobowwała *Informację o realizacji planu finansowo-rzeczowego odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2003 r.* wraz z propozycją korekty, którą przedstawił dyr. ZRZZK, Tadeusz Murzyn. Komisja zaakceptowała także propozycję skreślenia z planu 2 obiektów.

Wobec kolejnego odwołania właścicieli d. Pałacu Wodzickich, ul. św. Jana 11, Komisja postanowiła nie zmieniać swojej wcześniejszej decyzji o zwrotnym charakterze dofinansowania.

* * *

13.10. w kościele Mariackim odbyła się, w związku z zakończeniem wymiany dachu przez firmę Jacentego Bielawskiego, uroczystość włożenia dokumentów do odnowionej przez firmę Romana Bobickiego złożonej gałki, przed jej umieszczeniem na szczycie prezbiterium. Obecni byli m.in. przew. SKOZK, prof. Tadeusz Chrzanowski, dyr. Biura SKOZK, Tadeusz Prokopiuk, ks. Bronisław Fidelus i Roman Bobicki.

* * *

14.10. podczas inauguracji 58. roku akademickiego w auli Akademii Pedagogicznej odbyła się uroczystość przyznania doktoratu honoris causa tej uczelni prof. Tadeuszowi Chrzanowskiemu, przew. SKOZK. Wśród życzeń i gratulacji był list Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego przekazany przez min. Edwarda Szymańskiego.

* * *

14.10. w sali obrad Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyło się posiedzenie Prezydium SKOZK. Podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP – min. Edward Szymański wręczył nominacje powołanym zarządzeniem Prezydenta RP z dnia 18 sierpnia 2003 r.: zastępcom przewodniczącego SKOZK – Jerzemu Adamikowi i Jackowi Majchrowskiemu (Andrzej Kurz nieobecny) oraz członkom SKOZK – Romanowi Bobickiemu, Władysławowi Dudzikowi, Joannie Daranowskiej-Łukaszewskiej, Annie Gawron, Edwardowi Kosakowskiemu, Annie Oberc, Ireneuszowi Płusce, Joachimowi Ruszkowi, Marii Rybarskiej, Ryszardowi Skrzypczakowi, Tadeuszowi Wosiowi, Genowefie Zań-Ograbek (o. Marek Augustyn nieobecny).

Następnie prof. Jan Ostrowski odczytał list SKOZK do Jana Pawła II w 25. rocznicę pontyfikatu, którego treść członkowie jednogłośnie przyjęli.

W roboczej części obrad dr Bogusław Krasnowolski, z-ca przewodniczącego SKOZK przedstawił efekty prac zespołu, któremu przewodniczy, ds. opracowania „Programu prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010” wraz z tabelarycznym załącznikiem „Program potrzeb remontowo-konserwatorskich w zespołach zabytkowych Krakowa na lata 2004–2010 z dofinansowaniem za środków NFRZK”. Ten ostatni materiał wzbudził żywą dyskusję zarówno co do wyboru obiektów, jak i użytej terminologii. Dr Bogusław Krasnowolski wyjaśnił, iż materiał jest jedynie rejestrem potrzeb zgłoszonych przez właścicieli i użytkowników do r. 2010, natomiast udział środków NFRZK dla poszczególnych obiektów na kolejne lata będzie rokrocznie określany w miarę posiadanych środków. Zobowiązał się też do poprawy przedłożonego materiału w toku dalszych prac zespołu.

W dalszej części posiedzenia dyr. ZRZZK – Tadeusz Murzyn przedstawił informację o realizacji planu odnowy zabytków Krakowa za trzy kwartały 2003 r. z uwzględnieniem korekty planu ze środków NFRZK.

Komisje Programowania i Oceny Realizacji oraz Finansowa pozytywnie zaopiniowały stopień zaawansowania realizacji planu, wynoszący 66,6%. Prezydium przyjęło uchwałę nr 6/2003 w sprawie oceny realizacji planu finansowo-rzeczowego za trzy kwartały 2003 r. i niezbędnych korekt planu.

Prezydium omawiało również wnioski właścicieli Pałacu Wodzickich (ul. św. Jana 11) o umorzenie dofinansowania zwrotnego z NFRZK. W efekcie dys-

kusji i po wysłuchaniu opinii m.in. Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Jana Janczykowskiego i przewodniczącego Komisji Prawnej SKOZK – dr. Piotra Dobosza, Prezydium przyjęło uchwałę nr 7/2003, na mocy której, w związku z licznymi spornymi okolicznościami, nie umarza dofinansowania zwrotnego.

Miłym akcentem na zakończenie obrad było wręczenie członkom Prezydium SKOZK przez ks. infułata Bronisława Fidelusa, archidiecezjalnego kapłana Bazyliki Mariackiej, pamiątkowych ryngrafów wykonanych z blachy, zdjętej przy obecnym remoncie dachu świątyni, w podziękowanie za wkład w jej odnowienie.

* *
* *

15.10. w sali konferencyjnej „Pod Kruki” Międzynarodowego Centrum Kultury w obecności Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego odbyło się uroczyste otwarcie wystawy rzeźb i rysunków Igora Mitoraja. W spotkaniu uczestniczyła liczna grupa członków SKOZK.

* *
* *

W dniach 06.10.–17.10.03 odbyła się kontrola w Biurze SKOZK oraz w ZRZZK, przeprowadzona przez Małgorzatę Makowską, audytora wewnętrznego i Bożenę Druś, z-cę dyr. Biura Finansowego Kancelarii Prezydenta RP. Tematem kontroli było wykorzystanie środków przekazanych przez Kancelarię RP w ramach dotacji na NFRZK w okresie styczeń-wrzesień 2003 r. oraz wykonanie wydatków budżetowych Biura SKOZK za ww. okres. Jak wynika z protokołów pokontrolnych wyniki kontroli są korzystne dla jednostek kontrolowanych.

* *
* *

17.10. przewodniczący SKOZK wystosował do posłów i senatorów z Małopolski list w sprawie poparcia na forum Sejmu dofinansowania z budżetu państwa na NFRZK.

* *
* *

22.10. rozpoczął pracę zespół ds. przygotowania projektu planu odnowy zabytków Krakowa z NFRZK pod kier. dr. Bogusława Krasnowolskiego w składzie: Jan Janczykowski, Genowefa Zań-Ograbek, ks. Józef Nowobilski, dr Andrzej Fischinger, dyr. ZRZZK Tadeusz Murzyn, dyr. Biura SKOZK Tadeusz Prokopiuk. Zespół obradował także 31.10.03. i 06.11.03.

* * *

26.10. odbyła się wizyta prof. Tadeusza Chrzanowskiego, przewodniczącego SKOZK i dyr. Tadeusza Prokopiuka u kardynała Franciszka Macharskiego. Przewodniczący Komitetu poinformował ks. kardynała o bieżących pracach Komitetu, w szczególności o staraniach o środki na NFRZK w r. 2004 i prosił o wsparcie tych starań. Jednocześnie przewodniczący zaprosił ks. kardynała do udziału w uroczystych obradach Komitetu w dniu 09.12.03 r. na Wawelu.

* * *

W październiku odbyły się następujące komisje konserwatorskie, oceny i odbioru prac:

- Katedra Wawelska (kaplica Zygmuntowska) – komisja konserwatorska dot. złożonego pokrycia kopuły kaplicy
- Stara Bożnica, ul. Szeroka 24 – odbiór prac konserwatorskich elewacji wschodniej z konserwacją dawnego muru obronnego Kazimierza
- Zespół Klasztorny ss. Dominikanek w Krakowie, ul. Mikołajska 21 – odbiór prac dot. remontu dachu
- Dworek Rydlówka – odbiór prac dot. konserwacji i rekonstrukcji stolarki okiennej
- kościół p.w. św. Norberta, ul. Wiślna 11 (cerkiew grecko-katolicka) – przegląd prac przy rekonstrukcji ikonostasu
- bud. Teatru im. J. Słowackiego, Pl. św. Ducha 4 – wprowadzenie wykonawcy na roboty dot. remontu dachu
- bud. Filharmonii Krakowskiej, ul. Zwierzyniecka 1 – wprowadzenie wykonawcy na roboty dot. remontu konserwatorskiego zabytkowej stolarki okiennej
- Bazylika Mariacka – komisja konserwatorska dot. wymiany pokrycia dachu nad nawą główną
- Archikatedra na Wawelu (Wieża Srebrnych Dzwonów) – końcowy odbiór prac remontowo-konserwatorskich
- Bazylika Mariacka – uroczyste zamknięcie kuli nad prezbiterium (prof. T. Chrzanowski, ks. Fidelus)
- Mury Obronne Krakowa (Brama Floriańska) – odbiór prac remontowo-konserwatorskich
- Zespół Klasztorny ss. Albertynek Posługujących Ubogim, ul. Woronicza 10 – odbiór prac dot. rekonstrukcji stolarki okiennej i drzwiowej
- Sukiennice – wprowadzenie wykonawcy na wyk. wzmocnienia attyki (ryzalit środk. elewacji wsch.), zabezpieczenie i remont konstrukcji dachu drewn., wzmocnienie attyki centr. w elewacji wsch., wyk. instalacji odgromowej
- kościół św. Andrzeja – komisja konserw. dot. prac w romańskiej absydoli
- bud. Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 1 – odbiór prac dot. wymiany podłogi

- klasztor oo. Bernardynów, ul. Bernardyńska 2 – odbiór prac remontowo-konserwatorskich (2. etap) elewacji północnego, barokowego skrzydła
- bud. Narodowego Starego Teatru im. H. Modrzejewskiej, ul. Jagiellońska 1 – odbiór prac konserwatorskich drewnianego wystroju
- kościół oo. Franciszkanów-Reformatów, ul. Reformacka 4 – odbiór prac dot. przełożenia instalacji wodnej w krypcie oo. Reformatów
- bud. V Liceum Ogólnokształcącego, ul. Studencka 12 – odbiór prac remontowych (2. etap – elewacja wsch.)
- bud. Polskiej Akademii Umiejętności (Dziedziniec B), ul. Sławkowska 17 – komisja konserw. dot. realizacji prac remontowo-konserwatorskich (2. etap)
- bud. Collegium Wróblewskiego UJ, ul. Olszewskiego 2 – wprowadzenie wykonawcy na roboty izolacyjne piwnic
- Zespół Pałacowy Willa Decjusza, ul. 28 Lipca – odbiór prac zabezpieczających dot. tarasu północnego
- bud. Narodowego Starego Teatru, ul. Jagiellońska 1 – komisja konserwatorska po zakończeniu prac dot. drewnianego wystroju klatki schodowej
- kościół Bożego Ciała – komisja konserwatorska dot. stalli z prezbiterium
- bud. biurowy, ul. Bracka 13 – odbiór robót dot. przebudowy kotłowni gazowej
- Sukiennice – wprowadzenie wykonawcy na prace zabezpieczające attyki
- bud. Szpitala Uniwersyteckiego (Klinika Chirurgii), ul. Kopernika 40 – odbiór prac dot. wymiany okien w auli
- Theatrum Anatomicum, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Kopernika 12 – odbiór prac dot. izolacji fundamentów
- bud. Konwentu Bonifratrów, ul. Trynitaraska 11 – odbiór robót budowlanych II etapu wymiany pokrycia dachu budynku szpitala
- kościół św. Andrzeja – komisja konserwatorska dot. prac w romańskiej absydzie
- Katedra na Wawelu – komisja konserw. dot. przeglądu i zaawansowania prac w kaplicy Zygmuntońskiej oraz prac konserwatorskich przy elewacjach tzw. Wikarówki.

* * *

05.11. – przewodniczący SKOZK, prof. Tadeusz Chrzanowski wystosował do posłów Małopolski – członków Komisji Finansowej Sejmu prośbę o poparcie starań Komitetu o przyznanie dofinansowania na NFRZK w proponowanej wysokości w ramach środków Kancelarii Prezydenta RP. Przewodniczący przekazał posłom także program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004 – 2010.

* * *

06.11. przewodniczący SKOZK, prof. Tadeusz Chrzanowski w towarzystwie dyr. Tadeusza Prokopiuka i dyr. Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa, Tadeusza Murzyna złożyli wizytę w kaplicy bł. Szymona klasztoru oo. Bernardynów. Zebrani zapoznali się z wystawą „550 lat obecności bernardynów w Polsce 1453–2003 – Skarby krakowskich bernardynów” i efektami prac konserwatorskich, współfinansowanych przez NFRZK.

* * *

12.11. po 4-krotnych spotkaniach zakończył pracę zespół na czele z Bogusławem Krasnowolskim, powołany przez Prezydium dla opracowania rejestru potrzeb konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010.

* * *

14.11. w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyło się uroczyste otwarcie po remoncie i konserwacji (także ze środków NFRZK) średnio-wiecznych piwnic (Cellarium Collegii Maioris) połączone z wystawą pastiszy fotomalarskich Konrada K. Pollescha. W uroczystości uczestniczył i adres okolicznościowy oraz Medal 600-lecia Odnowienia Akademii Krakowskiej dla SKOZK w imieniu przewodniczącego SKOZK, prof. Tadeusza Chrzanowskiego odebrał dr Bogusław Krasnowolski.

* * *

18.11. w sali nr 30 Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, odrestaurowanej ze środków NFRZK, odbyły się obrady Prezydium SKOZK. Min. Edward Szymański – podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP wręczył nominacje osobom nieobecny na poprzednim posiedzeniu Prezydium, tj.: na zastępcę przewodniczącego – doc. Andrzejowi Kurzowi oraz na członka SKOZK – o. Markowi Augustynowi.

W części roboczej zastępca przewodniczącego SKOZK, dr Bogusław Krasnowolski zreferował nową wersję rejestru potrzeb konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 uwzględniającą częściowo uwagi zgłoszone podczas poprzedniego posiedzenia Prezydium (zał. do *Projektu programu prac konserwatorskich w Krakowie*). Materiał omawiany przez dr. Bogusława Krasnowolskiego, będący efektem prac zespołu i tym razem wzbudził wiele uwag członków Prezydium. Jednak, po dyskusji (dalsze doprecyzowanie terminologii, zmiana tytułu na „Pilne potrzeby remontowo-konserwatorskie w zespołach zabytkowych Krakowa na lata 2004–2010”) oraz po uwzględnieniu głosu min. Edwarda Szymańskiego, który uznał gremium SKOZK za w pełni upoważnione do opra-

cowania całościowego programu konserwatorskiego dla Krakowa (tym bardziej iż wojewódzki i miejski konserwatorzy zabytków są jego współautorami) – Prezydium przyjęło dokument.

Założenia referatu na grudniowe obrady Komitetu nt. działalności SKOZK i efektów odnowy zabytków Krakowa w 25-lecie przedstawił przewodniczący Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych, a jednocześnie zastępca przewodniczącego SKOZK – Andrzej Kurz.

Prezydium przyjęło uchwałę w sprawie uzupełnienia składu komisji problemowych SKOZK o nowych członków Komitetu (nr 8/2003) oraz przyjęło proponowany porządek uroczystych obrad SKOZK w dniu 09.12.2003 r. na Wawelu.

Przewodniczący obradom, prof. Jerzy Zdrada odczytał członkom Prezydium SKOZK odpowiedź z podziękowaniem i błogosławieństwem, jaką na list przewodniczącego SKOZK z okazji 25. rocznicy Pontyfikatu wystosował Sekretariat Stanu Watykanu.

* * *

24.11. odbyło się spotkanie z przewodnikami PTTK w katedrze wawelskiej. Członek SKOZK, prof. Władysław Zalewski przedstawił historię, problemy i efekty działań konserwatorskich w kaplicy Świętokrzyskiej, natomiast na temat odnawianej kaplicy Zygmuntońskiej informacji udzielili p. Agata Mamoń i dr Bogusław Krasnowolski.

* * *

W **listopadzie** odbyły się następujące komisje konserwatorskie, oceny i odbioru prac:

- Collegium Maius UJ – odbiór końcowy dot. adaptacji pomieszczeń piwnicznych na sale ekspozycji i zaplecza muzealnego
- bud. Pałacu Pusłowskich UJ, ul. Westerplatte 10 – odbiór 1. etapu prac remontowych części tylnej bud. front. i klatki schod.
- kościół oo. Paulinów „Na Skałce” – odbiór prac remontowo-konserw. przy schodach wejściowych i prac remont. przy Krypcie Zasłużonych
- zespół pałacowo-parkowy w Kościelnikach, ul. Dybowskiego 2 – wprowadzenie wykonawcy na roboty budowl. dot. wzmocnienia i zabezpieczenia pałacu
- bud. Komisariatu Policji „Stare Miasto”, ul. Szeroka 35 – odbiór prac przy elewacji
- zespół klasztorny ss. Karmelitanek Bosych, ul. Łobzowska 40 – odbiór prac dot. likwidacji zalewania obiektów zabytkowych zespołu
- Dom Akademicki ASP, ul. Lea 27 – odbiór prac dot. wymiany okien

- bud. Zgromadzenia ss. Albertynek, ul. Krakowska 47 – odbiór prac remont. w piwnicach oraz robót dot. wykonania izolacji pionowej
- klasztor ss. Klarysek, ul. Grodzka 54 – odbiór prac dot. remontu elewacji zabudowań klasztornych
- klasztor oo. Karmelitów „Na Piasku” – komisja konserwatorska dot. omówienia wniosków i wytycznych do prac konserw. z badań przeprowadzonych w kaplicy Matki Bożej Piaskowej w bazylice
- Towarzystwo Lekarskie, ul. Radziwiłłowska 4 – komisja konserwatorska dot. oceny stanu zachowania bud. i zabytkowego wyposażenia zaprojektowanego przez St. Wyspiańskiego
- kościół św. Andrzeja – odbiór końcowy prac w romańskiej absydoli
- PAU (zespół budynków zabytkowych), ul. Sławkowska 17, ul. Jana 22, ul. św. Marka 12/14
- cmentarz Remuh – odbiór prac konstrukcyjnych
- kościół oo. Bernardynów – odbiór końcowy prac konserwatorskich w Kaplicy błogosławionego Szymona
- Małopolski Urząd Wojewódzki, ul. Basztowa 22 – wprowadzenie wykonawcy na remont lewej strony III piętra
- Opactwo Benedyktynów w Tyńcu (mur zewnętrzny od strony Wisły) – odbiór końcowy prac zabezpieczających i konserwatorskich.

*
* * *

09.12. w Sali Senatorskiej na Wawelu odbyło się uroczyste plenarne posiedzenie Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa w 25-lecie wielkiej odnowy zabytków Krakowa. Przewodniczący SKOZK, prof. Tadeusz Chrzanoski powitał zebranych gości, w tym Prezydenta RP – Aleksandra Kwaśniewskiego, ks. kardynała Franciszka Macharskiego, Metropolitę Krakowskiego, min. kultury – Waldemara Dąbrowskiego, obecnych posłów i senatorów, wojewodę małopolskiego – Jerzego Adamika, marszałka województwa małopolskiego – Janusza Sepioła, prezydenta m. Krakowa – prof. Jacka Majchrowskiego.

W zagajeniu gospodarz spotkania, dyr. Zamku Królewskiego na Wawelu, prof. Jan Ostrowski m.in. podkreślił uroczysty charakter spotkania odbywającego się w 25. rocznicę powołania Komitetu (pierwsze posiedzenie SKOZK odbyło się w tym samym miejscu 18.12.78), określił dwa główne cele obrad (tj. spojrzenie wstecz na działalność i efekty SKOZK oraz prezentację wynikającą z potrzeb programu prac konserwatorskich na lata 2004–2010) oraz poprosił Prezydenta RP o udekorowanie osób odznaczeniami nadanymi *Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 października 2003 r.* za zasługi w działalności na rzecz rewaloryzacji zabytków Krakowa.

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczeni zostali: dr Andrzej Fischinger, Janusz Gawor, Tadeusz Prokopiuk,

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski:

prof. Maria Brykowska, Stefan Jurczak, Barbara Kleszczyńska, dr Bogusław Krasnowolski, Stanisław Załubski, Jerzy Zdrada,

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski:

Henryk Dowgier, Teresa Gawłowska, Krystyna Łaciak, Zbigniew Nieduszyński, Waław Passowicz, Ireneusz Płuska,

Złotym Krzyżem Zasługi:

Edward Hardt, Genowefa Zań-Ograbek.

W imieniu odznaczonych podziękował dr Andrzej Fischinger.

Program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010 przygotowany przez Komitet wspólnie z prezydentem m. Krakowa, jego służbą konserwatorską, małopolskim konserwatorem zabytków Krakowa i właścicielami obiektów zabytkowych zreferował prof. Jacek Majchrowski, prezydent m. Krakowa. Koszty tych prac szacuje się na ponad 440 mln zł.

Referat o działalności SKOZK i efektach odnowy zabytków Krakowa w 25-leciu wygłosił doc. Andrzej Kurz, z-ca przewodniczącego SKOZK.

Następnie ks. kardynał Franciszek Macharski – Metropolita Krakowski wyraził wdzięczność wszystkim, którzy troszczyli się o Kraków – przychylnym władzom i odpowiedzialnej pracy społecznej członków SKOZK – a formę tej działalności uznał za sprawdzoną i przykładową oraz za niekończący się obowiązek Krakowa i Polski.

Uczestnicy obrad z zainteresowaniem wysłuchali wystąpienia Aleksandra Kwaśniewskiego, Prezydenta RP. Wyraził on uznanie i podziękowanie SKOZK i tym wszystkim, którzy przyczynili się do ratowania i utrzymania w godnym stanie bezcennych krakowskich pamiątek, a także wolę kontynuacji procesu odnowy i dalszej opieki Prezydenta RP nad odnową zabytków Krakowa i działalnością Komitetu.

Plenum SKOZK przyjęło jednogłośnie uchwałę Nr 6/2003 w sprawie XXV-lecia działalności Komitetu i programu prac konserwatorskich w Krakowie w latach 2004–2010.

Uczestnikom obrad udostępnione zostały okolicznościowe wydawnictwa Komitetu: album *Odnowa Zabytków Krakowa – geneza, cele, osiągnięcia, zamierzenia*, wydawnictwo MCK *Dziedzictwo: Kraków – Polska – Europa*, „Biuletyn” nr 51/2003 (*25 lat SKOZK*), *Dokumenty SKOZK*, zawierające *Program prac konserwatorskich w Krakowie na lata 2004–2010* i *Pilne potrzeby remontowo-konserwatorskie w zespołach zabytkowych Krakowa na lata 2004–2010*, kalendarz ścienny.

* * *

15.12. w odnowionych ze środków NFRZK krużgankach klasztoru oo. Augustianów odbyło się kolejne spotkanie przewodników miejskich z konserwatorami. Zwiedzających powitał i pierwszych informacji udzielił przeor klasztoru

Augustianów o. Wiesław Dawidowski. z-ca przew. SKOZK – dr Bogusław Krasnowolski, insp. ZRZZK – Jadwiga Szydłowska oraz panie konserwatorce Renata Leszczyńska i Krystyna Bartel-Bochnak przybliżyli zebranim problemy konserwatorskie w odrestaurowanych krużgankach, kościele św. Katarzyny i odnawianej kaplicy św. Doroty.

* * *

23.12. na cmentarzu Rakowickim w Krakowie odbył się pogrzeb p. Teresy Stanisławskiej-Adamczewskiej, wieloletniej redaktor naczelnej Echa Krakowa, członka Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych SKOZK oraz zespołu redakcyjnego „Biuletynu”. Zmarłą żegnała liczna grupa członków Komitetu.

* * *

W listopadzie i grudniu br. członkowie kierownictwa SKOZK usilnie zabiegali u parlamentarzystów RP o przyznanie z budżetu państwa dofinansowania na NFRZK w 2004 r. otrzymywanego za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP w proponowanej wysokości tj. 30,5 mln zł. Działania te wsparte autorytetem Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego i jego Kancelarii znalazły szeroki oddźwięk, a także i poparcie lokalnej prasy, radia i TV, i dały wynik pozytywny.

Sejm uchwalając 19.12 br. budżet na 2004 r. przyznał na NFRZK 30,5 mln zł.

* * *

W **grudniu** odbyły się następujące komisje konserwatorskie, oceny i odbioru prac:

- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, ul. Podchorążych 1 – odbiór prac przy stropach II piętra bud. d. Podchorążówki
- klasztor i kościół Franciszkanów-Reformatów, ul. Reformacka 4 – wprowadzenie wykonawcy na prace badawcze w kryptach
- kościół św. Krzyża – odbiór I etapu prac dot. elewacji
- Pałac Górków, ul. Kanonicza 24 – narada koordynacyjna dot. prac konserwatorskich
- synagoga Wolfa Poppera (sala modłów), ul. Szeroka 16, Dajwór – odbiór końcowy prac dot. wymiany stolarki okiennej
- kościół Bożego Ciała – komisja konserwatorska dot. prac przy barokowych stallach z prezbiterium
- kamienica Sas-Zubrzycki, Al. Słowackiego 7 – odbiór prac konserwatorskich
- kościół św. Barbary – awansowanie prac konserwatorskich
- Sukiennice (attyka wsch. i zach. „w krzyżu”) – odbiór prac konstrukcyjno-budowlanych przy attykach i dachu ryzalitów środk. bud.

- klasztor ss. Karmelitanek Bosych, ul. Kopernika 44 – odbiór końcowy prac konserwatorskich w zakrystii
- Zgromadzenie ss. Albertynek Posługujących Ubogim, ul. Krakowska 47 – odbiór zrekonstruowanej stolarki drzwiowej
- Narodowy Stary Teatr, ul. Jagiellońska 1 – odbiór końcowy dot. prac wykończeniowych w bud.
- V Liceum Ogólnokształcące, ul. Studencka 12 – odbiór prac remontowych
- willa „Biały Domek”, ul. Lubicz 21 – odbiór prac dot. remontu tarasu bud.
- klasztor ss. Klarysek – komisja konserwatorska w pracowni Wykonawcy, dot. prac przy zabytkowych drzwiach wejściowych do klasztoru
- Szpital Uniwersytecki UJ, ul. Kopernika 21 – odbiór I etapu prac dot. wymiany stolarki okiennej
- kamienica Szolańskich, Pl. Szczepański 9 – odbiór końcowy prac remontowo-budowlanych
- kopiec Kościuszki (mur oporowy) – odbiór dot. drenażu za murem oporowym
- Bastion V (fort Kościuszko) – odbiór prac remontowych
- klasztor oo. Franciszkanów – odbiór prac renowacyjnych tynków w korytarzach klasztornych
- Akademia Ekonomiczna (bud. główny), ul. Rakowicka 27 – odbiór I etapu prac dot. remontu konserwatorskiego elewacji bud. bud. Akademii Sztuk Pięknych, ul. Lea 27–29 – odbiór prac dot. wymiany stropów II i III p. oraz podokienników na elewacjach bud.
- bud. ul. Kanonicza 24 – odbiór III etapu prac konserw.-remontowych.

*
* * *

Na koniec 2003 roku Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa zgromadził łącznie **30 685 636,09 zł**, w tym dotacja z Kancelarii Prezydenta RP **29 900 000,00 zł**.

*
* * *

5 stycznia 2004 r. prof. Tadeusz Chrzanowski, przewodniczący SKOZK wystosował do kardynała Franciszka Macharskiego w związku z jubileuszem 25-lecia powołania na Metropolię Krakowską list z życzeniami, w którym między innymi pisał: „Ze szczególną życzliwością i wdzięcznością kieruję do Jego Eminencji słowa podziękowania za wspólną troskę i działania na forum Komitetu, których efektem jest w znacznym stopniu odnowiony Kraków, a w nim wiele świątyń. Dziękuję także Księdzu Kardynałowi za 25-letnie wspieranie Komitetu i mnie osobiście swoją radą, dobrocią, pasterską ufnością i nadzieją”.

* * *

8 stycznia w zespole oo. Karmelitów „na Piasku” odbyło się posiedzenie Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych.

Przed obradami zebrani zapoznali się z efektami prac remontowo-konserwatorskich oraz potrzebami prac konserwatorskich w kościele i klasztorze. Informacji na miejscu udzielali: przeor o. Andrzej Zonko i inspektor ZRZZK, p. Barbara Ferdek.

Dalsza część spotkania odbyła się w Instytucie Sztuki Akademii Pedagogicznej, niedawno odnowionym przy udziale środków NFRZK budynku przy ul. Karmelickiej 41.

Zebranych powitał gospodarz obiektu, rektor Akademii Pedagogicznej, prof. Michał Śliwa, który m.in. zapoznał zebranych z bazą materialną AP i projektami jej odnowy i rozbudowy.

Sprawozdanie z realizacji programu obchodów 25-lecia wpisania Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO i 25-lecia powołania Społecznego Komitetu wygłosił przewodniczący Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych, Andrzej Kurz.

Omówił najnowsze publikacje SKOZK („Biuletyn”, *Bibliografia*), zawierające m.in. ocenę odnowy poczynszy od końca XVIIIw. oraz analizę działalności SKOZK.

Oceenił popularyzację działań SKOZK przez dziennikarzy prasowych (wysoko), dziennikarzy telewizyjnych i radiowych (najślabiej).

Podkreślił także zaangażowanie posłów w batalię o przydzielenie przez Sejm środków na odnowę Krakowa.

Prof. Halina Kosętko z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Akademii Pedagogicznej – opiekunka naukowa, oraz pp. Ilona Baster i Agnieszka Folga – autorki pracy magisterskiej zaprezentowały wydaną we współpracy ze SKOZK *Bibliografię adnotowaną „Biuletynu Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa” za lata 2003–1978*. Praca oparta została na dokumentach własnych SKOZK i zawiera ich opisy w formie notek.

* * *

13 stycznia odbyły się obrady Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK.

Prof. Andrzej Kadłuczka i dr Emil Zaitz z Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej zaprezentowali wyniki badań archeologicznych prowadzonych w 2003 r. na Rynku w Krakowie i propozycje ich wykorzystania. W dyskusji zgłoszono wiele uwag i opinii, które będą przydatne dla przygotowania programu modernizacji płyty Rynku.

Projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2004 r.

finansowanej ze środków NFRZK zreferował dyr. ZRZZK, Tadeusz Murzyn, a Komisja po uwzględnieniu zgłoszonych uwag pozytywnie zaopiniowała.

Dyr. Tadeusz Murzyn przedstawił sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2003 r., który Komisja przyjęła z pozytywną opinią.

Sprawozdanie z działalności Komisji Programowania i Oceny Realizacji SKOZK za 2003 r. przedstawiła p. Krystyna Łaciak, sekr. Komisji, a Komisja je przyjęła.

* * *

19 stycznia obradowała Komisja Finansowa SKOZK.

Komisja zapoznała się z projektem planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2004 r. przedstawionym przez z-cę dyr. ZRZZK, p. Barbarę Syrzystie. Po dyskusji Komisja zgłosiła wniosek o zmniejszenie dofinansowania prac przy płycie Rynku Głównego o 500 000,- zł i przeniesienie tych środków do rezerwy, uznając jednocześnie za konieczną koncentrację środków na kontynuację zadań i osiągnięcie efektów końcowych.

Dyr. B. Syrzystie przedstawiła też informację o realizacji planu rzeczowo-finansowego za 2003 r. Komisja Finansowa oceniła wykonanie planu jako optymalne i postanowiła rekomendować go Prezydium SKOZK.

Sprawozdanie z pracy Komisji Finansowej SKOZK w 2003 r. przedstawiła p. Krystyna Łaciak, sekretarz Komisji.

* * *

19 stycznia odbyło się kolejne spotkanie zorganizowane przez SKOZK dla przewodników miejskich, którzy tym razem mieli okazję zapoznać się z odnowionymi z udziałem Narodowego Funduszu zabytkami architektury żydowskiej – synagogami Tempel, Kupa, i Izaaka. Informacji udzielali dr Bogusław Krasnowolski, z-ca przew. SKOZK i p. Janusz Smólski.

* * *

21 stycznia odbyło się posiedzenie Komisji Prawno-Organizacyjnej pod przewodnictwem dr. Piotra Dobosza. Członkowie Komisji pozytywnie zaopiniowali sprawozdanie za rok 2003 i projekt planu na rok 2004, a także projekty uchwał proponowanych na posiedzenie prezydium i plenum SKOZK, oraz stwierdzili, iż wszystkie obiekty ujęte planem spełniają wymogi prawne, tzn. są wpisane do rejestru zabytków.

* * *

22 stycznia rektor Politechniki Krakowskiej, prof. Marcin Chrzanowski w towarzystwie prorektorów prof. prof. Kazimierza Furtaka i Aleksandra Böhma przyjął przedstawicieli SKOZK: dr. Bogusława Krasnowolskiego – z-cę przewodniczącego i Tadeusza Prokopiuka – sekretarza Społecznego Komitetu oraz

Tadeusza Murzyna – dyr. Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa. W czasie spotkania dokonano analizy i oceny dotychczasowych prac remontowo-konserwatorskich w pałacu w Łobzowie, zapoznano się z programem dalszych prac zmierzających do uzyskania efektu w 2005 r. Przedstawiciele Społecznego Komitetu pozytywnie odnieśli się do wniosku uczelni o zwiększenie pomocy finansowej z Narodowego Funduszu na dokończenie koniecznych prac.

* * *

27 stycznia odbyło się Prezydium SKOZK, które prowadził z-ca przew. Społecznego Komitetu, doc. Andrzej Kurz.

Dyr. ZRZZK, Tadeusz Murzyn przedstawił sprawozdanie z wykonania planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 r., a następnie przedstawił projekt planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa na 2004 r., finansowanej ze środków NFRZK.

Sprawozdanie na temat działalności SKOZK za 2003 r. zreferował z-ca przew. SKOZK, dr Bogusław Krasnowolski.

Po zaopiniowaniu przez Komisję Programowania i Oceny Realizacji, Komisję Prawno-Organizacyjną, dyskusji i zgłoszeniu wniosku przez Komisję Finansową SKOZK o pomniejszenie kwoty dofinansowania płyty Rynku o 500 tys. zł. i przeznaczenie jej na rezerwę, członkowie Prezydium SKOZK przyjęli projekt planu rzeczowo-finansowego na rok 2004.

Sekretarz SKOZK – dyr. Tadeusz Prokopiuk poinformował zebranych o harmonogramie prac Komitetu i Prezydium SKOZK w okresie styczeń–lipiec 2004 r., a Prezydium SKOZK ten harmonogram przyjęło.

Prezydium przyjęło trzy uchwały: nr 1/2004 w sprawie przyjęcia projektów dokumentów do przedłożenia zebraniu plenarnemu na posiedzeniu 17.02.2004, nr 2/2004 w sprawie uruchomienia środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz rozpoczęcia procedur w obiektach objętych projektem planu rzeczowo-finansowego z NFRZK na rok 2004, oraz nr 3/2004 w sprawie zmiany kwalifikacji dotacji zwrotnej na bezzwrotną.

* * *

W styczniu odbyły się następujące komisje konserwatorskie, typowania, oceny i odbioru prac:

- klasztor ss. Klarysek – dot. drzwi drewnianych polichromowanych
- Brama Floriańska – dot. projektu instalacji elektrycznej
- bud. przy ul. Kanoniczej 13 – typowanie robót
- bud. Kliniki Ginekologii i Położnictwa, ul. Kopernika 23 – ustalenie zakresu prac remontowych w 2004 r.

* * *

10 lutego odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej SKOZK pod przewodnictwem prof. Jerzego Mikułowskiego Pomorskiego. Celem zebrania było wypracowanie stanowiska Komisji o pracy SKOZK, jego Prezydium i komisjach problemowych w 2003 r. Opinia ta jest niezbędna dla przedstawienia jej w czasie obrad plenarnych SKOZK jako podstawa do udzielenia absolutorium.

* * *

16 lutego prof. Tadeusz Chrzanowski, przewodniczący SKOZK przesłał p. Kazimierzowi Kutzowi list z życzeniami w 75-lecie urodzin, m.in. dziękując mu za zaangażowanie w działalność SKOZK w ochronie narodowego dziedzictwa.

* * *

17 lutego w kaplicy Włoskiej zespołu klasztorno-kościelnego oo. Franciszkanów, odnawianego także z udziałem NFRZK, odbyło się posiedzenie plenarne SKOZK, którego celem była ocena przebiegu i efektów procesu odnowy zabytków Krakowa i działalności Komitetu w 2003 r. oraz zatwierdzenie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków na 2004 r.

Korzystając z gościnności oo. Franciszkanów i gwardiana klasztoru, o. Marika Augustyna, zebrani zwiedzili kościół i krużganki po renowacji oraz wystawę ukazującą efekty prac konserwatorskich przeprowadzonych w kościele i klasztorze..

Obrady otworzył i prowadził z-ca przewodniczącego SKOZK – prof. Jacek Majchrowski. Podkreślił on pomoc Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego i przychylność parlamentarzystów w pozyskaniu na Narodowy Fundusz w 2004 r. kwoty 30,5 mln zł z budżetu państwa. Postulował większą koncentrację sił i środków, a za priorytetowe uznał prace w obrębie Rynku: odnowienie nawierzchni Rynku, kompleksową odnowę Sukiennic i Pałacu Krzysztofory (siedziby Muzeum Historycznego m. Krakowa).

Powołano Komisję Uchwał i Wniosków.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji planu odnowy zabytków w 2003 r. przedstawił Tadeusz Murzyn, dyr. Zarządu Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa.

Plan rzeczowo-finansowy na 2004 r. oraz sprawozdanie z działalności SKOZK w 2003 r. zreferował dr Bogusław Krasnowolski, z-ca przew. Społecznego Komitetu.

Oceny działalności Prezydium i komisji problemowych SKOZK dokonał prof. Jerzy Mikułowski Pomorski, przew. Komisji Rewizyjnej.

Po zgłoszeniu wniosków przez prof. Romana Ciesielskiego, doc. Andrzeja Kurza, prof. Jacka Woźniakowskiego, min. Edwarda Szymańskiego, prof. Irene-

usza Płuskę i Marka Nawarę i po dyskusji w głosowaniu przyjęto następujące uchwały: nr 1/2004 w sprawie informacji o wykonaniu planu odnowy zabytków Krakowa w 2003 r., nr 2/2004 w sprawie planu rzeczowo-finansowego odnowy zabytków Krakowa w 2004 r., nr 3/2004 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności SKOZK w r. 2003 oraz udzielenia absolutorium Prezydium i komisjom problemowym oraz nr 4/2004 w sprawie wniosków i propozycji zgłoszonych podczas posiedzenia plenarnego.

* * *

23 lutego SKOZK zorganizował spotkanie dla przewodników miejskich w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Collegium Maius. Po zwiedzeniu stałej wystawy z-ca dyr. Muzeum, p. Włodzimierz Kiswa oprowadził zainteresowanych gości po niedawno wyremontowanych i udostępnionych piwnicach Collegium Maius.

* * *

W lutym odbyły się następujące komisje konserwatorskie, typowania, oceny realizacji i odbioru prac:

- Pałac w Łobzowie, ul. Podchorążych 1 – odbiór prac
- klasztor ss. Klarysek – komisja konserwatorska w pracowni artysty dot. prac przy polichromowanych drzwiach wejściowych do klasztoru
- Szpital Uniwersytecki (klinika Ginekologii), ul. Kopernika 23 – ustalenie zakresu prac remontowych w 2004 r.
- bud. przy ul. Kanoniczej 13 – typowanie robót
- Brama Floriańska – dot. projektu instalacji elektrycznej
- Pałac Górków, ul. Kanonicza 24 – komisja konserwatorska dot. polichromii
- kościół św. Norberta, ul. Wiślna 11 (cerkiew grecko-katolicka) – komisja zaawansowania prac przy rekonstrukcji ikonostasu i omówienie zakresu prac renowacyjnych przy oknach zakrystii
- klasztor ss. Karmelitanek Bosych, ul. Kopernika 44 – typowanie prac konserwatorskich w 2004 r.
- klasztor oo. Karmelitów na Piasku – typowanie prac remontowo-konserwatorskich w 2004 r.
- Akademia Sztuk Pięknych, Pl. Matejki 13 – typowanie prac konserwatorsko-remontowych dot. elewacji
- Collegium Medicum UJ, Teatrum Anatomicum, ul. Kopernika 12 – typowanie prac
- zespół klasztorny oo. Bernardynów, ul. Bernardyńska 2 – typowanie prac konserwatorsko-remontowych wnętrza kościoła i remontu elewacji kaplicy św. Anny i prezbiterium kościoła

- Zgromadzenie ss. Urszulanek, ul. Starowiślna 3/5 – typowanie prac przy wymianie stolarki okiennej
- I Liceum Ogólnokształcące, pl. Na Groblach 9 – typowanie prac dot. kontynuacji wymiany stolarki okiennej
- Collegium Wróblewskiego, ul. Olszewskiego 2 – typowanie robót
- Zespół klasztorny oo. Franciszkanów-Reformatów, ul. Reformacka 4 – typowanie prac
- d. Pałac Tyszkiewiczów, ul. Garbarska 1/Asnyka 2 – typowanie prac konserwatorsko-remontowych przy elewacji bud.
- kościół św. Norberta, ul. Wiślna 11 (cerkiew grecko-katolicka) – ocena zaawansowania prac przy rekonstrukcji ikonostasu i prac renowacyjnych przy oknach zakrystii
- dworek Rydlówka, ul. Tetmajera 28 – typowanie prac dot. wnętrza obiektu
- kościół oo. Franciszkanów-Reformatów
- kościół św. Floriana – typowanie robót.

* * *

10 marca Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN, SKOZK i ZRZZK zorganizowały w sali posiedzeń SKOZK spotkanie informacyjne poświęcone projektowi badawczemu Unii Europejskiej ROCEM „Cement romański w konserwacji zabytkowej architektury”.

* * *

22 marca SKOZK zorganizował spotkanie dla przewodników miejskich w kościele oo. Pijarów, którego wnętrze zostało odnowione dzięki dotacji Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. Szczegółowych informacji udzielili dr Bogusław Krasnowolski, z-ca przewodniczącego SKOZK i dr Magdalena Kalicińska, konserwator z Akademii Sztuk Pięknych.

* * *

27 marca zmarł Edward John Piszek, przemysłowiec amerykański i działacz polonijny, miłośnik Krakowa współpracujący ze SKOZK, hojnie wspierający finansowo odnowę zabytków architektury Krakowa.

* * *

W marcu Pracownia Konserwacji Metalu Romana Bobickiego dokonała napraw i konserwacji skarbon. Jedna ze skarbon została przed kilkoma tygodniami uszkodzona przez samochód odśnieżający Wawel, a nakrywą drugiej – z Rynku Głównego – uszkodził wandal w nocy z 22/23 marca.

* * *

W marcu odbyły się następujące komisje konserwatorskie, typowania, oceny i odbioru prac:

kościół św. Andrzeja – dot. zawilgocenia

kościół św. św. Piotra i Pawła – odbiór ołtarza MB

pałac Górków – dot. konserwacji belek polichromowanych w pracowni wykonawcy

cmentarz Żydowski, ul. Miodowa 55 – typowanie nagrobków do konserwacji

kościół św. Barbary – dot. polichromii

klasztor ss. Klarysek – dot. prac przy drzwiach drewnianych polichromowanych i drzwiach metalowych

pałac Górków, ul. Kanonicza 24 – dot. prac przy polichromiach

bud. Komisariatu Policji „Stare Miasto”, ul. Szeroka 35 – ustalenie zakresu prac remontowych.

* * *

Od początku roku do dnia 31.03.04 na konto NFRZK wpłynęła łącznie kwota 7 528 139,16 zł, w tym dotacja z budżetu centralnego poprzez Kancelarię Prezydenta RP w wys. 7 500 000,-zł.

Biuro SKOZK

Władze, instytucje i osoby odpowiedzialne za ochronę i odnowę zabytków Krakowa

Państwowa władza konserwatorska

Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków
Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków – mgr inż. arch. Jan Janczykowski
Kraków, ul. Kanonicza 24
tel. 426-10-10, 426-10-11

Samorządowa władza konserwatorska

Miejski Konserwator Zabytków – mgr Genowefa Zań-Ograbek
Kraków, ul. Wielopole 17 a
tel. 422-28-53, 422-47-55

Dysponent Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa

Przewodniczący SKOZK – prof. Tadeusz Chrzanowski
Zastępcy Przewodniczącego SKOZK:

Jerzy Adamik

dr Bogusław Krasnowolski

doc. Andrzej Kurz

prof. Jacek Majchrowski

prof. Jan Ostrowski

min. Edward Stanisław Szymański

prof. Jerzy Zdrada

Sekretarz Generalny SKOZK – Jerzy Breitkopf

Sekretarz SKOZK – Tadeusz Prokopiuk

Biuro SKOZK, Kraków ul. Bracka 13

tel. 422-69-99, 422-51-66, fax 422-06-77

biuro@skozk.krakow.pl

Dyrektor Biura SKOZK, sekretarz SKOZK – mgr Tadeusz Prokopiuk

Sekretarz Komisji Programowania i Oceny Realizacji,

Sekretarz Komisji Finansowej – mgr Krystyna Łaciak

Sekretarz Komisji Informacji i Inicjatyw Społecznych – mgr Maria Głaz

Sekretarz Komisji Prawno-Organizacyjnej, sekretarz redakcji Biuletynu SKOZK,

Sekretarz Komisji Rewizyjnej – mgr Anna Klasa-Kwiatkowska

Główna księgowa – Ewa Ryszowska

Aspirant prowadząca sekretariat – Teresa Gawłowska

Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa

Jednostka Wojewody Krakowskiego prowadząca obsługę Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (inwestor zastępczy dla prac remontowo-konserwatorskich prowadzonych zarówno ze środków NFRZK, jak i zadań zleconych)

Kraków, ul. Bracka 13

Dyrektor ZRZZK — mgr inż. Tadeusz Murzyn, tel.422-30-75

Zast. Dyrektora ZRZZK — mgr inż. Zdzisław Trawiński, tel.422-49-63

Zast. Dyrektora ZRZZK — mgr Barbara Syrzistie, tel. 422-65-85

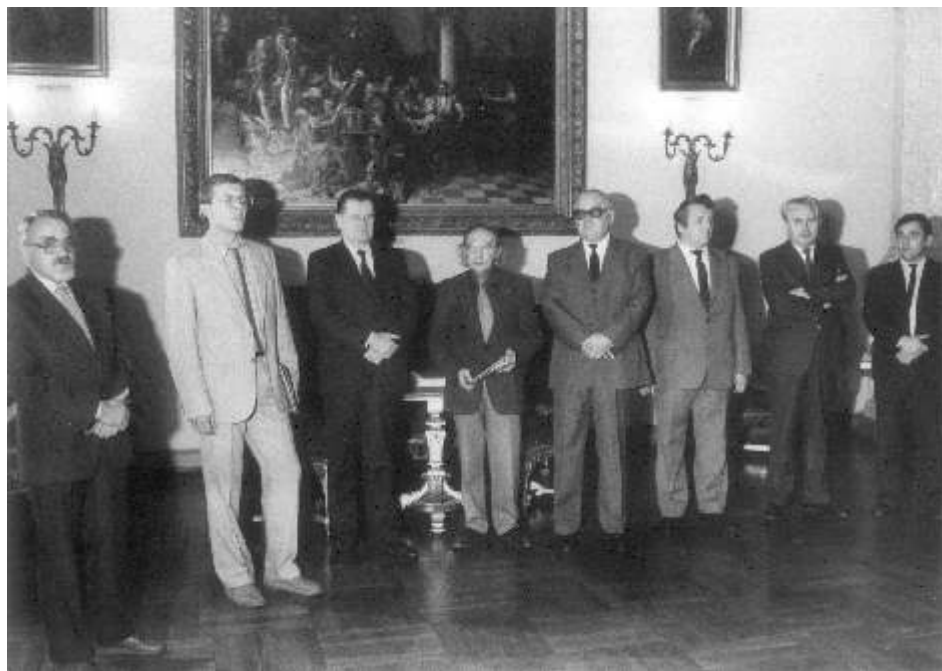
Delegację miasta Berkamen podejmuje wiceprezydent m. Krakowa, dr Barbara Guzik (1982 r.)

Dizy Nurnberger – właściciel Galerii Im Zabo w Norymberdze w rozmowie z przewodniczącym Rady Narodowej m. Krakowa, sekretarzem SKOZK – Apolinarym Kozubem (1987 r.)

Spotkanie Apolinarego Kozuba z Alfem Welskim i Dieterem Treckiem (1986 r.)

Alf Welski przekazuje Krakowowi kolekcję swoich grafik „Impresje Krakowskie”. Muzeum Historyczne m. Krakowa (1988 r.)

Reprodukcja grafiki Alfa Welskiego z cyklu „Krakowskie Impresje”

1. Członkowie Prezydium SKOZK podczas obrad w Collegium Novum UJ 18.11.2003 r. Foto: Ludwik Kostuś

2. Obrady plenarne Społecznego Komitetu w Sali Senatorskiej na Wawelu z udziałem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. 9.12.2003 r. Foto: Michał Grychowski

3. Zaproszeni goście na obrady SKOZK. Foto: Michał Grychowski

4. Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski wręcza Krzyż Komandorski OOP dr. Andrzejowi Fischingerowi. Foto: Eliza Radzikowska, Kancelaria Prezydenta RP

5. Obrady plenarne SKOZK 17.02.2004 r. w kaplicy Włoskiej klasztoru OO. Franciszkanów. Foto: Edward Hardt

6. Stalle w kościele Bożego Ciała. Prace konserwatorskie na ukończeniu. Foto: Michał Gry-

7. Prezbiterium kościoła oo. Pijarów w trakcie konserwacji. Foto: Edward Hardt

8. Basteja pod Kurzą Stopką po konserwacji.
Foto. Michał Grychowski

9. Odnowiona Brama Floriańska z fragmentem murów. Foto: Edward Hardt

10. Udostępnione do użytkowania po remoncie konserwatorskim piwnice Collegium Maius.
Foto: Michał Grychowski

11. Dach kościoła Mariackiego po wymianie pokrycia. Foto: Michał Grychowski

**I ty możesz wesprzeć
odnowę zabytków Krakowa
wplacając na konto
Narodowego Funduszu
Rewaloryzacji Zabytków Krakowa**

**Kredyt Bank S.A.
II Oddział Kraków
15001487-420462-121480011332**

*Osoby świadczące na rzecz NFRZK
mogą dokonane darowizny
odliczyć od swojego dochodu*

Osoby prawne świadczące na rzecz Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa mogą dokonane darowizny odliczyć od swojego dochodu przed jego opodatkowaniem, bowiem stosownie do postanowień art. 18 ust. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. nr 106 poz. 482 z późn. zm.) odliczeniu podlegają darowizny dokonane m.in. na cele kulturalne do wysokości 15% dochodu.

Także osoby fizyczne świadczące na rzecz Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa mogą darowizny dokonane na ten cel, odliczyć od swojego dochodu przed jego opodatkowaniem do wysokości łącznie 15% dochodu zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. a) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. nr 90 poz. 416 z późn. zm. — ostatnia zmiana 1997 r., Dz. U. nr 141 poz. 943).